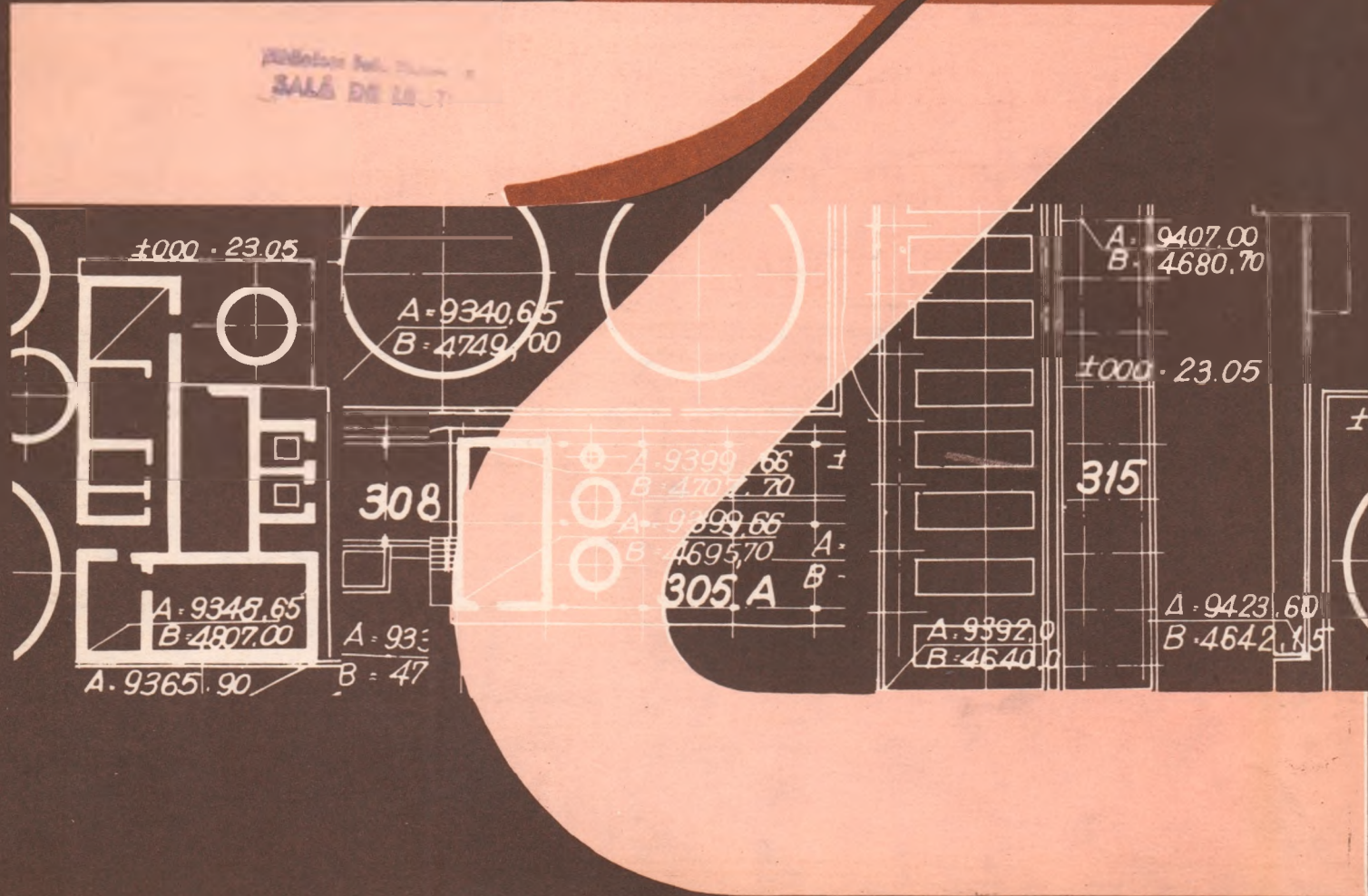

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

EFORTUL INOVAȚIONAL LA BAZA CREȘTERII EXPORTULUI

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

în unități agricole din județele Olt, Teleorman
și Giurgiu

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

a analizat, cu cadre de conducere și specialiști din industrie,
probleme fundamentale ale ridicării eficienței întregii
activități economice

LA INVITAȚIA TOVARAȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Sub semnul dorinței comune de a dezvolta tradiționalele legături
de prietenie, solidaritate și conlucrare româno-coreeană

VIZITA OFICIALĂ DE PRIETENIE A TOVARĂȘULUI KIM IR SEN

Avuția națională — generator al dezvoltării economico-sociale a României*¹⁾ (II)

acad. prof. Manea MĂNESCU

AVUȚIA NAȚIONALĂ a început să fie studiată în mod sistematic de aproape patru secole, cu toate acestea pînă în prezent nu s-a ajuns între oamenii de știință la un consens conceptual și metodologic. Deși de la prima evaluare cunoscută în istorie, respectiv cea realizată în anul 1600 de către mercantilistul rămas anonim și pînă în prezent, au fost efectuate în diverse țări un număr impresionant de cuantificări ale avuției naționale, există în continuare o mare diversitate de puncte de vedere asupra sferei de cuprindere a fiecărei componente, precum și a metodologiilor de evaluare.

Abordînd acest aspect din punct de vedere al epistemologiei și logicii științei, considerăm normal ca într-o problemă fundamentală a științelor economice, cum este cea a avuției naționale, să existe paradigme diferite în ceea ce privește modul ei de abordare teoretică, metodologică și de cuantificare practică a avuției. Diversitatea în domeniul ipotezelor științifice reprezintă un factor pozitiv, generator de progres. De altfel, diversitatea reprezintă o caracteristică generală a dialecticii progresului, iar confruntările de idei un generator al dezvoltării, al progresului în domeniul științei. Diversitatea și confruntările de idei reprezintă, de asemenea, un atribut al caracterului militant al științei. **Binomul diversitate-unitate** reprezintă o expresie sintetică a ecuației științei pe baza căreia cercetarea progresaază, asigurînd soluții tot mai eficiente pentru practica socială.

Tratarea materialist-dialectică și istorică a problematicii creșterii economice, a progresului istoric, reliefează cu pregnanță că avuția națională trebuie să reflecte expresia sintetică, cristalizată a potențialului economic al țării, forța productivă a națiunii, capacitatea sa de a înainta pe magistrala progresului și civilizației. De aceea, definirea conceptului de avuție națională trebuie să aibă ca poli de referință elementele trinomului: „**forță productivă — progres social și istoric — bunăstare**”.

Avuția națională, reușind să cuantifice forța productivă a națiunii și potențialul de creștere a bunăstării generale, devine un element fundamental al progresului economico-social.

În acest cadru referențial larg, **avuția națională poate fi definită în mod sintetic ca reprezentînd ansamblul:**

1. Resurselor umane
2. Resurselor naturale
3. Resurselor materiale acumulate
4. Resurselor potențialului creativ al națiunii

Definiția dată cuprinde aspectul global, dinamic al avuției naționale, ea fiind definită ca un vector evolutiv în timp, cît și aspectul său genetic.

Totodată, această sferă largă dată conceptului de avuție națională permite surprinderea integrală, atît a sincroniei cît și a diacroniei întregului proces al creșterii economice, al premisei și al finalității sale ca avuție națională.

1. **Resursele umane** — reprezintă componenta **decisivă** a avuției unei națiuni. În cadrul mecanismului creșterii economice, al progresului istoric, resurselor umane le revine rolul hotărîtor de a pune în mișcare și a valorifica valențele tuturor celorlalte resurse ale avuției.

Reliefind rolul resurselor umane de factor propulsor al întregului progres social, în opera social-politică a tovarășului Nicolae Ceaușescu se subliniază teza de largă rezo-

nanță științifică și umanistă conform căreia „populația reprezintă avuția supremă a fiecărei țări”, iar „omul este scopul și rațiunea oricărei activități sociale”¹⁾.

Privită ca sistem dinamic integrat, ca o totalitate națională și socială, populația reprezintă „rezervorul” de energie economică a progresului istoric, factorul decisiv al creșterii avuției naționale.

Dialectica dezvoltării societății, a tuturor formațiunilor social-economice, a modurilor de producție demonstrează că **resursele umane** ocupă locul central în cadrul întregului proces al dezvoltării.

Componenta fundamentală a avuției naționale, resursele umane cuprind populația totală a țării, structurată pe sexe și grupe de vîrstă, pe categorii socio-profesionale, pe ramuri și tipuri de activități, pe niveluri de calificare și pregătire în producție ș.a.

Partea cea mai dinamică în cadrul resurselor umane o constituie **populația activă** a cărei productivitate reprezintă izvorul inepuizabil de amplificare a venitului național, a avuției generale, a bunăstării întregului popor.

Dimensiunea și dinamismul forței productive a societății, capacitatea sa de a înfăptui programe de amploare sînt decisiv condiționate de resursele umane, de nucleul său — populația activă —, de nivelul productivității acesteia.

Problema fundamentală a valorificării plene a potențialului acestei resurse decisive a avuției naționale, rezidă în repartizarea forței de muncă pe ramuri și sectoare de activitate în concordanță cu exigențele mereu crescînde ale economiei naționale, ale progresului său continuu.

La rîndul său, populația activă este continuu alimentată cu noi cadre de creatori de avuție națională, de către noile contingente ale populației în curs de instruire. Această componentă are importantul rol de a asigura, în dinamică, continuitatea procesului de creștere economică.

Un factor hotărîtor pentru evoluția mereu ascendentă a economiei îl constituie modul în care noile generații sînt pregătite pentru activitatea productivă, de creare a avuției naționale.

În cele patru decenii care au trecut de la glorioasa revoluție de eliberare socială și națională, resursele umane, această componentă decisivă a avuției noastre naționale, au cunoscut o amplificare continuă, atît din punct de vedere cantitativ, cît și calitativ.

Populația țării a ajuns în anul 1983 la 22,6 milioane locuitori, față de 15,7 milioane cît reprezenta ea în anul 1945, ceea ce înseamnă o creștere de 44%. În aceeași perioadă, populația ocupată s-a dublat, ajungînd în prezent la 10,5 milioane persoane. În cele patru decenii numărul personalului muncitor, această categorie importantă de producători de avuție națională, a crescut de **5,8 ori**. În același timp au avut loc ample modificări în structura teritorială a resurselor umane, asigurîndu-se un echilibru dinamic la nivelul fiecărui județ, al fiecărei localități. Industrializarea socialistă, dezvoltarea echilibrată a forțelor de producție pe întreg teritoriul patriei au permis realizarea unor structuri optime a resurselor umane productive atît pe verticală, pe ramuri de activitate, cît și pe orizontală, în profil teritorial.

Mutații importante au avut loc în această perioadă în ceea ce privește structura socio-profesională, a amplificării

* Prima parte a studiului a apărut în nr. 24 din 15 iunie 1984 al revistei

¹⁾ Nicolae Ceaușescu: „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. 10, Ed. politică, București, 1977, pag. 428

calitative a potențialului resurselor umane. **Clasa muncitoare** — nucleul central al resurselor umane — a ajuns la o pondere de peste 50% din întreaga populație activă. Puternicul nostru detașament muncitoresc are un înalt nivel politic și ideologic, posedând temeinice cunoștințe tehnice și de specialitate, o bogată experiență în producție.

Clasa muncitoare, împreună cu țărănimă — clasă socială de bază a societății noastre — și cu intelectualitatea reprezintă o forță uriașă care este ferm ancorată în soluționarea importantelor probleme ale edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea fermă spre societatea comunistă.

Modificările de esență petrecute în cele patru decenii în întreaga structură a populației, această componentă de bază a avuției naționale, au avut puternice și multiple efecte în ceea ce privește dinamica creșterii bogăției generale a țării și pe această bază a bunăstării întregului popor.

Ca urmare a înzestrării tehnologice și a ridicării continue a pregătirii profesionale, productivitatea muncii — element hotărâtor pentru progresul economico-social, pentru amplificarea avuției naționale, a ajuns în anul 1983 la 326 mii lei pe o persoană ocupată în industrie, fiind de 10 ori mai mare decât în anul 1950.

2. Resursele naturale — reprezintă o componentă fundamentală a avuției naționale. Împreună cu populația, pământul patriei constituie coordonate hotărâtoare ale avuției.

O poziție deosebită în cadrul resurselor naturale revine **pământului** — principalul mijloc de producție al agriculturii. De valorificarea integrală, cu randament ridicat, al acestui mijloc principal de producție depind satisfacerea nevoilor de produse agroalimentare ale populației, asigurarea cu materii prime a industriei și crearea de disponibilități pentru export.

Referindu-se la grija ce trebuie avută pentru conservarea și amplificarea continuă a valențelor productive ale acestei inestimabile bogății naționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniază că „pământul este un bun național”⁴⁶⁾, avuția întregului popor.

Rolul pământului — bogăție națională de maximă importanță — se amplifică continuu ca urmare a transpunerii în viață a principiilor noii revoluții agrare, ale cărei coordonate au fost proiectate de secretarul general al partidului nostru.

Programul național pentru asigurarea unor producții agricole sigure și stabile — vast proiect de transformare a naturii — îi revine un rol hotărâtor în amplificarea potențialului productiv al pământului patriei, pentru folosirea cu maximum de eficiență a întregului fond funciar. Suprafața țării de 23,7 milioane hectare, cele 15 milioane hectare suprafață agricolă, din care 10 milioane hectare arabile, reprezintă componente de bază ale avuției noastre naționale, ale spațiului economico-social în care-și desfășoară activitatea națiunea noastră socialistă.

Organizarea pe principii socialiste, dezvoltarea permanentă a bazei tehnico-materiale a agriculturii, aplicarea în producție a celor mai noi cuceriri ale științei agricole au determinat ca în anul 1983 țara noastră să realizeze o producție agricolă de 7 ori mai mare față de 1945.

O bogăție de o inestimabilă valoare a solului o reprezintă **pădurile**, cu deplin teamele numite „aurul verde al patriei”. În cadrul avuției naționale, pădurilor le revine un rol multiplu și complex. Ele furnizează importante resurse necesare procesului de dezvoltare a economiei naționale și în același timp constituie un factor hotărâtor pentru asigurarea echilibrului ecologic, pentru amplificarea continuă a stării de sănătate a populației.

Arătând că „pădurile reprezintă o mare bogăție națională”, tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniază faptul că ele sînt „un factor important al mediului înconjurător, determinînd menținerea unui climat propice pentru om, asigurarea unor condiții naturale de viață, din cele mai bune”⁴⁷⁾.

În România socialistă, pădurile — această importantă bogăție a solului — acoperă 6,3 milioane hectare, ceea ce reprezintă 27% din întreaga suprafață a țării. Pornind de la funcționalitatea multiplă ce revine acestui important element al avuției naționale, în țara noastră a fost adoptat un program amplu și de lungă perspectivă, care asigură conservarea și dezvoltarea echilibrată a întregului fond forestier al patriei.

Cea de-a treia componentă fundamentală a bogăției solului o constituie **resursele de apă ale țării** — factor determinant pentru procesul dezvoltării economico-sociale. Indispensabile vieții, alimentării cu apă potabilă a populației, resurselor de apă le revin multiple funcții în procesele industriale, în agricultură și în domeniul transporturilor, ale

mediului ambiant. În același timp, ele sînt și un important potențial de obținere a energiei electrice.

Exigențele creșterii economice impun cu necesitate abordarea unitară a ansamblului bogățiilor solului în intercercare directă cu problematica de ansamblu a dezvoltării economico-sociale a țării.

În strînsă conexiune cu bogățiile solului, un rol hotărâtor în dialectica progresului general revine **bogățiilor subsolului și ale platformei maritime continentale**, respectiv resurselor de combustibili primari, de minerale active, metalifere și nemetalifere. Lărgirea continuă și utilizarea cu maximum de chibzuință a bazei de resurse energetice și de materii prime, componente fundamentale ale avuției naționale, reprezintă un comandament esențial pentru progresul social al țării, pentru asigurarea unei creșteri economice echilibrate și dinamice.

Structura resurselor naturale ale subsolului, care intră în componența avuției naționale, poartă un puternic caracter economic, fiind în strînsă legătură cu dezvoltarea forțelor de producție, cu nivelul progresului tehnic.

Pe măsura amplificării resurselor materiale acumulate și a potențialului creativ al națiunii se dezvoltă tot mai mult posibilitățile de prospectare și exploatare eficientă a zăcămintelor, **transformarea lor în resurse active ale avuției naționale**. Totodată, pe măsura dezvoltării științei și tehnicii, se lărgeste tot mai mult sfera substanțelor din natură care pot fi transformate în valori de întrebuințare. Industrializarea socialistă a țării, crearea unei puternice industrii românești, au permis ridicarea continuă a nivelului tehnic de dotare a sectoarelor de prospectare și extinderea permanentă a posibilităților și eficienței metodelor de extracție a resurselor subsolului țării noastre. Potențialul de extracție de care dispune România socialistă azi este ilustrat de faptul că producția de țitei extras a ajuns în anul 1983 la 11,6 milioane tone, fiind de peste 2,5 ori mai mare decât cel din anul 1945. Potențialul tehnic și economic al României socialiste permite astăzi extragerea a 28 miliarde metri cubi de gaz metan, fiind de peste 55 ori mai mare decât cel din anul 1945, resursă care trebuie însă economisită și bine gospodărită, pentru o valorificare superioară în produse cu înalt grad de tehnicitate și eficiență economică.

Totodată, producția de cărbune a ajuns în anul 1983 la 44,5 milioane tone, fiind de 22 ori mai mare decât cea din 1945.

3. Cea de-a treia componentă a avuției naționale, resursele materiale acumulate, este suportul vital pentru funcționarea întregii economii naționale, pentru creșterea bunăstării națiunii.

Avuția acumulată ca urmare a activității productive a națiunii a devenit factorul cel mai dinamic din cadrul avuției naționale, ea fiind formată dintr-o multitudine de elemente structurate pe destinații și ramuri de activitate.

Componenta fundamentală în cadrul avuției materiale, nucleul întregii avuții, rezidă în fondurile fixe destinate producției. Fondurile fixe constituie generatorul întregii creșteri economice, al înaintării ferme pe calea progresului economic și social. Dimensiunea și structura pe ramuri a fondurilor fixe furnizează o imagine de ansamblu asupra fizionomiei întregii economii naționale, dînd măsura forței productive a națiunii.

Pe baza aplicării ferme a politicii de industrializare socialistă a țării, a alocării unei cote optime din venitul național pentru fondul de dezvoltare, forța economică a țării s-a amplificat continuu. Potențialul economic al națiunii, cuantificat prin dimensiunea fondurilor fixe, este de 2 400 miliarde lei fonduri fixe, fiind de 11 ori mai mare decât cel din anul 1950. În aceeași perioadă, fondurile fixe productive au crescut de 16 ori. Aceasta a asigurat dotarea la un înalt nivel tehnic și tehnologic a tuturor ramurilor economiei naționale, realizarea unor structuri echilibrate și eficiente, atît pe verticală, cît și pe orizontală, în profilul teritorial.

Cele aproape 8 mii de capacități industriale și agrozootehnice principale, realizate de poporul nostru în ultimele două decenii, au modificat fundamental întreaga fizionomie economico-socială a țării.

Dezvoltarea forței productive a națiunii, prin amplificarea continuă a dimensiunii și nivelului tehnic al fondurilor fixe, a condus la mutații profunde în modul de valorificare a tuturor componentelor avuției naționale, atît a resurselor umane cît și a bogățiilor naturale.

Dotată cu o tehnică și tehnologie modernă, avînd un potențial de peste 1 000 miliarde lei fonduri fixe, dintre care mai mult de 80% puse în funcțiune în ultimele două decenii, producția industrială a țării a atins în 1983 un nivel de peste 1 100 miliarde lei, fiind de 97 ori mai mare decât cea din anul 1945.

Potențialul industrial al României socialiste, element hotărâtor al forței productive a națiunii, permite în prezent realizarea unor grandioase programe, care modifică însăși natura.

⁴⁶⁾ Opera citată, vol. 6, pag. 943

⁴⁷⁾ Opera citată, vol. 10, pag. 835

Canalul Dunăre—Marea Neagră, „magistrala albastră“ a țării, dat recent în funcțiune, ilustrează pe deplin potențialul economic atins de România socialistă, forța sa productivă. Această grandioasă realizare, care va rămâne peste milenii ca o mărturie grăitoare a vocației constructive a poporului român, devine una din cele mai importante componente ale avuției noastre naționale.

Toate marile realizări obținute de poporul român în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, modernizarea continuă a economiei naționale, amplificarea permanentă a forței productive a națiunii s-au fundamentat pe o politică fermă, de largă perspectivă în domeniul **investițiilor**.

Alocarea unei cote optime din venitul național pentru fondul de acumulare, repartizarea rațională a investițiilor pe ramuri și domenii de activitate, amplasarea armonioasă pe teritoriu au urmat direcțiile de bază ale politicii partidului de dezvoltare echilibrată și în ritm susținut a forțelor de producție.

În anul 1983, volumul investițiilor a fost de peste 230 miliarde lei, fiind de 30 de ori mai mare decât cel din anul 1950. Aceasta reflectă proporțiile efortului realizat de poporul nostru pentru amplificarea continuă a forțelor de producție, a avuției naționale, baza sigură a creșterii bunăstării întregului popor.

4. Resursele potențialului creativ al națiunii, prin componentele sale — potențialul științific și tehnologic, cel al instrucției publice și al experienței în producție, potențialul cultural și de civilizație, cel al sănătății publice, stocul de informații ș.a. — amplifică în mod hotărâtor eficiența și productivitatea tuturor activităților ce se desfășoară în spațiul economiei naționale.

Edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate impune ca o necesitate obiectivă însușirea și aplicarea în practică a celor mai înaintate și valoroase cuceriri ale geniului uman, dezvoltarea continuă a științei și creșterea, pe această bază, a potențialului creativ al națiunii. **„Știința și cultura sînt componente indispensabile ale societății socialiste — subliniază secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, — factori obiectivi ai progresului social, ai înfăptuirii idealurilor de bunăstare și fericire ale oamenilor muncii“**¹⁸).

Analiza caracteristicilor de bază ale actualei revoluții tehnico-științifice, identificarea celor mai eficiente căi de încorporare a rezultatelor obținute de știința contemporană, în cadrul forțelor de producție ale societății, transformarea rezultatelor obținute de genii creatori al poporului român, într-un adevărat „carburant“ al progresului, reprezintă o coordonată dominantă a întregii politici a partidului nostru. Pornind de la rolul major pe care-l joacă știința contemporană în progresul general al societății, în amplificarea avuției naționale și creșterea pe această bază a bunăstării poporului, partidul nostru a elaborat o concepție armonioasă și unitară privind rolul științei în viața societății și căile de transformare a ei într-un factor activ al dezvoltării forțelor de producție, al accelerării progresului economico-social al țării.

Sub conducerea și îndrumarea directă a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, eminent om politic, personalitate științifică de renume mondial, știința românească își aduce un aport tot mai important la soluționarea eficientă a tuturor problemelor pe care le ridică opera de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră, amplificarea continuă a avuției naționale și creșterea forței productive a țării.

România dispune în prezent de un puternic potențial de cercetare științifică, peste 200 mii persoane de înaltă calificare lucrînd în acest domeniu prioritar pentru progresul națiunii noastre socialiste.

În același timp, în vederea amplificării continue a potențialului creativ al națiunii noastre socialiste, au fost luate ample măsuri pentru dezvoltarea instrucției publice și a culturii, a ridicării conștiinței socialiste și a formării omului nou, domenii cărora le revine un rol hotărâtor în progresul societății.

În anul 1983, comparativ cu anul 1945, numărul elevilor a crescut de 2,4 ori, iar cel al studenților de 4,3 ori. În prezent, în România socialistă avem 4,5 milioane de elevi și un număr de 174 mii studenți. Aceste cifre reliefează cu elocvență dimensiunea dinamicii capacității creative a poporului nostru, traiectoria ei de creștere. Cultura a cunoscut în anii socialismului o perioadă de înflorire și largă afirmare în rîndurile poporului, capabilă să contribuie la dezvoltarea continuă a bogăției materiale și spirituale a societății românești.

Realizările remarcabile obținute de poporul nostru sub conducerea Partidului Comunist Român în cele 4 decenii

¹⁸ Nicolae Ceaușescu: „România pe drumul desăvîșirii construcției socialiste“, vol. 2, Ed. politică, București, 1963, pag. 26

care au trecut de la victoria istorică a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, demonstrează în mod hotărâtor forța și capacitatea națiunii noastre de a-și amplifica continuu avuția națională și de a-și făuri pe această bază un viitor luminos, comunist.

În numai 4 decenii poporul nostru, bazîndu-se pe efortul propriu, a reușit să amplifice puternic avuția sa națională pe baza valorificării superioare a resurselor umane, a resurselor naturale, a resurselor materiale acumulate și a potențialului creativ al națiunii. Pe această cale a fost posibil să se realizeze o economie modernă și armonios structurată, bazată pe o puternică industrie, dotată la nivelul tehnicii și tehnologiei mondiale, pe o agricultură intensivă și de înalt randament, de creștere accelerată a producției materiale simultan cu dezvoltarea științei, învățămîntului și culturii, a nivelului de trai material și spiritual al întregului nostru popor.

În ampla activitate revoluționară de edificare pe pămîntul României a celei mai avansate și progresiste orînduiri sociale, Congresul al IX-lea al partidului a deschis o nouă și luminoasă eră de dezvoltare și prosperitate, inaugurînd cea mai fertilă epocă din întreaga istorie a poporului nostru. Caracterizată printr-un puternic dinamism, prin profunde mutații de progres în toate planurile practicii sociale, această etapă se află permanent sub impulsul multilateral al gîndirii cutezătoare, a activității revoluționare desfășurată de marele conducător al partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Strălucit arhitect al întregii opere de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României, tovarășul Nicolae Ceaușescu a proiectat în mod genial coordonatele strategice ale înaintării ferme a poporului nostru pe magistrala progresului și a prosperității, spre înaltele culmi ale civilizației socialiste.

România se prezintă astăzi ca o țară angajată ferm într-un vast program de dezvoltare economico-socială, de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate. Forța economică a patriei noastre, exprimată prin dimensiunea venitului național, este în prezent **de 27 de ori** mai mare decât în anul 1945. Practic, întregul venit național din 1945 se realizează în prezent în mai puțin de două săptămîni, iar producția industrială a acelulași an se realizează astăzi în mai puțin de 4 zile.

Asigurarea unor ritmuri susținute ale fondului de acumulare a făcut posibilă creșterea de 22 ori a fondului de consum, aceasta dovedind cu puterea faptelor justetea și realismul politicii economice a partidului nostru, în baza căreia rata înaltă a acumulării constituie suportul material fundamental al ridicării continue a bunăstării materiale și culturale a întregului popor, **țelul suprem al politicii Partidului Comunist Român**.

Pe temelia succeselor obținute în dezvoltarea economică, a creșterii dinamice și continue a avuției naționale, s-a asigurat în anul 1983 creșterea de peste șase ori a veniturilor reale ale populației față de anul 1950, aceasta sintetizînd unul dintre cei mai semnificativi factori de creștere a bunăstării generale.

În anii construcției socialiste s-au realizat puternice programe în domeniul dezvoltării fondului de locuințe, s-a desfășurat un larg proces de urbanizare care a modificat structural geografia patriei noastre. Pe întreg teritoriul țării au apărut numeroase noi cartiere și orașe. În cele patru decenii parcurse au fost construite 5,5 milioane noi locuințe, peste 80% din populația țării beneficiînd de locuințe noi.

Experiența realizată de poporul român în anii construcției unei vieți libere și independente demonstrează cu elocvență intercondiționarea puternică, inseparabilă dintre dezvoltarea economico-socială a țării, amplificarea avuției naționale și creșterea continuă a bunăstării populației.

În anii luminoși ai construcției socialismului, ca urmare a condițiilor tot mai bune de trai, materiale și spirituale, speranța de viață a fiecărui cetățean al patriei noastre a crescut cu 28 de ani, durata medie de viață ajungînd în prezent la 70 de ani, față de numai 42 de ani cît era în perioada antebelică.

Mărețele realizări economico-sociale obținute de harnicul nostru popor în perioada construcției socialiste constituie temelia trainică pentru dezvoltarea pe mai departe a avuției naționale, a bunăstării națiunii noastre socialiste, a înaintării ferme a României pe calea progresului și civilizației. Aceste uriașe realizări constituie un puternic factor mobilizator pentru întregul popor român, care, strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, întîmpină cea de-a 40-a aniversare a eliberării patriei și cel de-al XIII-lea Congres al partidului cu hotărîrea de a înainta ferm spre edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, de a contribui la lupta popoarelor pentru progres și pace în întreaga lume.

O politică dinamică de dezvoltare a industriei de mașini-unelte

PROCESUL industrializării socialiste a țării s-a circumscris și se circumscrie în continuare concepției economice creatoare a partidului, potrivit căreia coloana vertebrală a economiei naționale o reprezintă industria, construcția de mașini deținând în cadrul acesteia un loc prioritar. Ca o consecință directă a politicii consecvente a Partidului Comunist Român de industrializare socialistă a țării, de-a lungul celor 40 de ani de la actul istoric din August 1944 au apărut și s-au dezvoltat noi subramuri în cadrul industriei constructoare de mașini, printre care și producția de mașini-unelte care, în special în perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al P.C.R., a cunoscut o puternică evoluție.

ÎNFĂPTUIND cu consecvență politica de industrializare socialistă, P.C.R. a abordat în mod diferențiat, de la o etapă la alta, problema dezvoltării producției de mașini-unelte. Acest mod de abordare își are explicația în situația economică în care s-a aflat economia țării noastre, în special industria, în diferitele etape ale dezvoltării sale, situație legată de numărul și mărirea întreprinderilor producătoare de mașini-unelte, de gradul lor de dotare tehnică și de specializare, de măsura în care s-au format cadrele de concepție și de execuție. Analizând, sub acest aspect, procesul de formare a industriei noastre producătoare de mașini-unelte, se pot distinge patru etape care coincid ca întindere cu peste trei decenii de activitate. Este vorba de perioadele: 1949—1960; 1961—1970; 1971—1980 și 1980—1985, fiecare din acestea păstrând trăsăturile comune care au caracterizat și caracterizează dezvoltarea întregii noastre economii naționale, particularizându-se prin anumite trăsături și caracteristici specifice.

Astfel, prima perioadă s-a caracterizat prin preocuparea majoră a partidului nostru de dezvoltare și profilare a întreprinderilor existente la naționalizare, iar cea de a doua prin apariția de noi întreprinderi de profil, crearea unui sistem organizatoric specializat și a unei baze proprii de cercetare-proiectare care să asigure dezvoltarea producției de mașini-unelte. A treia perioadă a însemnat crearea celui mai mare număr de întreprinderi de profil, începutul specializării pe procese primare, realizarea de mașini-unelte speciale, mașini cu comandă numerică. Ultima perioadă se caracterizează printr-o nouă calitate în concepție și execuție, nivel ridicat al productivității, automatizare-robotizare, sisteme flexibile de mașini, realizarea unui număr mare de mașini și linii la temă tehnologică.

Valoarea producției de mașini-unelte a crescut în cincinalul 1976—1980 de circa 3 ori față de cincinalul anterior și va spori în 1981—1985 de 2,2 ori față de '76—'80. Nivelul și dinamica industriei de mașini-unelte au situat țara noastră între principalii producători de mașini-unelte din lume. Dacă în anii 1976—1977, din punct de vedere al nivelului de producție exprimat în dolari, România se situa pe locul 13 în lume, la nivelul producției din 1983 s-a clasat pe locul 10 (după statistica publicată în februarie 1984 de American Machinist).

Industria de mașini-unelte a cunoscut nu numai o dezvoltare cantitativă, ci și calitativă, producția diversificându-se de la an la an, crescând nivelul tehnic,

● În 1983 — România pe locul zece în ierarhia țărilor producătoare de mașini-unelte ● Produse diversificate, pentru o gamă tot mai largă de prelucrări mecanice ● Competitivitate ridicată — creștere accentuată a exportului ● În perspectivă — tipuri noi de mașini-unelte complexe și roboți industriali

gradul de automatizare, nivel de precizie și productivitatea. S-au extins tehnologii de prelucrare noi, cu productivitate înaltă, cum ar fi prelucrări prin deformări la rece și ștanțări de precizie, prelucrări pe mașini cu comandă numerică, centre de prelucrare, sisteme flexibile, mașini speciale și linii de transfer etc. Această intensă activitate de dezvoltare s-a reflectat într-o creștere continuă a nomenclatorului de mașini-unelte. În prezent, acesta cuprinde întreaga gamă de mașini-unelte universale utilizate în industria constructoare de mașini, fiind similar cu al celor mai înaintate țări producătoare (Cehoslovacia, R.D. Germană, Franța, Italia, Japonia); el conține și o serie de tipuri de mașini specializate pentru industria de rulmenți, automobile, tractoare și altele, creînd baza pentru o diversificare și specializare a producției în viitor.

Demn de menționat este faptul că la nivelul anului 1985 nomenclatorul de fabricație al întreprinderilor de profil va cuprinde circa 215 tipuri de mașini-unelte cu comandă numerică, care vor putea fi utilizate individual sau în cadrul sistemelor flexibile de prelucrare. De asemenea, în prezent, în fabricația de serie se află peste 40 tipuri de mașini-unelte grele, ceea ce face ca țara noastră, după U.R.S.S., să aibă cel mai bogat nomenclator de mașini-unelte grele din lume. Numărul mașinilor-unelte grele fabricate în perioada 1976—1980 se ridică la peste 1 100

bucăți, printre realizările mai importante situându-se: strungul Carusel cu diametrul maxim al piesei de prelucrat de 16 m și greutatea piesei de 400 t, mașinile de frezat cu portal cu lățimea mesei de la 2 200 la 4 000 mm, familiile de mașini de alezat și frezat cu diametrul arborelui de alezat de la 180 la 230 mm, familia de strunguri normale grele cu diametrul maxim de prelucrat cuprins între 2 000 și 2 500 mm.

O atenție deosebită a fost acordată mașinilor de finisat și supertinisat, mașinilor de înaltă precizie (mașini de găurit și rectificat în coordonate, mașini de rectificat ghidaje, mașini de rectificat rulmenți etc.), care până nu demult se importau. Totodată, producția de mașini-unelte cu comandă numerică a cunoscut, ca urmare a măsurilor și acțiunilor inițiate atât în cercetare-proiectare cât și în execuție, o evoluție ascendentă, în 1982 fiind de aproape 4 ori mai mare față de nivelul anului 1976. În 1975 se asigura prin producție proprie numai 54% din necesarul de mașini-unelte al economiei naționale, pentru ca în 1980 procentul să ajungă la 82%, urmînd ca în 1985 să se asigure 86% din necesar, diferența acoperindu-se, practic, prin schimburile comerciale cu țările socialiste.

DEZVOLTAREA impetuoasă a producției de mașini-unelte, a necesitat eforturi multiple pentru asigurarea documentației tehnice și tehnologice. Dacă la început o mare parte a mașinilor unelte se realizau în baza unor licențe, în prezent fabricația are la bază concepția tehnică și tehnologică proprie, elaborată de institutele de cercetare și proiectare de profil. Este cazul atât al mașinilor-unelte cu caracter universal, cât și al celor speciale, realizate la cerea beneficiarilor. Acest lucru a făcut posibil ca, în domeniul mașinilor-unelte universale, spre exemplu, să se asimileze în fabricație o gamă variată de

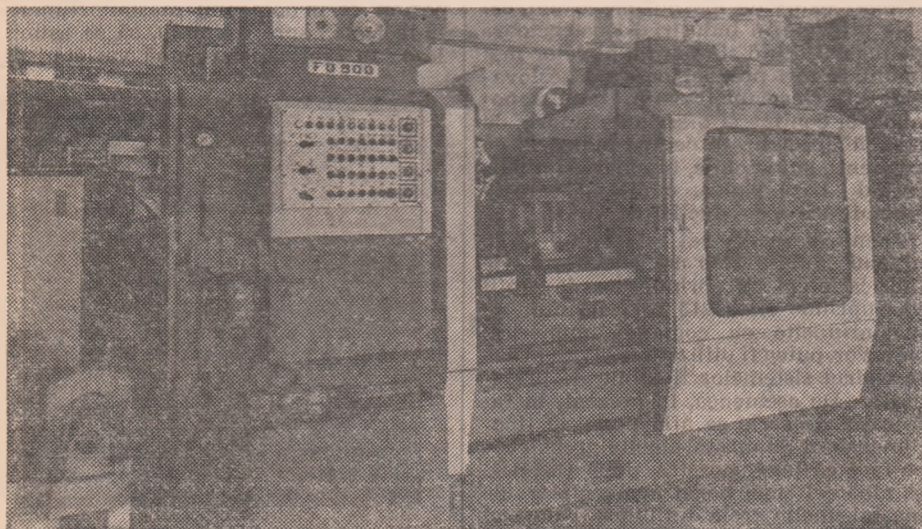
Strung frontal cu comandă numerică
tip SF 400 NC

produse cu un înalt grad de tehnicitate cum ar fi: strunguri Carusel cu magazie de scule, strunguri verticale cu unul sau două posturi, strunguri frontale, strunguri de copiat, mașini de frezat cu masă în cruce, mașini de frezat prin copiere, mașini de rectificat fără centre, prese pentru decupat fin și altele. De asemenea, în domeniul mașinilor-unelte speciale și specializate, numai pentru perioada 1982—1985 s-au executat sau sînt în curs de asimilare peste 800 tipuri destinate industriei aeronautice, industriei de autoturisme, autocamioane și tractoare, industriei metalurgice, industriei constructoare de rulmenți și altele.

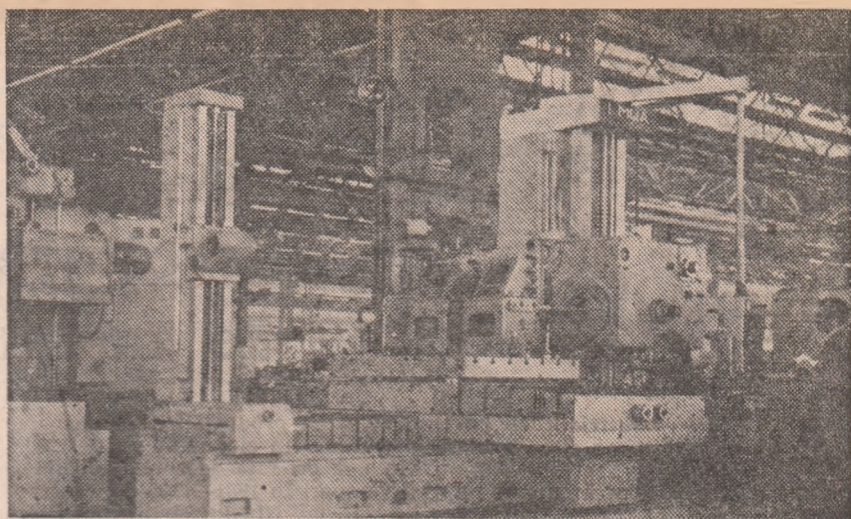
În acțiunea de asimilare a acestor game foarte diverse de mașini-unelte o contribuție importantă a adus-o Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru mașini-unelte și agregate București (I.C.S.I.T. Titan). Activitatea de cercetare științifică și inginerie tehnologică a fost și este orientată asupra pregătirii bazei tehnico-științifice necesare proiectării și asimilării în fabricație a mașinilor-unelte, mașinilor speciale și agregatelor noi, modernizării mașinilor din producția curentă, precum și asimilării mașinilor-unelte la temă. În cadrul politicii partidului de dezvoltare a bazei tehnico-materiale a cercetării științifice, întreprinderile de mașini-unelte și institutul de cercetare au beneficiat de investiții cu ajutorul cărora a fost creată o puternică bază materială pentru activitatea de cercetare-proiectare și producție de prototipuri și modele experimentale. În aceste condiții, în perioada 1976—1980 institutul a acoperit cu activitate de cercetare-proiectare aproape întregul domeniu al mașinilor-unelte prelucrătoare prin așchiere.

În vederea realizării mașinilor-unelte la nivelul tehnicii mondiale și pentru eliminarea importului de elemente de completare, în activitatea de cercetare s-a urmărit asimilarea de organe de mașini și diverse elemente de înaltă complexitate cum ar fi: șuruburi cu bile, ghidaje de rostogolire, lagăre și ghidaje hidrostatice, sisteme de compensare automată a uzurii sculelor, echipamente de copiere hidraulică și electronică, cuplaje frontale pentru îndexări de înaltă precizie, sisteme modulare de măsurare cu laser a poziției elementelor mobile și altele.

■
ÎN CONFORMITATE cu sarcinile trasate prin documentele de partid o

Mașină de frezat și danturat roți dințate — FD 900

Mașină de alezat și frezat cu comandă numerică — AF 100 NC

atenție deosebită se acordă asimilării de noi produse cu caracteristici tehnico-funcționale superioare, diversificării producției, realizării de linii complet automatizate și mașini agregat multifuncționale, producerii și utilizării manipulatorilor industriali și a liniilor flexibile de fabricație, introducerii de tehnologii avansate.

Diversificarea în continuare a mașinilor-unelte cu comandă numerică și a centrelor de prelucrare (circa 160 tipuri-varianțe), a mașinilor pentru deformare plastică, asimilarea unor noi tipuri de mașini-unelte destinate prelucrărilor de precizie ridicată, a mașinilor speciale și specializate de mare productivitate pentru fabricația de serie mare și de masă reprezintă obiective prioritare ale dezvoltării producției de mașini-unelte în perioada următoare. De asemenea, se extinde cercetarea pentru mecanizarea, automatizarea și robotizarea operațiilor auxiliare de încărcare, descărcare, transport și depozitare a pieselor pe ciclu de fabricație, în paralel cu dezvoltarea mașinilor-unelte capabile să se integreze în celule și sisteme flexibile. În privința mașinilor-unelte propriu-zise, cercetările sînt orientate în direcția creării unor structuri noi, cit mai rigide și cu consumuri reduse de materiale și energie, a unor lanțuri cinematice simplificate, de mare randament și cu o comportare dinamică care să permită regimuri de lucru foarte severe, cu o mare siguranță în funcționare și precizie de lucru ridicată.

Dat fiind rolul crescînd al calculatoarelor în toate domeniile industriale și tehnologice, se urmărește, ca o direcție determinantă în dezvoltarea producției de mașini-unelte, o reconsiderare a concepțiilor de bază constructiv-tehnologice în vederea asigurării compatibilității cu echipamentele electronice de calcul și creării echipamentelor de interfață. Această revizuire se referă atât la elementele de acționare și sistemele de reglare automată, cit și la conceptele și teoria automatizării și a organizării secțiilor integrate, oferind posibilități sporite în direcția utilizării unor structuri evolute de sisteme de automatizare, care să permită realizarea la limitele lor superioare a indicilor tehnico-economici ai întregii instalații tehnologice. Au apărut deja noi structuri de echipamente de comandă numerică de tip C.N.C., capabile să asigure compatibilitatea cu echipamentele standard existente.

Un rol deosebit în evoluția mașinilor-unelte îl are dezvoltarea tehnologiilor moderne de prelucrare a sculelor și a unor materiale cu înalte proprietăți fizico-mecanice. În acest sens, se va trece, pe scară din ce în ce mai largă, la combinarea proceselor de așchiere cunoscute cu alte procedee fizice sau chimice de prelucrare, precum și la realizarea unor materiale și semifabricate care să prezinte indicatori de prelucrabilitate superioari. Și în continuare așchieria va reprezenta principala procedeu de prelucrare a metalelor, deși ca pondere va cunoaște o scădere în favoarea altor procedee (prin deformare, electrochimice, electroeroziune, cu laser, prin explozie și descărcări electrice controlate etc.). În cadrul prelucrărilor prin așchiere, ponderea prelucrărilor prin abraziune va crește, dar prelucrările cu scule cu muchii cu geometrie definită vor continua să dețină primul loc, în special datorită dezvoltărilor în domeniul sculelor cu tășuri multiple și cu muchii microlăietoare.

O atenție deosebită va fi acordată proiectării și asimilării în fabricație a roboților industriali care, prin facilitățile pe care le oferă (autonomie, flexibilitate, adaptabilitate, compatibilitate cu echipamentele electronice de calcul etc.) reprezintă mijloace indispensabile pentru automatizarea completă și flexibilă

Teodor GORCEAG
director general al Centralei
industriale de mașini-unelte

(Continuare în pag. 12)

Creșterea nivelului tehnic și calitativ al produselor

PORNIND de la înțelegerea profundelor implicații pe care le are promovarea cuceririlor tehnicii și științei contemporane asupra întregii activități economice și sociale, partidul nostru a militat și militează cu consecvență pentru crearea tuturor condițiilor materiale necesare introducerii operative în producție a soluțiilor tehnice și tehnologice valoroase, pentru stimularea spiritului creativ, a inițiativei maselor de oameni ai muncii. Raportându-se la aceste cerințe actuale și integrându-se în vastul proces de dezvoltare și modernizare a întregii industrii, oamenii muncii din **Întreprinderea de utilaj chimic „Grivița Roșie” — București** s-au implicat cu toată răspunderea în fabricația utilajului tehnologic complex, asigurând, încă de la reprofilarea întreprinderii, din 1961, realizarea unor aparate și instalații de înaltă tehnicitate și calitate, cea mai mare parte dintre acestea în premieră națională. De-a lungul anilor au fost realizate produse de înaltă tehnicitate — coloane de carbonatare, recipienti de înaltă presiune cu pereți multistrat, autoclave cu reacție și fermentatoare de regim, reactoare de proces cu pereți groși ce lucrează în regimuri de înaltă presiune și în medii puternic corosive, o întreagă gamă de prese de vulcanizat și reșapat anvelope, în prezent întreprinderea fiind angajată în fabricarea utilajelor tehnologice destinate înlăptuirii programului energetic nuclear.

Realizarea unor asemenea aparate chimice, în marea lor majoritate în premieră industrială și în proporție de peste 80% unicate, a impus creșterea și mai accentuată a ritmului de asimilare, adoptarea de soluții tehnologice bine fundamentate, astfel încât să se asigure condițiile necesare satisfacerii în mai mare măsură și la termenele planificate a solicitărilor beneficiarilor noștri. În același timp, această schimbare de structură a necesitat și necesită eforturi susținute din partea cadrelor tehnice, întregului personal muncitor pentru adaptarea rapidă la condițiile noi de fabricație, începând cu reorganizarea fluxurilor tehnologice, asigurarea S.D.V.-urilor, organizarea producției și a muncii și pînă la cunoașterea în detaliu a proiectelor de execuție și a fazelor de fabricație.

ÎNDEPLINIREA unor asemenea cerințe majore, hotărîtoare pentru ridicarea eficienței a impus și impune ca o cerință stringentă identificarea și valorificarea deplină a resurselor tehnice, materiale și umane de care întreprinderea dispune. Iată de ce, atît la nivelul secțiilor de producție, cît și la nivelul unității au fost analizați factorii care

pot contribui la valorificarea superioară a resurselor disponibile. Studiile și analizele întreprinse s-au concretizat în programe de măsuri tehnice, organizatorice și politico-educative, măsuri care au vizat cu precădere promovarea progresului tehnic atît prin creșterea operativității preluării și aplicării soluțiilor oferite de cuceririle tehnico-științifice contemporane, cît și prin antrenarea oamenilor muncii din întreprindere la valorificarea gîndirii tehnice originale proprii.

În perioada care a trecut de la începutul acestui an și pînă în prezent, peste 80% din obiectivele înscrise în programele operative de măsuri stabilite pentru semestrul I a.c. au fost soluționate fără investiții suplimentare. Au fost astfel aplicate, cu bune rezultate, 16 tehnologii moderne în domeniul sudurii, al

● Programe ample de măsuri pentru innoirea și modernizarea producției ● Încă din faza de proiectare grijă sporită pentru calitate și fiabilitatea produselor ● Originalitatea soluțiilor tehnice proprii ● Înalt nivel de pregătire profesională a forței de muncă

montajului și controlului nedistructiv, al tratamentelor termice. Dincolo de efectele economice certe, materializate în creșterea productivității muncii cu 8,4%, în realizarea unor economii de metal de peste 380 tone și de energie de peste 9 000 MWh, aplicarea soluțiilor tehnice proprii, rod al gîndirii creatoare a specialiștilor din cadrul întreprinderii, a condus la ridicarea la 63% a valorii produselor noi și reproiectate în totalul producției nete, față de numai 61% în 1981. În același timp, o parte importantă din cercetările proprii și soluțiile tehnice adoptate (instalațiile de încălzire a pulpei de alumina, de placare automată prin sudură cu două benzi electrod, de evazare hidraulică a țevilor în plăcile tubulare, aparatele cu agitare mecanică și barbotare pentru fermentații aerobe, dispozitivele de strunjit frontal, de sudat arc în arc, de măsurare a planeității cu fascicol laser, sau numeroasele metode de montaj a coloanelor etc.) au constituit invenții brevetate, inovații tehnologice cu aplicabilitate directă în fabricație.

Alinierea produselor la nivelul solicitărilor beneficiarilor a determinat și determină în continuare o reexaminare atentă a procedurilor tehnologice aplicate, mergînd în special pe ideea extin-

derii acelor care asigură scurtarea ciclului de fabricație, creșterea productivității muncii în sectoarele de montaj și prelucrări mecanice, utilizarea mai deplină a metalelor. Ca urmare, pentru perioada următoare, precum și pentru anul viitor au fost gîndite și fundamentate programe complexe de măsuri tehnice și organizatorice care vor conduce la ridicarea în și mai mare măsură a nivelului tehnic al produselor, îmbunătățirea calității acestora și reducerea mai accentuată a consumurilor materiale și energetice. Eforturile vor fi îndreptate cu precădere spre sectoarele de sudură, tratament termic și cele calde, îndeosebi turnătorii.

O atenție deosebită va fi acordată, în același timp, și activității de **educare economică și tehnico-științifică a forței de muncă**, de ridicare a gradului de pregătire a cadrelor, ținînd seama de faptul că o înaltă calitate a producției presupune oameni de calitate. În acest sens, sînt de reținut organizarea cursurilor de ridicare a nivelului tehnic și profesional cu cuprinderea întregului personal direct productiv, pe nivelul de pregătire și pe meserii, constituirea a două lectorate tehnice pentru personalul tehnico-ingineresc (unul pentru cei cuprinși în activitatea de proiectare tehnologică și unul pentru cadrele implicate în procesul organizării științifice a producției și a muncii), organizarea de sesiuni de comunicări tehnico-științifice în colaborare cu unități de cercetare științifică și institute de învățămînt superior, inițierea de concursuri pe teme profesionale, olimpiade pe meserii, schimburi de experiență etc.

RIDICAREA nivelului tehnic și calitativ al produselor a impus și impune în continuare perfecționarea activității de control tehnic de calitate pe întregul flux de fabricație, începînd cu etapa de concepție și proiectare și terminînd cu expedierea către beneficiari a produselor. Realizarea unor utilaje tehnologice complexe, de înaltă tehnicitate a impus adoptarea unor măsuri concrete pentru organizarea, pînă la detaliu, a compartimentului C.T.C., asigurarea cu laboratoare bine dotate tehnic, înmulțirea numărului de standuri de probă. Sistemele moderne de control nedistructiv, îndeosebi în domeniul sudurii, al calității materialelor de aport, testarea laminatelor ce urmează să intre în fabricație etc. au cerut și cer, în permanentă, cadre de înaltă competență profesională,

Ioan BOLOGA

președintele Consiliului oamenilor muncii de la întreprinderea de utilaj chimic „Grivița Roșie”

(Continuare în pag. 9)

REDUCEREA CONSUMURILOR MATERIALE ÎN STRATEGIA CREȘTERII EFICIENȚEI

DEZVOLTAREA armonioasă, dinamică a economiei naționale — într-un firesc proces de continuitate care proiectează în noi orizonturi de timp remarcabilele succese obținute de poporul nostru în anii construcției socialiste — este concepută și se realizează pe noi coordonate, în consens cu factorii de progres ce acționează în societatea noastră. Elementul central al acestei strategii de dezvoltare, originală, creatoare, pe deplin armonizată cu realitățile românești, elaborată și transpusă în practică cu aportul precumpănitor al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, îl reprezintă realizarea unei noi calități în toate domeniile de activitate. În mod firesc, economia — ca sferă principală în care se asigură progresul material al societății — resimte efectul favorabil al acestei orientări spre ridicarea parametrilor calitativi.

Ceea ce se impune atenției — dimensiune a politicii noastre economice asupra căreia se accentuează constant în documentele de partid — este faptul că ridicarea calității în sfera activității economice are la bază o analiză de fond și se realizează prin măsuri coordonate — de natură tehnică, economică, organizatorică. Sînt integrați în acest sistem coerent, practic, toți factorii ce pot contribui, în proporții importante, la accentuarea laturilor calitative ale dezvoltării. În rîndul acestora un loc prioritar dețin reducerea consumurilor materiale și energetice în toate verigile de activitate, valorificarea superioară a tuturor factorilor de producție. Accentul pe care conducerea superioară de partid îl pune pe activizarea acestei pirghii economice decurge, pe de o parte, din restricțiile manifestate pe plan mondial în ce privește disponibilitățile — sub aspect fizic, al prețurilor de achiziție, al situației geografice — de resurse materiale și energetice; pe de altă parte, se ține seama de volumul sporit de resurse, de caracterul tot mai divers al acestora, pe care le necesită economia națională precum și de imperativul alinierii la nivelurile înregistrate pe plan mondial.

În strategia dezvoltării intensive a economiei naționale, reducerea accentuată a consumurilor este corelată cu alte aspecte economice marcante. Astfel, se urmărește ca ridicarea consumurilor să nu se repercuteze negativ asupra calității producției; în același timp, un accent aparte se pune pe factorii capabili să conducă la reducerea — în condiții de raționalitate economică — a consumurilor materiale și energetice: restructurarea industriei, promovarea progresului tehnic, organizarea corespunzătoare a activității de reciclare și recuperare a produselor etc. Toate aceste direcții și-au aflat o exprimare sintetică, de superioară claritate și eficiență, în „Programul privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime, de combustibil și energie și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor în perioada 1983—1985 și pînă în 1990”, adoptat de Marea Adunare Națională în sesiunea din martie a.c.

Priorități, orientări, efecte

GOSPODĂRIEA mai rațională a resurselor, stabilirea concretă a priorităților în ceea ce privește consumul de energie, materii prime, materiale, reconsiderarea permanentă a tehnologiilor de fabricație, a structurilor de producție reprezintă cerințe de bază ale dezvoltării, urmărindu-se realizarea unui efect economic maxim cu un efort energetic sau material cît mai redus. Economisirea materiilor prime — dimensiune a activității economice care de mai mult timp a făcut obiectul unei atenții speciale a conducerii de partid și de stat — a impus o reconsiderare atentă a priorităților în dezvoltarea ramurilor și subramurilor economiei naționale. În acest cadru se prevăd în continuare asigurarea dezvoltării în ritm înalt a sectoarelor purtătoare ale progresului tehnic (electronică industrială, micro-electronică, energetică, electrotehnică, mecanică fină, optică medicală ș.a.), creșterea gradului de tehnicitate a tuturor ramurilor industriale, intensificarea rapidă a procesului de restructurare calitativă a industriei, punindu-se accentul pe dezvoltarea sectoarelor mici consumatoare de energie și materii prime.

Concomitent cu intensificarea dezvoltării sectoarelor de înaltă tehnicitate, este necesar — așa cum se subliniază în documentele de partid — să se reducă consumurile în ramurile industriale

care necesită cantități importante de materii prime și energie dar care dau produse cu grad mic sau mediu de tehnicitate, cum ar fi, spre exemplu, siderurgia, construcțiile de mașini grele. În anii 1984 și 1985 se va acționa în aceste sectoare pentru îmbunătățirea în continuare a coeficientului de scoatere a metalului în producția de laminate turnate, forjate, coeficient care în anul 1985 se prevede să ajungă la aproximativ 86%. În industria construcțiilor de mașini, prin introducerea de tehnologii de prelucrare modernă, consumurile normate de metal se vor diminua cu circa 25—30%. Sînt inițiate, de asemenea, acțiuni politice și organizatorice concrete pentru economisirea metalelor neferoase, a materialelor lemnoase, a hîrtiei și produselor chimice, a materiilor prime în industria ușoară. Prin creșterea gradului de prelucrare a materiilor prime și obținerea unor produse care încorporează, în principal, concepție tehnologică modernă și manoperă de calificare înaltă, se va asigura creșterea indicelui de valorificare a materiilor prime de bază și energiei cu aproximativ 30—35%.

În lumina acestor orientări strategice se impune în continuare ca centralele și întreprinderile industriale să adopte măsurile tehnice și organizatorice necesare, să asigure introducerea unui spirit riguros de răspundere, ordine și disciplină în realizarea la timp a sarcinilor stabilite pentru reducerea consumurilor materiale, energetice, inițiind acțiuni mai hotărîte de proiectare constructivă a produselor, de revizuire a tehnologiilor de fabricație aplicate în vederea eliminării oricărui consumuri neraționale de materii prime și materiale, a oricărei forme de risipă. În acest scop se impune ca fiecare unitate și centrală industrială să adopte programe concrete de măsuri care să asigure încadrarea riguroasă a fiecărui produs în normele de consum stabilite prin plan, care să ducă la diminuarea în continuare a acestor consumuri sub normele stabilite.

Îmbunătățirea structurii economiei naționale, accentuarea acțiunilor de economisire a energiei trebuie să ducă, în perioada 1984—1990, la obținerea unui venit național pe unitatea de energie consumată la un nivel comparabil cu realizările țărilor avansate economic. Se știe că în țara noastră, consumul energetic a sporit într-un ritm mai înalt decît venitul național. Or, dacă s-ar menține creșterea consumurilor la același ritm s-ar ajunge în imposibilitatea de a asigura combustibilul și energia necesare realizării obiectivelor de dezvoltare economică-socială a țării. De aceea, în vederea menținerii unui raport corespunzător între disponibilitățile de energie și cerințele de consum sînt preconizate măsuri concrete și eficiente în ceea ce privește reducerea consumului energetic. În acest cadru, criteriul economiei de combustibil se află la baza însăși a concepției generale a dezvoltării în perspectivă a economiei noastre naționale, a principiilor pe baza cărora se va acționa pentru profilarea producției de bunuri materiale în concordanță cu realitățile și cerințele epocii noastre. În perioada acestui cincinal, deci pînă la finele anului 1985, este prevăzută o diminuare cu cel puțin 25% a indicelui de consum de energie primară în industrie. Acțiunile concrete vizează redimensionarea consumului energetic. În perioada anilor 1984—1990 indicele mediu de consum energetic la 1 000 de lei producție industrială urmează să se diminueze cu circa 45—50%. Principalele direcții în care se acționează vizează micșorarea consumurilor de energie utilă la consumatori, prin reanalizarea riguroasă a acestora și alocarea de energie în cantitățile, forma și calitatea strict necesare; modernizarea tehnologiilor de lucru și raționalizarea fluxurilor de fabricație, restrîngerea utilizării de materii prime și materiale energointensive; creșterea continuă a randamentelor de transformare a energiei de la forma primară la cea de utilizare, recuperarea integrală a resurselor energetice, termice și combustibile rezultate din procesele tehnologice; substituirea unor resurse de calitate superioară, în principal hidrocarburi, cu alte resurse de calitate inferioară. Alte măsuri vizează întocmirea de bilanșuri energetice pe utilaje tehnologice, instalații și întreprinderi, realizarea de tehnologii integrate, care valorifică în mod complex și în trepte succesive toate resursele energetice disponibile, rezultate din diferite faze ale proceselor de fabricație în scopul realizării unui randament optim net cît mai înalt în utilizarea energiei. Se acționează în continuare ca în fiecare întreprindere să se asigure indici optimi de consum de energie în toate schimburile prin utilizarea

mai intensivă a utilajelor, evitarea mersului în gol sau cu sarcină redusă, eliminarea opririlor accidentale, buna exploatare a fondurilor fixe. Măsurile similare, specifice, se vor aplica și în transporturi, agricultură, construcții sau utilizările casnice și edilitare.

Imperativul recuperării și refolosirii

ÎN cadrul asigurării bazei materiale pentru activitatea de producție, un loc important îl ocupă recuperarea și refolosirea materialelor. Se are în vedere ca, pe această cale, să se acopere 50% — în unele sectoare chiar peste 50% — aceasta urmînd să reprezinte, de fapt, mai mult decît va produce întreaga industrie minieră și va depăși importul de materii prime și materiale. Hotărîrile Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român prevăd ca, în anul 1985, să se asigure, pe această cale, acoperirea necesarului pentru nevoile interne ale economiei în proporție de 40% la fier, circa 40% la cupru, 40% la plumb, 40% la uleiuri minerale uzate, 50% la materiale fibrocelulozice, 60% pentru plăci aglomerate și fibrolemnoase etc.

Potrivit concepției tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, cu privire la dezvoltarea bazei de materii prime și energetice, reciclarea resurselor de energie și de substanță utilă impune acțiuni în următoarele direcții: ● recuperarea și recondiționarea pieselor și subsansamblelor încorporate în bunuri scoase din uz atît din sfera producției cit și din cea a consumului, asigurînd participarea acestora la două și chiar mai multe cicluri de producție. În acest cadru trebuie să se acorde o atenție mai mare recondiționării subsansamblelor, mașinilor și utilajelor. Practic nu există subsansamblu care să nu poată fi recondiționat și refolosit, cel puțin o dată. Aceasta duce la economie de materiale, oțeluri speciale, energie, muncă și ușurează soluționarea problemelor de aprovizionare; ● recuperarea și refolosirea ca atare a unor bunuri (indeosebi ambalaje) și a unor componente din bunurile uzate în vederea prelungirii duratei de viață prin utilizarea lor ca piese de schimb sau la realizarea de alte bunuri decît cele din care au provenit; ● recuperarea și reutilizarea ca atare a unor materiale (tablă, profile, material lemnos, unele căderi tehnologice din industria textilă, a pielăriei) în vederea producerii altor bunuri necesare economiei naționale, evitîndu-se astfel trecerea lor prin procesele de prelucrare primară; ● recuperarea substanței utile încorporată în mijloacele de muncă și bunurile de consum scoase din uz, în căderile tehnologice și în reziduurile menajere.

Aceste modalități practice și eficiente de desfășurare a activității de reciclare a resurselor vor avea ca efect, pentru întreaga perioadă a anilor 1981—1985, reintroducerea în circuitul economic a unei cantități de materiale refolosibile estimată la suma de circa 125 miliarde de lei. Numai la nivelul anului 1985 se prevede valorificarea a 9 milioane tone de materiale feroase, 0,7 milioane tone de oțeluri aliate, 30 000 tone de plumb și altele.

Se estimează că în perioada anilor 1981—1985, din anumite bunuri de folosință îndelungată ce vor fi scoase din uz (televizoare, aparate radio, frigider și acumulator auto) pot fi redat economiei prin intermediul reciclării, a recuperării materialelor circa 900 tone de cupru, peste 500 tone de laminate de alamă, peste 1 100 tone de aluminiu, circa 350 tone de cositor, circa 130 tone de staniu, aproximativ 3 tone de argint, peste 13 000 tone de sticlă, circa 100 tone de bronz, circa 5 500 tone de materiale plastice, 12 000 tone de plumb și peste 12 000 tone de fier.

Rezultatele obținute în reciclarea resurselor permit evidențierea și a altor efecte economice pozitive generate de această activitate. Prin înlocuirea minereurilor cu materialele reciclate în procesul de elaborare a metalelor, de exemplu, se pot face însemnate economii de energie electrică. Economia de energie electrică ce poate fi realizată pentru o tonă de aluminiu obținută din materiale reciclate este mare comparativ cu tehnologia obținerii acestuia din minereu; în aceleași condiții, în cazul cuprului, se face economie de 40%, în cel al fierului de 40%, în cel al magneziului de 25%, în cel al titanului de 90%. O tonă de fier vechi echivalează cu o tonă de fontă fluidă ce se obține din 2 tone de minereu de fier, precum și alte materii prime (cocs, calcar); o tonă de hirtie sau carton înlocuiește o tonă de celuloză care se obține din 3—4 m.c. de lemn și necesită un consum de 800 kWh energie electrică; o tonă de sticlă recuperată și reciclată înseamnă o economie de 740 kg de nisip cuarțos, 230 kg de sodă, 140 kg de calcar, 70 kg de feldspat. O tonă de resturi textile valorificate înlocuiește 4 tone de fibră amestec tip bumbac, în compoziția căreia intră 2 tone de fibră bumbac, pentru care țara noastră face un efort valutar echivalent cu 3 800 de dolari, iar cele 2 tone de celofibră din compoziția amestecului protejează aproximativ 3 arbori maturi.

Cu cît ponderea materialelor reciclate este mai mare în consumul național de resurse, cu atît materiile prime originare vor fi mai bine protejate, iar în cazul celor asigurate din import, efortul valutar pentru procurarea lor va fi mai mic. Ca urmare a extinderii și perfecționării activității de reciclare, gradul de autonomie economică în asigurarea bazei de materii prime și energetice va crește în perioada anilor 1981—1985, față de cel din anul 1980, cu: 20% pentru nichel, 35% pentru wolfram, 14% pentru cupru, 17% în cazul zincului și plumbului.

TOATE ACESTEA demonstrează preocupări de seamă cu privire la căile dezvoltării bazei de materii prime și energetice a României. Ele se înscriu în efortul general al întregului nostru popor pentru a întâmpina cea de-a 40-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă și cel de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român cu noi și importante rezultate în activitatea economică, de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României.

Iulian PLOȘTINARU

Creșterea nivelului tehnic și calitativ al produselor

(Urmare din pag. 7)

oameni a căror pregătire tehnică se realizează continuu pentru a se ține pasul cu exigențele sporite privind calitatea produselor.

Introducerea din acest an a **gestiunii calității**, acțiune pregătită încă din 1983, a ridicat pe noi trepte de exigență răspunderea față de calitate, asigurîndu-se, în același timp, posibilitatea exercitării unui control sistematic asupra evoluției costurilor de fabricație atît pe oameni cît și pe faze de execuție. Introducerea acestui principiu de comensurare a calității și evoluției ei are și un alt efect. Prin analiza datelor furnizate se asigură posibilitatea cunoașterii în detaliu a locurilor unde calitatea influențează negativ costurile de producție și, deci, se pot stabili operativ măsurile corespunzătoare de remediere. Dacă în anii anteriori volumul rebuturilor, remaniierilor și al altor elemente se cifra la

aproximativ 1,5—2 milioane lei, fără a se lua în considerare pierderile provocate în perturbația fluxului de fabricație, prin introducerea gestiunii calității dinamica influențelor calității asupra valorii producției nete a scăzut considerabil — de la o valoare de 160 mii lei în luna ianuarie a.c. la mai puțin de 90 mii lei în prezent.

Cu toate realizările obținute pe linia asigurării unui control riguros al calității produselor, există încă importante rezerve în acest domeniu de activitate. Ele se regăsesc în primul rînd în însăși concepția de realizare a acestui control. Calitatea fabricației a devenit de mult o problemă nu numai a C.T.C.-ului ci a întregului colectiv, răspunderea pentru aceasta fiind, în același timp, de competența fiecărui om al muncii din întreprindere.

Grija pentru calitate trebuie să pornească încă de la **calitatea ideii tehnologice**, de la nivelul ridicat al soluțiilor tehnice de fabricație, deoarece o soluție de o calitate îndoienlică poate duce la o tehnologie care ar putea diminua efectele efortului făcut în fabricația propriu-zisă. Iată de ce se impune ca, încă din faza de concepție, măsurile cu caracter tehnic și tehnologic să fie anali-

zate cu deosebită maturitate tehnică pentru a preveni încă din start eventualele neconcordanțe dintre soluția pur tehnică și cea aplicabilă, în condițiile dotării și ale condițiilor materiale. Antrenarea la aceste verificări și a cadrelor tehnice din secțiile de producție ar da posibilitatea acestora de a elabora înseși tehnologiile de control, cu fixarea exactă a punctelor în care să se intervină cu operațiile de control, eliminîndu-se totodată eventualele abateri de la calitate.

Există, fără îndoială, și alte domenii în care se poate acționa mai bine pentru ridicarea pe o treaptă superioară a nivelului tehnic și calitativ al producției. Condițiile materiale, tehnico-economice existente la nivelul întreprinderii, forța de muncă de care dispunem dau garanția realizării în acest an a unui important salt calitativ al producției, în condițiile îndeplinirii integrale a sarcinilor de plan pe 1984, a angajamentelor asumate în cîstea apropiatelor evenimente din viața patriei noastre — a 40-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944 și Congresul al XIII-lea al P.C.R.

Ecouri la dezbateri

Cooperarea interuzinală
și exigențele eficienței

IN CONDIȚIILE dezvoltării puternice a economiei românești, eforturile făcute pentru crearea de unități specializate cu producție de mare serie au condus la asimilarea rapidă a unui larg nomenclator de produse în condițiile unei productivități, calități și nivel de eficiență ridicată. S-au creat, totodată, condiții pentru implementarea rapidă a progresului tehnic. Experiența acumulată, așa cum de altfel este exprimată și în dezbaterile publicate de „Revista economică” pe tema „Cooperarea interuzinală și exigențele eficienței” — pe care o apreciez ca deosebit de utilă, facilitând un larg schimb de opinii și formulând soluții pentru perfecționarea mecanismului de specializare-cooperare — reliefează pregnant avantajul organizării de unități specializate pe ansamble, subansamble, module și de unități care să asigure montajul final de produse complexe. Totodată, așa cum se subliniază în ultimele documente de partid, asigurarea unui optim între integrare și specializare constituie o problemă cheie, de care depind buna derulare a mecanismului de specializare-cooperare, înlăturarea unor neajunsuri — cum ar fi repartizarea producției la numeroase întreprinderi aflate la distanțe mari —, evitarea unor cheltuieli inutile, asigurarea condițiilor necesare realizării ritmice a producției fizice și onorarea la termen a comenzilor beneficiarilor.

INTRUCIT am avut prilejul să prezint în paginile revistei *) problematica tehnică și tehnologică a specializării, în cele ce urmează mă voi referi la două cazuri concrete prezentate în dezbateri.

Pentru analiza primului caz, acela al specializării producției de supape, voi încerca să formulez cât mai scurt conceptul de specializare a unei unități de producție. **O unitate specializată este aceea care execută o familie modulată de produse cu omogenitate funcțională, constructivă și tehnologică**, dispunând în acest scop de un personal de înaltă profesionalitate, cu o pregătire specifică, precum și de o dotare tehnologică de asemenea specifică. Tovarășul Paul Blaier, directorul întreprinderii „23 August” — București, a relevat faptul că o producție de motoare în valoare de 100 milioane lei este blocată de nelivrarea din cooperare a unor supape în valoare de 50 mii lei (1 000 buc.). În cauză este întreprinderea mecanică de la Topoloveni (I.M.T.). Această întreprindere, comparativ cu altele, este concepută cu un grad de specializare foarte avansat, în profilul ei fiind incluse doar două grupe de familii de piese: bolțurile și supapele pentru motoarele cu piston (exclusiv cele pentru motoarele foarte mari și motoarele foarte mici). Specializarea producției de supape a fost inițiată încă din anii '50 la fosta întreprindere de piese auto de la Colibași, astăzi întreprinderea de autoturisme Pitești (I.A.P.). Așa după cum se cunoaște, specializarea atrage după sine și concentrarea producției omogene. Astfel, la I.A.P., concomitent cu asimilarea mai multor familii de supape pentru motoarele de tractoare, camioane și autoturisme, producția lor a crescut de zeci de ori, parcurgând mai multe generații de tehnologii. Construirea I.A.P. pe platforma de la Colibași, precum și dezvoltarea ulterioară a acesteia au limitat posibilitățile de dezvoltare a producțiilor specializate de componente, printre care și a celei de supape. În consecință, s-a decis construcția întreprinderii mecanice Topoloveni, în profilul căreia, pe lângă familiile de supape transferate de la I.A.P., au fost incluse și alte tipuri de asemenea produse. Potrivit acestui scop, liniile tehnologice pentru diferitele familii de supape au fost echipate cu mașini și utilaje moderne.

Dotarea existentă, specifică acestei fabricații, este o condiție importantă a specializării, dar nu reprezintă totul. Foarte importantă este însă și specializarea factorului uman. În aceste condiții, calificarea și mai ales specializarea necesară pentru o fabricație atât de pretențioasă (toleranțe dimensionale și de nețezime a suprafețelor de ordinul micronului, duritate și rezistență mare la temperaturi de circa 1 000°C și altele) necesită mai mulți ani de pregătire chiar în cazul personalului de execuție. Dacă ne referim la cel de concepție tehnologică, economică, organizare și conducere, specializarea acestuia implică un timp și mai îndelungat. Drumul pînă la deplina specializare se parcurge prin pași numeroși, diverși și variați, ale căror semnificații sînt multiple și profunde: marfă de calitate ireproșabilă

și la prețuri convenabile, livrată beneficiarilor la termenele convenite etc.

Asemenea rezultate definitorii pentru activitatea unei întreprinderi specializate pot fi obținute numai prin stabilitatea funcțională a acesteia, prin concepția și aplicarea unui proces sistematic de învățare-producție, pentru a atinge cotele înalte ale calificării și eticii profesionale pe care le implică în mod obligatoriu adevărata întreprindere specializată. Întreprinderea de bolțuri și supape de la Topoloveni se află încă pe drumul către stadiul adevăratei specializări pe care l-am conturat mai înainte. Acest caz ilustrează convingător rolul fundamental al întreprinderilor specializate pentru siguranța funcțională a sistemelor multiuzinale de producție din construcția de mașini.

Dacă împărtășesc necazurile tovarășului Paul Blaier, nu mă fac însă părtaș la soluția pe care o propune. Acest lucru este neîntîlnit în practica economică și mă îndoiesc de eficacitatea lui. Consider că soluțiile trebuie căutate în actualul cadru legal atât prin măsuri de ajutoare și sprijinire, cât și prin măsuri de constrângere. În prima categorie am în vedere crearea și dezvoltarea unor compartimente de concepție puternice, iar pînă la maturizarea acestora întreprinderea trebuie să recurgă la ajutorul institutelor de produs (I.N.M.T., C.E.S.I.T.A.-Pitești ș.a.), al institutelor tehnologice (I.C.T.C.M., I.C.S.I.T.P.S.C., I.S.I.M.) și al institutelor cu profil economic de organizare și conducere. Acest ajutor se poate formula într-un program complet de rezolvări concrete a problemelor și, totodată, de învățare și instruire rapidă a personalului de specialitate. În a doua categorie de măsuri am în vedere „intronarea” disciplinei tehnologice, pentru personalul de execuție, fără de care este de neconceput calitatea produselor și a fabricației. Concomitent, trebuie întărită exigența și intransigența factorilor externi: a beneficiarilor în recepția produselor prin aplicarea sancțiunilor pentru nerespectarea clauzelor contractuale, a centralei industriale de profil și a băncii în eliberarea fondului de retribuire.

Astfel, prin măsuri concertate privind perfecționarea profesională, îmbunătățirea organizării și conducerii, avantajele potențiale ale specializării oferite de tehnologie pot fi fructificate și economice, transformînd întreprinderea respectivă dintr-un element perturbator al funcționalității sistemului construcției de mașini într-un element de sporire a siguranței lui funcționale.

ÎN CEL de al doilea caz îmi exprim opinia referitor la problema semnalată de tovarășul Eugen Ganea, directorul tehnic al întreprinderii de utilaj chimic „Grivița Roșie” privind refuzul semnării contractelor pentru prestarea unor operații de prelucrare, dacă nu se facturează și valoarea materialului (de fapt a semifabricatului) primit de la beneficiar pentru a executa operațiile solicitate. Problema nu este nici de natură tehnică, și nici legată de specializare, motivația o înțelegem cunoscînd efectele favorabile ale acestei facturări asupra indicatorilor care condiționează eliberarea fondului de retribuire. Dar este tot atât de bine cunoscut că un asemenea comportament este antieconomic, ilegal și imoral, în culpă fiind atît cei care semnează aceste contracte cît și cei care le tolerează.

Asemenea situații se cer curmate cu desăvîrșire, întrucît economia țării nu are nevoie de raportări valorice realizate prin plimbarea de la o unitate la alta a produsului, ci de producție fizică. Așadar, factorul principal trebuie să-l constituie realizarea producției fizice sortimentale, cantitativ și calitativ, cu respectarea termenelor înscrise în contractele de cooperare. Opinez, de altfel și legile țării sînt clare în această direcție, ca fiecare unitate care execută produse sau diverse aparate în lanțul cooperării să factureze doar valoarea strictă a prestațiilor proprii. Se înlătură astfel o serie de neajunsuri — raportări ale realizării aceluiași produs de mai multe ori, umflarea costurilor de producție etc.

Personal, apreciez mult modul de abordare a problemelor care au făcut obiectul dezbaterii și consider că exprimarea și a altor opinii din partea celor interesați asigură un material util pentru organele de decizie, pentru determinarea măsurilor necesare în perfecționarea mecanismului de cooperare interuzinală.

I. CALBOREANU

Institutul central de cercetări tehnologice
pentru construcțiile de mașini

*) Numărul 44/1983; nr. 11/1984 și 15/1984

Campania agricolă

LUCRĂRILE DE SEZON — EXECUTATE EXEMPLAR

REALIZAREA la timp și în bune condițiuni a tuturor lucrărilor agricole de sezon reprezintă acum cea mai importantă sarcină ce revine oamenilor muncii din întreaga agricultură. Noul dialog de lucru al tovarășului Nicolae Ceaușescu cu lucrătorii ai ogoarelor cu prilejul recente vizite în unități agricole din județele Olt, Teleorman și Giurgiu, indicațiile date cu acest prilej de către secretarul general al partidului constituie pentru toți oamenii muncii din agricultură un program concret de acțiune, în vederea mobilizării întregului potențial tehnic și uman pentru stringerea la timp a întregii recolte din acest an, desfășurarea rapidă a lucrărilor de eliberare a terenului și pregătirea însămînțării culturilor duble.

În cursul vizitei au fost examinate aspectele concrete privind starea de vegetație a culturilor, stadiul pregătirii campaniei din această vară privind secerișul și întreținerea culturilor. Măsurile indicate vizează organizarea temeinică a întregii activități în vederea realizării unor producții mari și eficiente la toate culturile.

DE CITEVA ZILE, în zona de sud a țării s-a declanșat secerișul — activitate deosebit de importantă pentru realizarea la termen și de bună calitate a producțiilor de cereale. Roadele eforturilor materiale și umane consumate într-un an agricol se impun a fi strânse grabnic și fără pierderi. **Reducerea la minimum a pierderilor de recoltă** contribuie la realizarea unor producții mai mari și eficiente. Dacă la grâu și orz, de exemplu, pierderile cauzate de boli, dăunători și buruieni se cifrează la circa 27—33%, cele determinate de deficiențele în organizarea producției și a muncii în tehnologia de recoltare pot reprezenta aproximativ 10—12%.

Pentru a se evita orice pierdere de recoltă la cerealele păioase, cerința esențială este ca specialiștii din unități să supravegheze permanent stadiul de coacere a lanurilor, în scopul declanșării neîntârziate a secerișului. Așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este absolut necesar ca din momentul începerii secerișului orzului să se încheie în 3—4 zile, iar cel al grâului în maximum 8—10 zile. Aceasta presupune ca toate combinele să fie pregătite exemplar și ca toate formațiile să fie dotate cu ateliere mobile de reparații, piese de schimb și carburanți, așa încât să fie create condiții corespunzătoare pentru executarea în flux continuu a lucrărilor pe tot parcursul zilei.

Un exemplu pozitiv îl reprezintă pregătirea campaniei de seceriș în județul Tulcea. Combinele și presele de balotat paie au fost verificate și testate. Se montează echipamente de recuperat pleavă — subprodus deosebit de valoros, mai ales pentru furajarea animalelor. Sunt pregătite, de asemenea, la un nivel calitativ superior mașinile agricole, fiind asigurat întregul necesar de piese de rezervă.

În agricultura județului, în actuala campanie de seceriș vor lucra circa 80 de formații de combine și utilaje, astfel organizate încât să asigure, în cât mai scurt timp posibil, recoltarea, eliberarea

terenului și semănatul suprafețelor plănificate. **Lucrându-se cu agregate complexe, se poate asigura o continuitate a întregului flux tehnologic**, evitându-se stagnările și mersul în gol. Specialiștii agricoli din județ apreciază că ritmurile cerute la recoltat (circa 6 000 ha de cereale zilnic) pot fi respectate și chiar depășite printr-o organizare exemplară a muncii. Analize amănunțite s-au făcut la fiecare fermă agricolă vegetală, astfel încât recoltatul să se execute fără întârziere pe toate parcelele unde culturile au ajuns la maturitate.

Eliberarea terenului cu agregatul format din presă și colector de baloți reduce (după unele calcule) costul lucrării cu 22 lei/ha sau 25 lei/t de paie balotate. Transportul baloților de la marginea parcelelor la șură, cu ajutorul unor remorci de mare capacitate, ridică productivitatea muncii și reduce cheltuielile de transport. Organizarea bună a transportului are, de asemenea, implicații favorabile asupra valorificării superioare a producției de cereale păioase. Pe această cale, producția poate fi livrată direct de la combine fără depozitări intermediare și staționări la baze sau în teren, ceea ce înseamnă o reducere a costurilor cu pînă la 70%.

Declanșate în urmă cu citeva săptămâni, **lucrările de întreținere a culturilor** sînt de actualitate și în aceste zile. Este necesar ca ele să fie executate în întregime și de bună calitate. Întârzierea executării prașilelor influențează negativ randamentele la hectar la culturile respective, uneori cu sute de kilograme.

● Un obiectiv major, la îndeplinirea căruia trebuie să contribuie întreaga suflare a satelor, îl reprezintă realizarea a cel puțin 3 prașile la toate culturile. Acum, cea mai urgentă lucrare o constituie întreținerea culturilor. În ce stadiu se află această acțiune în unitățile agricole ale județului Tulcea?

Prima prașilă s-a încheiat pe întreaga suprafață destinată culturilor prașitoare. În plină desfășurare se află și prașila a doua. Pînă la data de 14 iu-

nie, la cultura porumbului, aceasta a fost executată mecanic pe mai bine de 63% (peste 48 000 hectare) și 41% (peste 31 000 hectare) manual; la soia, prașila a doua s-a executat mecanic pe circa 67% (peste 6 000 hectare) și manual pe 37% (peste 3 000 hectare); la floarea-soarelui au fost prașite 60% și, respectiv, 47% din suprafața cultivată. La sfecla de zahăr, prașila a doua s-a încheiat pe întreaga suprafață cultivată. Mecanizatorii și cooperatorii din consiliile unice agroindustriale Ceamurlia de Jos, Topolog, Baia și Măcin sînt printre primii pe sector și la executarea prașilei a doua la cultura porumbului; rezultate mai puțin favorabile au obținut cei de la consiliile unice Cerna și Casimcea. La prașila a III-a lucrările sînt mai avansate la consiliile unice agroindustriale Baia (peste 60% la sfecla de zahăr și 15% la floarea-soarelui), Greci (peste 78% și, respectiv, 60%) și Ceamurlia de Jos (peste 15% și circa 80%).

Exemplul acestor fruntași, și nu numai al lor, se cere urmat pretutindeni, punindu-se mai mult accentul pe folosirea deplină a forțelor existente. Accelerarea la maximum a lucrărilor de întreținere a culturilor este cu atât mai necesară în această perioadă, cu cît ploile căzute în ultimele zile pe teritoriul județului Tulcea, urmate de temperaturi ridicate, favorizează foarte mult îmburuienarea lanurilor și formarea crustei la suprafața solului. De aceea, executarea lucrărilor de prașit mecanic sau manual se impune pe fiecare parcelă, acolo unde situația o cere, fiindcă se știe că o prașilă efectuată la timp face cît o ploaie bună sau cît o udare bună, în sistemele de irigații.

● Sarcinile tot mai mari ce revin județelor în problema autoaprovizionării cu produse agroalimentare obligă consiliile populare comunale și orașenesti să-și gospodărească judicious fiecare metru pătrat de teren agricol. Printre produsele agricole cărora este necesar să li se acorde importanță deosebită în aceste zile se numără și **legumele**. Consiliile populare, unitățile agricole sînt obligate să desfășoare o activitate susținută în ce privește obținerea de cantități superioare de astfel de produse, cu mare pondere în alimentația populației. Cu toate că sezonul legumelor proaspete este abia la început, se depun eforturi susținute pentru asigurarea unor cantități tot mai mari de ceapă, spanac, salată, varză și diferite alte verdețuri. Deși cu oarecare întârziere, cantități apreciabile de roșii și castraveți încep să fie vindute pe piață.

Pentru aprovizionarea ritmică a populației cu legume, este însă nece-

sar ca în grădini să se desfășoare în ritm intens lucrările de sezon. Folosirea eficientă a fiecărei zile bune de lucru se materializează într-un important spor de producție. Pe agenda de lucru a fiecărui specialist, a cadrelor de conducere din unitățile agricole, precum și în gospodăriile populației trebuie să stea cu cea mai mare răspundere **executarea lucrărilor de întreținere** — prășitul și combaterea bolilor și dăunătorilor. Conform informațiilor existente la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, pînă în seara zilei de 16 iunie în unitățile agricole prima prășilă a fost executată pe întreaga suprafață. În multe întreprinderi agricole se desfășoară în ritm susținut și a doua prășilă. Ea trebuie urgentată, astfel încît să nu se dezvolte buruienile care ar influența randamentele culturilor respective.

În cadrul județului Tulcea există mari diferențe în ce privește procentul de realizare a prășilelor. Aceste diferențe sînt determinate nu atît de stadiul diferit de dezvoltare a culturilor, cît de organizarea muncii în unitățile agricole respective. Față de media județului, la prășila a II-a a legumelor un număr mare de unități se află la un nivel inferior în ce privește gradul de îndeplinire a acestei lucrări.

Ținînd cont de evoluția condițiilor climatice, este necesar ca fiecare lucrător, mecanizator, specialist din întreprinderile agricole de stat, cooperativele agricole de producție și asociațiile legumicole, ceilalți locuitori ai satelor cărora li s-au repartizat suprafețe de legume în acord global să muncească în ritm susținut la executarea lucrării de prășit.

Realizarea unor plante legumicole viguroase presupune acordarea atenției cuvenite și în ce privește **respectarea densității la hectar**. O densitate rațională (optimă) pune în valoare întregul potențial de producție al pămîntului și asigură, totodată, un nivel ridicat al randamentelor.

Pe lîngă efectuarea lucrării de prășit, în legumicultură se execută în aceste zile alte importante lucrări (arăcit, irigat etc.) care solicită importante forțe mecanice și umane și de calitate cărora depinde în bună măsură producția de legume. Concomitent, este necesar să fie respectate graficele de

livrare a legumelor. Întreprinderile producătoare, cele de transport, precum și cele de valorificare au obligația corelării graficelor, astfel încît întreaga cantitate recoltată să fie valorificată, fără pierderi.

● În condițiile țării noastre, în ansamblul măsurilor luate pentru obținerea unor producții agricole mari și constante, **irigațiile** ocupă un loc de primă importanță. Experiența proprie dobîndită în cadrul agriculturii noastre socialiste demonstrează că acolo unde irigarea a fost făcută în mod științific, prin aplicarea la timp a întregului complex de măsuri agrotehnice specifice, s-au obținut producții cu mult superioare față de cele de pe terenurile neirigate.

Irigațiile pot fi considerate ca fiind eficiente din punct de vedere economic, dacă valoarea sporului de recoltă obținut pe suprafețele irigate, timp de un număr de ani, depășește cheltuielile făcute cu irigațiile, iar costul de producție pe unitatea de produs este mai redus decît în cazul culturilor neirigate. Practica multor unități agricole a confirmat pe deplin necesitatea aplicării irigațiilor ca metodă de combatere a secetei și de mărire a producțiilor agricole la hectar, ca mijloc de permanentizare a recoltelor bogate și de rentabilizare a producției.

Un accent deosebit se pune în ultimul timp pe folosirea eficientă a apei și a energiei electrice în sisteme de irigații și desecări. Acestea au un rol hotărîtor în crearea condițiilor optime necesare dezvoltării plantelor și în obținerea unor producții eficiente în condiții de irigare.

În acest sens, în cadrul **Întreprinderii de execuție și exploatare a lucrărilor de îmbunătățiri funciare Tulcea** s-a întocmit un program special de măsuri privind folosirea eficientă a apei în sistemele de irigații existente în zonă. Printre acestea se numără: aducerea canalelor la cotele proiectate prin decolmatarea și refacerea chiunetei; distrugerea completă a vegetației pe zona învecinată a canalelor; impermeabilizarea cu folie de polietilenă, lestată cu dale, a canalelor de irigații în zonele cu pierderi mari de apă.

Pentru ca rețeaua de conducte îngropate să funcționeze la un nivel tehnic corespunzător, s-au organizat formații de intervenție, dotate cu scule și echi-

pamente pentru remedierea operativă a defecțiunilor în timpul exploatării. S-au asigurat, de asemenea, piese de schimb și conducte de diferite dimensiuni pentru stocul de rezervă, la sediul sistemelor și sectoarelor hidro.

La nivelul fiecărui sistem au fost stabilite traseele de dirijare a pierderilor sau surplusului de apă, în scopul colectării și reintroducerii ei în circuit. Măsuri importante s-au luat în ce privește funcționarea stațiilor de pompare și reducerea consumului de energie, prin ridicarea parametrilor funcționali ai agregatelor și instalațiilor din stațiile de irigații. Se acordă atenție mai mare stațiilor de pompare în regim automat, în scopul asigurării presiunii și a nivelurilor optime de apă.

Specializarea unilaterală a producției în perimetrele irigate și neutilizarea structurii culturilor considerate inițial duc la modificarea debitului de apă, impun redimensionări de canale și efectuarea unor reamenajări care ridică costul investițiilor și micșorează eficiența acestora.

O altă particularitate o constituie **dependența tehnologică directă dintre modul de aplicare a irigațiilor** — numărul de udări, frecvența udărilor, efectuarea acestora în timp optim, norma de udare etc. — în cadrul complexului agrotehnic al culturilor irigate și **producția ce se poate obține** în diferitele variante de aplicare. Specialiștii în irigații din județul Tulcea iau măsuri eficiente în ce privește stabilirea normelor de udare în funcție de provizia momentană de apă din sol și de nivelul apei freatică. Se iau, de asemenea, măsuri în privința respectării cu strictețe a poziției de start și încărcării fiecărui canal, antene și hidrant cu instalațiile prevăzute în regulamentul de exploatare. Evidențierea consumului de apă se va face continuu, prin montarea dispozitivelor de măsurare a apei, pe canale și la stațiile de pompare.

Toate acestea vor contribui la asigurarea unor condiții optime creșterii și dezvoltării plantelor, în scopul obținerii unor producții sigure și stabile, necesare realizării fondului de stat și unei bune autoaprovizionări a populației.

Gh. N. IOSIF

O politică dinamică de dezvoltare a industriei de mașini-unelte

(Urmare dtn pag. 6)

a proceselor de fabricație. Următoarele generații de roboți vor cîștiga în gradul de adaptabilitate și „inteligentă”, fiind destinați să înlocuiască omul în diverse activități de complexitate ridicată.

Pentru asigurarea dezvoltării subramurii de mașini-unelte în concordanță cu direcțiile de dezvoltare stabilite prin documentele de partid și cu interesele economiei naționale în ansamblu, ac-

centul va fi pus pe: ● asigurarea, în primul rînd, a necesarului de utilaje pentru obiectivele industriale prevăzute în planurile de dezvoltare, executîndu-se în țară toate tipurile de bază de mașini-unelte cu un grad ridicat de precizie și de automatizare, cu parametri tehnico-economici superiori; totodată se va crea baza tehnico-materială și organizatorică pentru trecerea la sisteme flexibile de fabricație; ● amplificarea exportului de mașini-unelte și linii automate, de accesorii și elemente de

completare, de echipamente și instalații de automatizare; ● înnoirea utilajelor și instalațiilor de automatizare din unitățile industriale existente, inclusiv modernizarea și extinderea gamelor de mașini-unelte aflate în programele de fabricație ale întreprinderilor de profil; ● orientarea direcțiilor de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic cu precădere spre perfecționarea și încadrarea în tendințele de evoluție a tehnologiilor în construcția de mașini-unelte și diversificarea în continuare a nomenclatorului de produse.

CREȘTEREA EXPORTULUI PE BAZA EFORTULUI CREATOR PROPRIU

PRINTRE NOILE SUBRAMURI dezvoltate în ultimele decenii în cadrul industriei noastre constructoare de mașini se numără și producția de articole electrocasnice.

Data de 27 martie 1973 a marcat începutul activității productive la întreprinderea „Electroargeș” — Curtea de Argeș prin realizarea a două tipuri de aspiratoare de praf. În cei 11 ani de producție „Electroargeș” a devenit o unitate de marcă a economiei românești, cu un colectiv de oameni bine pregătiți profesional și cu conștiință ridicată, ferm hotărât să facă din numele întreprinderii un renume, care să se bucure în continuare de aprecieri în țară și peste hotare.

Dacă la punerea în funcțiune a noii capacități de producție din Curtea de Argeș au fost preluate câteva produse de la „Electromotor” — Timișoara (aspiratoare de praf AP 7 și AP 8, radiatoare cu ventilator, uscătoare de păr UP 3 și ventilatoare de masă UM 3) și de la I.P.R.S. Băneasa — București (condensatoare și rezistoare), în prezent ea produce o mare gamă de produse electrotehnice și componente electronice pasive. Se fabrică peste 25 tipuri de mașini și aparate electrice de uz casnic, 7 tipuri de motoare sub 0,25 kW și 20 tipuri de unelte electrice portabile din grupa produselor electrotehnice, precum și o gamă foarte largă de componente electronice pasive, cuprinzând: 4 familii de rezistoare (chimice, bobinate, metalice, glazurate) cu peste 27 000 poziții de puteri, valori și toleranțe; 5 familii de condensatoare (ceramice fixe, ceramice multistrat, trimeri ceramici, polistiren și poliester metalizat), varistoare disc și cilindrice, termistoare și peste 50 tipodimensiuni de potențiometre cu peliculă de carbon metalică și bobinate.

Fiecare an a însemnat pentru colectivul nostru de oameni ai muncii noi asimilări, noi produse cu marca fabricii, noi afirmări pe noi piețe de desfacere. Astfel, am reușit ca până în prezent să exportăm produsele noastre la circa 35 de firme din peste 30 de țări de pe toate continentele.

Ca o încununare a eforturilor colective și a realizărilor de necontestat obținute de fiecare atelier și secție de producție, întreprinderea „Electroargeș” a obținut în anul 1980 Ordinul Muncii clasa a II-a, iar în 1983 Ordinul Muncii clasa I și titlul de unitate fruntașă pe ramură.

Progres tehnic prin innoirea și diversificarea produselor

PORNIND de la premisa că o economie modernă se bazează în primul rând pe creativitate, pe capacitatea de a asimila tot ce apare nou, valoros în știință și tehnică, specialiștii noștri au depus din primii ani de funcționare a fabricii și depun în continuare o muncă intensă în vederea asimilării de produse noi, utilizând ca punct de plecare realizările mondiale din domeniu. Astfel, în cazul produselor preluate de la alte întreprinderi atenția a fost îndreptată, într-o primă etapă, spre realizarea acestora la parametri tehnico-economici superiori, ținând seama de dotarea de care dispunem și de faptul că la „Electroargeș” ele au devenit produse de bază.

Treptat, sarcinile colectivului s-au diversificat, trecind în altă etapă — și anume aceea de a dezvolta masiv gama de produse electrocasnice, pentru a satisface cât mai complet, în structură și volum, cerințele populației pentru aceste produse, destinate ușurării efortului în gospodărie și reducerii timpului alocat muncii casnice. Astfel au apărut noile produse:

— în grupa aspiratoare de praf: „Ajax”, aspiratorul pentru automobile, „Mignon”, „Vifor”, „Super”, AP-10, AP-20 S, aspiratorul de tip industrial;

— în grupa aparatelor pentru asigurarea confortului în locuințe: radiatoarele cu turbină RT-1, RT-2, ventilatoarele de masă VM-3, VM-5, VM-6, VM-7, ventilatorul cu baleiaj VB-2, uscătoarele de păr UP-4, UP-5;

— în grupa aparatelor destinate preparării hranei: mixerul electric cu

accesorii „Argimix”, rișnița de cafea RC-2, robotul de bucătărie RB-1, storcătorul centrifugal de fructe și legume SC-1, storcătorul de citrice.

Au fost realizate, de asemenea:

— în grupa unelte electrice: mașinile de găurit MG-3, MG-4, polizorul electric portabil PD-100, foarfeca de tăiat tablă FET-3, unealta electrică de șlefuit US-160, unealta electrică de tăiat UT-125, truse cu element de bază mașina de găurit;

— în grupa produselor destinate ridicării productivității muncii pe șantierelor de construcții-montaj: vibra-

toarele electrice pentru beton VEE 250, VEE 600, VEE 1 200, vibratoarele electrice pentru cofrag VEI-2, VEI-3, polizorul drept de 1,4 kW și unealta de tăiat de 1,4 kW. De asemenea, la solicitarea a diferite unități din țară, au fost asimilate noi tipuri de rezistoare, condensatoare și potențiometre, realizându-se astfel importante reduceri de eforturi valutare și creându-se, în același timp, premise deosebite pentru export. Astfel, am reușit să omologăm produse noi a căror punere în fabricație conduce la diversificarea producției, ca: electropompă lunetă și regulator de tensiune pentru autoturismul OLCIT, cion electric miniaturizat pentru tehnica de calcul, rezistoare bobinate în corp ceramic tip RBA 2000, condensatoare ceramice pentru electrosecuritate, linii ceramice de întârziere, potențiometre multitur ș.a.

Printr-o mobilizare exemplară a capacităților de execuție a S.D.V.-urilor am reușit să finalizăm pregătirea fabricației pentru 80% din produsele ce urmează a fi omologate în 1984, printre care: un model nou de mixer electric, uscătorul de păr UP-6, mașinile de găurit MG-7 și MG-8, triplor de tensiune pentru televizoare color, condensatoare ceramice plachetă miniatură, reostat pentru iluminatul de bord la autoturismul OLCIT, un model nou de tub flexibil pentru aspiratoare, potențiometre reglabile rotative tip CERMET de 0,5 W, potențiometre bobinate de 25 W și 15 W, potențiometre multitur de 0,5 W, filtre rețea pentru RCD.

Aliniere elastică la cerințele beneficiarilor interni și ale partenerilor externi

ÎN ACTIUNEA de pregătire a produselor pentru 1984 s-a acordat o aten-

Gama aparatelor electrocasnice purtând emblema «Electroargeș» s-a diversificat mult în ultimii ani

ție deosebită revizuirii documentațiilor tehnice ale produselor puse în fabricație în anii anteriori, în scopul reducerii consumurilor de materii prime, materiale, energie și combustibil și creșterii productivității muncii, ca și realizării unor parametri tehnici superiori. În același timp, prin reproiectare s-a urmărit **îmbunătățirea performanțelor produselor, la nivelul celor mai bune realizări pe plan mondial, astfel încât să poată fi promovate cu succes la export.**

Au fost atestate în conformitate cu normele internaționale sau au fost omologate în condiții climatice speciale o serie de produse, printre care: aspiratoare de praf, radiatoare cu turbină, mixere electrice, rîșnițe de cafea, uscătoare de păr, condensatoare ceramice, rezistoare bobinate, trimeri ceramici și potențiometre. Asimilarea lor în fabricație a condus la creșterea permanentă a valorii producției marfă, a producției destinate exportului și la obținerea unor rezultate economice corespunzătoare.

În ceea ce privește creșterea competenței colectivului de cercetare-proiectare din întreprindere, se poate arăta că evoluția a fost permanent ascendentă, ajungînd la o forță tehnică ce cuprinde peste 270 de oameni ai muncii, din care 165 de ingineri și subingineri. Cu satisfacție putem menționa că **toate produsele au fost proiectate și pregătite pentru producție cu forțe proprii, realizîndu-se cu acest colectiv întreaga proiectare — constructivă, tehnologică, a S.D.V.-urilor și echipamentelor necesare fabricării produselor, a utilajelor specializate, execuția acestor S.D.V.-uri, echipamente și utilaje, ca și încercări de laborator — funcționale și de fiabilitate, pentru recepția materiilor prime și materialelor etc.**

În cadrul fabricației de bunuri de larg consum electromotrice, uscătorul de păr UP-4 — pentru care pregătirea fabricației și producția s-au realizat în cooperare cu firma elvețiană Rotel — a constituit debutul întreprinderii „Electroargeș” pe piața externă încă la începutul anului 1975, adică la mai puțin de 2 ani de la intrarea în funcțiune. Exportul nostru — la început într-o gamă mai restrînsă (uscătoare de păr UP-4 și motoare, condensatoare ceramice, rezistoare bobinate — în țări ca Elveția, Italia, R.D. Germană) — s-a lărgit pe măsura diversificării producției corespunzător solicitărilor pieței, în anul 1984 cuprinzînd produse din întregul nomenclator de fabricație: uscătoare de păr, rîșnițe de cafea, ventilatoare de masă, aspiratoare de praf, mixere electrice, condensatoare (ceramice, din poliester, din polistiren), rezistoare (cu peliculă de carbon, bobinate), trimeri ceramici etc. Realizate conform celor mai severe norme internaționale (dimensiuni reduse, siguranță înaltă în funcționare și o durată considerabilă în exploatare), produsele „Electroargeș” au ajuns să fie cunoscute astăzi în peste 30 de țări, între care: Spania, Italia, Elveția, Anglia, R. F. Germania, R. D. Germană, Cuba, Iugoslavia, Polonia, Ungaria și altele.

Trebuie menționat, de asemenea, **exportul indirect al unei serii de componente electronice**, înglobate în produse complexe exportate de alte întreprinderi românești — televizoare, radio-receptoare, echipamente auto, navale și de comandă a utilajelor. Astfel, din producția de componente electronice pasive, peste 60% sînt utilizate în pro-

Noul model de mixer pentru bucătărie

duse electronice și de tehnică de calcul pe care beneficiarii noștri le livrează la export.

Pentru a face cît mai cunoscute produsele noastre, anual participăm, cu cele mai reprezentative dintre ele, la peste 20 de târguri și expoziții internaționale. De asemenea, trimitem mostre de componente electrice, motoare electrice, produse electrotehnice la diferite firme și institute din străinătate, pentru testare și omologare. În Austria, Anglia, S.U.A., R. F. Germania, R. D. Germană, Ungaria etc., ele au trecut cu succes aceste probe, confirmîndu-se astfel calitățile lor superioare.

În centrul atenției: calitatea, eficiența, competitivitatea

ȚINÎND SEAMA de prevederile Programului de ridicare a nivelului tehnic și calitativ al produselor în perioada 1983—1985 și pînă în 1990, precum și ale recente Hotărîri a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la intensificarea măsurilor tehnico-organizatorice și politice în vederea îndeplinirii programului, în întreprinderea noastră — pentru o mai bună coordonare și urmărire a ansamblului acțiunilor — vizează creșterea performanțelor tehnice și calitative ale produselor — a fost întocmit un program unitar de măsuri, care urmărește în principal: îmbunătățirea nivelului calitativ al fabricației; modernizarea tehnologiilor de fabricație și control; întărirea disciplinei tehnologice; îmbunătățirea dotării cu aparate de măsură și introducerea metodelor moderne de control; creșterea competenței, exigenței și răspunderii oamenilor muncii pentru calitate.

În urma unei analize temeinice a posibilităților tehnico-organizatorice ale întreprinderii, s-a trecut la alinierea normelor de fabricație ale produselor la normele internaționale, astfel încît în momentul de față normele interne sînt în concordanță cu publicațiile C.E.I. și C.A.E.R.

O serie de tehnologii noi vor fi modernizate sau îmbunătățite, în scopul obținerii unei calități superioare și unei productivități sporite. Din ansamblul de măsuri în acest domeniu putem exemplifica: automatizarea operațiilor de marcarea, ceruire și sortare la condensatoarele ceramice plachetă, introducerea tehnologiei de marcarea semiautomată a rezistoarelor chimice de 1 W și

2 W, introducerea operațiilor de rectificare simultană a palierelor la arborii în trepte. În ce privește îmbunătățirea controlului de calitate, se preconizează: elaborarea de tehnologii de control care să contribuie la depistarea și eliminarea promptă a deficiențelor în toate fazele proceselor de fabricație; introducerea controlului prin metoda elementelor la standurile de control final; completarea dotării cu standuri și mijloace de măsurare care să asigure nivelul de precizie impus în documentația tehnică. Pentru creșterea competenței profesionale a oamenilor muncii s-a trecut la aplicarea de programe de perfecționare a întregului personal muncitor, în funcție de specificul și necesitățile întreprinderii. Testarea performanțelor tehnice ale produselor, precum și a indicatorilor de fiabilitate se face în laboratoarele autorizate ale întreprinderii, obținîndu-se informații prețioase asupra comportării produselor. Performanțele, atît ale componentelor electronice cît și ale bunurilor electrocasnice, sînt la nivelul firmelor cu profil similar, se bucură de o bună reputație pe plan internațional.

Introducerea în fabricație a unor produse noi, cerute de beneficiarii interni și externi, a impus mărirea capacităților de producție prin automatizarea și semiautomatizarea unor operații.

Pe această cale, producția de rezistoare bobinate a crescut de peste 3 ori față de 1975, cea de trimeri ceramici de peste 2,5 ori etc. — produse care în proporție de peste 50% sînt destinate exportului.

În permanență, colectivele de specialiști de la „Electroargeș” analizează critic fiecare produs, aducîndu-i îmbunătățiri constructive, de utilizare, un design plăcut. Pentru extinderea pieței de desfacere am început acțiunea de omologare a produselor noastre în condiții tropicalizate. Pînă în prezent, au fost omologate în execuție TH ventilatoare de masă, uscătoare de păr, radiatoare cu turbină, vibratoare electrice, mașini de găurit MG-4, care au fost exportate în Cuba, Zambia, Venezuela. Această acțiune trebuie continuată pentru alte tipuri de unelte electrice portabile, vibratoare electrice și componente electronice, produse ce concură la realizarea unor construcții în străinătate de către firme românești.

Promovarea în continuare cu succes a produselor noastre pe piețele externe este condiționată și de un ajutor mai consistent din partea colaboratorilor și furnizorilor noștri. Astfel, întrucît foarte multe repere ale produselor de uz casnic sînt din mase plastice, cu cît gama coloristică a acestora va fi mai mare, iar luciul mai bun, vom putea oferi produse cu o estetică mai atrăgătoare. De asemenea, avem nevoie de cartoane pentru ambalaje, care să poată fi imprimate corespunzător și să fie suficient de rezistente, pentru a preveni deteriorarea produselor la manipulat și transport.

Colectivul nostru își va spori în continuare preocuparea pentru folosirea resurselor interne în vederea soluționării din timp a problemelor care condiționează realizarea exportului. Acționînd astfel, vom ridica la cote superioare eficiența întregii noastre activități.

ing. S. GRAMA
directorul întreprinderii
„Electroargeș”
Curtea de Argeș

AUTOGESTIUNEA ÎN ÎNTREPRINDERI: RĂSPUNDERI, ACȚIUNI, REZULTATE

Echilibrul permanent între încasări și plăți

ORGANIZAREA și conducerea eficientă a ciclului productiv necesită, ca o condiție importantă, cunoașterea și asigurarea capacității de plată a întreprinderii, a echilibrului financiar, a raportului optim dintre disponibilități și obligații, dintre încasări și plăți. La nivelul întreprinderii trebuie să se accentueze preocupările pentru asigurarea echilibrului financiar, stabilit prin bugetele de venituri și cheltuieli, pentru încadrarea în fondurile planificate și reconstituirea operativă a celor consumate pentru producția marfă realizată. Aceasta presupune folosirea cu maximă eficiență a bugetului de venituri și cheltuieli — în care este prevăzut nivelul consumurilor și resursele de acoperire a acestora — drept instrument de conducere, de analiză și de control, în sprijinul deciziilor ce se adoptă de către organele de conducere colectivă.

Capacitatea de plată, sub aspect cantitativ, depinde de desfășurarea normală a tuturor stadiilor circuitului economic: aprovizionare-producție-defacere-încasare a contravalorii mărfii, iar sub aspect calitativ, de legăturile și relațiile interdependente ce există între furnizori și beneficiari, între aceștia și bănci. Aceste corelații exprimă proporționalitatea între încasări și plăți, potențialul curent sau de perspectivă pe care îl are întreprinderea de a-și onora creanțele devenite exigibile. Într-adevăr, întreprinderea are capacitatea de plată asigurată atunci când dispune în permanență de mijloace bănești care să-i permită să-și lichideze obligațiile devenite exigibile și să desfășoare o activitate economică corespunzătoare, realizând o ritmicitate normală a încasărilor și plăților.

În acest cadru, prezentăm în continuare o analiză a echilibrului realizat între încasări și plăți în acest an în cadrul întreprinderii de utilaj greu „Progresul” — Brăila, în dorința de a releva experiența acumulată în acest sens în unitate, căile de acțiune și pirghiile ce pot fi și trebuie folosite pentru asigurarea unei eficiențe superioare în activitatea desfășurată în unitățile economice. În primele luni parcursă din acest an, în întreprindere a fost realizat și depășit planul la toți indicatorii economico-financiar (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1
%

Indicatori	1984 (4 luni)
Producția marfă	100,0
Productia marfă vândută și încasată	100,9
Beneficii	113,4
Cheltuieli la 1 000 lei producție marfă:	
totale	-1,1
din care: materiale	-0,6

În contextul cerințelor unui echilibru adecvat între încasări și plăți, deosebit de important este ca factorii decizionali din întreprindere să acorde importanța cuvenită cunoașterii și asigurării în orice moment a capacității de plată a unității și nu numai la sfârșitul perioadei de referință, situație în care informația ar fi tardivă și inoportună luării eficiente a deciziilor. Cu această ocazie, precizăm că considerăm necesar a se stabili o capacitate de plată previzională, care să folosească ca instrument de analiză a echilibrului financiar în perspectivă și la perioade scurte de timp: lunar, decadal sau chiar zilnic. Desigur, pentru a se menține o capacitate de plată

corespunzătoare atenția trebuie îndreptată în mod deosebit asupra acestor elemente de disponibilități sau angajamente cu frecvența cea mai mare și ponderea (ca sumă absolută) cea mai ridicată. Este cazul încasărilor din produse, lucrări și servicii facturate și a plăților către furnizori pentru aprovizionări de materii prime și materiale sau prestări de servicii, elemente determinante atât pentru menținerea echilibrului între încasări și plăți, cât și pentru realizarea indicatorilor economico-financiar și deci a unei situații economico-financiare bune. Experiența practică din unitatea noastră a confirmat că principalii factori cu influență majoră asupra capa-

PENTRU menținerea echilibrului dintre încasări și plăți, pe primele luni ale anului 1984, în unitate s-a acționat pentru:

■ elaborarea și fundamentarea bugetului de venituri și cheltuieli la nivelul întreprinderii pentru anul 1984 defalcat pe trimestre și luni;

■ elaborarea unui program previzional al încasărilor și plăților, pe baza prevederilor din bugetul de venituri și cheltuieli și a altor date. Acest program conține: ● încasările provenite din vânzarea producției marfă, date corelate cu planul de defacere întocmit în compartimentul comercial, creditele la care întreprinderea are dreptul conform planului de credite, eventualele sume primite de la buget sau organul central pentru constituirea fondului mijloacelor circulante și a altor fonduri, operațiuni diverse cum ar

Tabelul nr. 2
(tr. IV 1982 = 100%)

Elementul de mijloace circulante	Nivelul plafoanelor de credite		
	tr.IV 1983	tr.II 1984	în perspectivă
Materii prime și materiale	36	21	—
Producție neterminată	21	13	—

fi lichidarea unor debite, vânzarea unor materiale fără mișcare și cu mișcare lentă devenite inutile; ● plățile referitoare la achitarea furnizorilor corelate cu planul de aprovizionare, a drepturilor de retribuire a oamenilor muncii, efectuarea vărsămintelor către buget și organul ierarhic superior, rambursarea creditelor etc.; ● plafonul de credite de la finele perioadei de defalcare. Pe această bază am obținut rezultate bune, concretizate într-o evoluție favorabilă a plafoanelor de credite pentru necesitățile producției (tabelul nr. 2);

■ reducerea volumului de credite și creșterea ponderii surselor proprii în procesul de finanțare (tabelul nr. 3);

Tabelul nr. 3

Natura sursei	31.12.1983	30.04.1984
Surse proprii	50,84	58,12
Surse atrase	17,56	23,78
Credite bancare	31,60	18,10

■ defalcarea pe secțiile de producție a bugetelor costurilor indirecte și introducerea unor fișe de urmărire și încadrare a acestora în nivelurile planificate (în acest domeniu, rezultatele obținute pe primele 4 luni ale anului 1984 au fost concretizate în economii în valoare de 6 312 mii lei);

■ determinarea riguroasă, după norme și normative, a cheltuielilor administrativ-gospodărești pe fiecare secție de producție și serviciu funcțional și sporirea exigenței în acordarea vizei de control financiar-preventiv în vederea încadrării în nivelurile stabilite prin bugetele acestor cheltuieli (la aceste cheltuieli s-au înregistrat pe primele 4 luni ale anului 1984 economii în valoare de 535 mii lei);

■ aplicarea unor programe de măsuri pentru încadrarea în indicatorul cheltuieli la 1 000 lei producție marfă totale și materiale și urmărirea realizării acestora; ca urmare, pe 4 luni ale anului 1984, întreprinderea a înregistrat economii de 1 328 mii lei, din care 754 mii lei la materiale;

■ accelerarea expedierii și facturării loturilor de produse fabricate, constituirea unui portofoliu de facturi necesar realizării unor încasări ritmice și implicit a unui echilibru financiar corespunzător, încasării contravalorii mărfurilor la beneficiarii produselor întreprinderii și băncile finanțatoare.

cității de plată sînt: ● asigurarea bazei tehnico-materiale; ● realizarea planului de producție în mod ritmic; ● îndeplinirea planului de desfacere și a producției.

1 Avînd în vedere că în procesul de derulare a aprovizionării întreprinderii intervin o serie de factori perturbatori din afara unității (livrări neritnice de la furnizori, neonorări de contracte de către aceștia etc.) sau interni (modificări ale planului de producție, nerealizarea ritmică a unor sortimente etc.) se intervine operativ pentru ca în astfel de cazuri să se atenueze influența negativă a acestora, pentru a elimina stocurile supranormative ce s-ar putea crea. Pe această linie în întreprindere este organizat un birou specializat de control financiar preventiv în cadrul compartimentului financiar-contabil care, printre alte sarcini, are și pe cea a urmăririi și analizării contractelor și a comenzilor de aprovizionare. În același timp, la analizele pe bază de bilanț, în organele colective de conducere sînt inițiate periodic măsuri de analiză a stocurilor efective de materii prime și materiale, corelate cu contractele și comenzile în derulare, raportate la necesitățile producției și ca urmare se procedează la disponibilizări de stocuri, anulări din cote, specificații și reparații, anulări din contracte și resortimentări.

2 În sprijinul realizării ritmice a planului de producție, în unitate a fost instituit un sistem de urmărire a contractelor și comenzilor beneficiarilor, corelate cu programele de fabricație în secțiile de producție și, ca ur-

IN SCOPUL urmăririi și cunoașterii zilnice a capacității de plată, la nivelul compartimentului financiar-contabil, a fost organizat un sistem operativ de urmărire a principalilor indicatori determinanți pentru menținerea unui echilibru financiar corespunzător (conform machetei prezentate în tabelul nr. 4).

O serie de date din această machetă sînt culese operativ, avînd în vedere că documentele primare în majoritatea lor sînt prelucrate pe calculator și deci informațiile se obțin din listele elaborate. Pentru încasări și plăți se obțin informații prin intermediul unui terminal DAF 1001 instalat la contabilul șef și care are acces direct la calculator, reușind în acest mod o completare

gramul de fabricație, în funcție de stadiul de execuție, la noi termene.

3 Analiza cauzelor generatoare de perturbații în ritmicitatea și nivelul încasărilor din livrarea produselor și deci de nerealizări ale indicatorului producție marfă vîndută și încasată scoate în evidență că ele constau în existența de produse fără desfacere asigurată datorită execuției unor lucrări tehnologice în avans sau în necorelare cu termenele din contractele de livrare, nerealizării producției fizice sortimentale, lipsei de ritmicitate în obținerea producției fizice ș.a. Pentru evitarea unor astfel de probleme, pe lângă controlul economic preventiv efectuat de compartimentul comercial, contabilul șef controlează și el

operativă a unor date. Informațiile sînt completate zilnic prin cumulare de la o zi la alta în așa fel încît în orice moment macheta reflectă întregul sistem de indicatori cu influență asupra capacității de plată. În același timp, se urmărește zilnic și situația imobilizărilor reflectate în credite nerambursate în termen pe baza unei evidențe operative, existînd posibilitatea efectuării unor intervenții prompte.

Ca urmare a măsurilor zilnice luate, în acest an întreprinderea a înregistrat permanent un echilibru financiar corespunzător reflectat în lipsa plăților restante către furnizori în ultimii doi ani, nesolicitarea de credite speciale și a aceluia pentru refacerea capacității de plată.

necesare tuturor compartimentelor interesate în analiza costurilor antecalculat cum ar fi: sectorul consumuri pentru urmărirea încadrării în normele de consum, sectorul financiar-contabil pentru încadrarea în indicatorii costurilor de producție, sectorul pregătirea fabricației pentru încadrarea în costurile de producție tehnologice, secțiile de producție pentru încadrarea în nivelul cheltuielilor planificate pe fiecare comandă, urgentarea fabricației și realizarea unei ritmicități corespunzătoare a producției;

— **încadrarea în sarcina de reducere a costurilor de producție pe anul 1984, prin acoperirea sa la nivelul prevăzut cu măsuri tehnico-organizatorice** care urmăresc reducerea adaosurilor tehnologice de prelucrare la cald prin ex-

Tabelul nr. 4.

Ziua	Încasări		Plăți		Limita de creditare	Producția marfă		Producția marfă facturată		Producția marfă vîndută și încasată		Produse în stoc		Facturi în stoc		Refuzuri		Din care: pt. calitate
	Plan	Efectiv	Plan	Efectiv		Plan	Efectiv	Plan	Realizat	B.V.C.	Efectiv	B.V.C.	Efectiv	B.V.C.	Efectiv	Total		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
3.V.1984																		
30.V.1984																		

mare, încă din faza de pregătire a fabricației și în derularea efectivă a producției se realizează un decalaj corespunzător între sectoarele calde și cele prelucrătoare, care să mențină o ritmicitate bună a producției. Întreaga lansare a fabricației se derulează operativ, utilizînd tehnica de calcul modernă — prin aplicația PREFAB, ceea ce contribuie la îmbunătățirea ritmicității producției. Cu toate măsurile inițiate, și la întreprinderea „Progresul”, datorită unor factori perturbatori, se mai înregistrează și unele comenzi cu întâzieri în fabricație, generatoare de imobilizări. Pentru lichidarea lor, pe lângă activitatea desfășurată de secțiile de producție și compartimentele specializate în urmărirea producției, la nivelul compartimentului financiar-contabil s-au întocmit grafice de urmărire a comenzilor mai vechi de 6 luni care se reprogramază; ele sînt incluse în pro-

gramele de fabricație lunare, neadmițînd lansarea de produse fără desfacere asigurată. Întrucît în unitate mai apar probleme în legătură cu ritmicitatea producției, încă din prima decadă a lunii, pe baza stocurilor efective reflectate în balanța analitică a contului 220 „Produse finite”, se intervine direct la compartimentul comercial pentru produsele destinate pieței interne și la compartimentul de export pentru produsele destinate pieței externe, în vederea întocmirii de programe de expediții și facturare a produselor din stoc cu termene concrete și responsabile.

În continuare, pentru asigurarea echilibrului corespunzător între încasări și plăți la nivelul întregului an 1984 se are în vedere și desfășurarea următoarelor acțiuni:

— **lansarea centralizată a întregii producții cu ajutorul calculatorului electronic și constituirea bazei de date**

tinderea matrișării la reperate forjate, tipizarea tehnologică la axe, tije, organe de asamblare etc., reproiectarea unor instalații, recuperarea și repunerea în circuitul economic a resturilor de tablă și a capetelor de brame etc.;

— **determinarea trimestrială**, în cadrul unui colectiv de la nivelul compartimentului financiar-contabil, a **vitezei de rotație a fondurilor circulante**, indicatorul sintetic de exprimare a eficienței folosirii acestor fonduri și cuantificarea influenței fiecăruia dintre factorii care au acționat în perioada respectivă, cum ar fi: nivelul de realizare al producției marfă, nivelul stocurilor efective comparativ cu cele planificate, iar acestea defalcate pe elementele de mijloace circulante respective.

dr. ec. Dumitru PURICE
contabil-șef al întreprinderii „Progresul”-Brăila

Consfătuirea economică la nivel înalt a țărilor membre ale C. A. E. R.

Dezvoltarea și perfecționarea colaborării, în interesul reciproc, al cauzei socialismului și păcii

ÎN CADRUL Consfătuirii economice la nivel înalt a țărilor membre ale Consiliului de Ajutor Economic Reciproc (C.A.E.R.), desfășurate între 12 și 14 iunie a.c. la Moscova, la care au participat conducătorii de partid și de stat din Bulgaria, Cehoslovacia, Cuba, R.D. Germană, Mongolia, Polonia, România, Ungaria, U.R.S.S. și Vietnam, au fost examinate cele mai importante probleme ale dezvoltării economice și ale colaborării dintre țările membre ale C.A.E.R., inclusiv probleme ale menținerii păcii și colaborării economice internaționale.

Delegația română condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a participat la lucrări animată de spirit constructiv, aducându-și, potrivit poziției principale, consecvențe a țării noastre o contribuție activă la buna desfășurare a Consfătuirii, la elaborarea documentelor finale, astfel încât lucrările să se încheie cu rezultate cât mai bune, care să corespundă așteptărilor țărilor membre ale C.A.E.R., popoarelor lor.

Lucrările Consfătuirii au evidențiat că într-o perioadă în care în economia mondială se manifestă fenomene și tendințe negative, țările socialiste membre ale C.A.E.R. au reușit, prin eforturi proprii și prin dezvoltarea colaborării, să-și consolideze substanțial potențialul economic, atenuând în multe domenii influența crizei mondiale.

În domeniul colaborării reciproce pe multiple planuri dintre țările membre ale C.A.E.R. există, încă, așa cum se evidențiază și în „Declarația cu privire la direcțiile principale ale dezvoltării și adâncirii în continuare a colaborării economice și tehnico-științifice între țările membre ale C.A.E.R.„ adoptată la Consfătuire, însemnate rezerve pentru dezvoltarea colaborării, adâncirea specializării și cooperării în producție, dezvoltarea comerțului, în scopul utilizării mai eficiente a potențialelor de producție și tehnico-științifice de care dispun țările membre. Lucrările Consfătuirii, măsurile convenite s-au concentrat în primul rând în direcția mobilizării acestor rezerve.

Relevând cursul relațiilor de colaborare desfășurate pînă în prezent, orientate spre progresul multilateral al fiecăreia dintre țările membre ale organizației, lucrările Consfătuirii au subliniat că în relațiile reciproce se înfăptuiesc și se vor transpune cu consecvență în viață principiile internaționalismului socialist, respectării suveranității de stat, independenței și intereselor naționale, neamestecului în treburile interne ale țărilor, egalității depline în drepturi, avantajului reciproc și întraajutoării tovarășești, care sînt consfințite în Statutul C.A.E.R. și Programul complex al adâncirii și perfecționării în continuare a colaborării și dezvoltării integrării economice socialiste, documente fundamentale care își păstrează actualitatea, alături de programe de colaborare multilaterală și bilaterală în curs de aplicare în practică.

Punerea în valoare a potențialului de producție și tehnico-științific al țărilor frățești, pentru creșterea bunăstării popoarelor lor necesită, așa cum s-a subliniat în cadrul lucrărilor, ca la elaborarea planurilor economice pentru anii care au mai rămas din actualul cincinal și la convenirea protocoalelor anuale privind schimburile de mărfuri, organele naționale de planificare și economice să caute posibilități pentru lărgirea pe bază reciproc avantajoasă a comerțului între țările membre,

peste volumele prevăzute în acordurile de lungă durată în vigoare.

Apreciind că țările membre ale C.A.E.R. dispun de tot ceea ce este necesar pentru a ridica pe o treaptă nouă colaborarea reciprocă, participanții la Consfătuire au convenit că între obiectivele cele mai importante care stau în etapa actuală în fața economiei țărilor membre ale C.A.E.R. și colaborării economice reciproce se înscriu: trecerea accelerată a economiilor pe calea intensivă, creșterea eficienței acestora pe seama perfecționării structurii producției, folosirii raționale a resurselor materiale și de muncă, mai bune utilizări a fondurilor fixe și a potențialului tehnico-științific; asigurarea creșterii în continuare a producției sociale ca fundament al consolidării bazei tehnico-materiale a societății socialiste, al creșterii bunăstării popoarelor; creșterea nivelului tehnic și a calității produselor; dezvoltarea potențialului de export; amplasarea mai rațională a forțelor de producție; accelerarea procesului de egalizare treptată a nivelurilor de dezvoltare economică a țărilor membre ale organizației.

S-a subliniat că întreaga activitate de dezvoltare a colaborării reciproce în perspectivă trebuie să contribuie la mobilizarea posibilităților în scopul dezvoltării dinamice și armonioase a economiei țărilor membre ale C.A.E.R. pe baza intensificării pe toate căile a producției și a introducerii cuceririlor pe plan mondial ale progresului tehnico-științific, să ducă la asigurarea resurselor necesare în special de combustibili, energie, materii prime, produse alimentare și mărfuri industriale de larg consum, de mașini și utilaje moderne, la participarea lor activă la diviziunea internațională a muncii, la accelerarea procesului egalizării nivelurilor dezvoltării lor economice.

Avînd în vedere însemnătatea, pe plan mondial în general, a problemei materiilor prime și combustibililor, de care depinde însuși progresul economic al tuturor țărilor, prezintă o importanță deosebită faptul că, în cadrul Consfătuirii, participanții au convenit asupra unui program complex de acțiuni vizînd extinderea colaborării în domeniul producției și livrării reciproce, concomitent cu folosirea mai economicoasă a energiei și materiilor prime, pe baza introducerii unor noi tehnologii, astfel încît să se asigure satisfacerea necesităților ridicate de înfăptuirea amplelor proiecte de dezvoltare ale țărilor membre ale C.A.E.R.

O sarcină prioritară este considerată, așa cum se subliniază de către participanții la Consfătuire, dezvoltarea pe toate căile a ramurilor complexului agroindustrial și colaborării în această sferă. Țările membre ale C.A.E.R. își vor îndrepta eforturile spre creșterea producției de alimente, pe seama introducerii de tehnologii moderne, a dezvoltării și perfecționării bazei tehnico-materiale, precum și spre sporirea livrărilor reciproce de mărfuri alimentare, în scopul îmbunătățirii aprovizionării și structurii consumului populației. Ele vor înfăptui măsuri corespunzătoare incluzînd participarea țărilor interesate la investiții și la asigurarea pentru țările exportatoare, a altor condiții economice de stimulare pe bază bi și multilaterală.

Țările membre ale C.A.E.R. își vor îndrepta eforturile și colaborarea reciprocă spre perfecționarea structurii producției metalurgice, ridicarea calității și lărgirea sortimentului produselor fabricate, reducerea consumului specific de metal, creșterea producției de oțeluri de înaltă calitate și de alte materiale de calitate superioară, necesare industriei prelucrătoare.

Totodată s-a realizat înțelegerea ca, încă în următorii ani, să sporească substanțial, pe baza colaborării reciproce, a specializării și cooperării, producția și livrările de produse chimice, să se asigure utilizarea mai deplină a resurselor de materii prime ale acestei ramuri industriale. De asemenea, lucrările Consfătuirii au pus în evidență necesitatea asigurării mai bune a populației cu mărfuri de larg consum de înaltă calitate, scop în care țările membre ale C.A.E.R. vor realiza acțiuni comune privind întărirea bazei de materii prime pentru producția acestora, înfăptuind reînregistrarea tehnică și modernizarea ramurilor corespunzătoare ale industriei, vor majora substanțial producția acestor mărfuri destinate livrărilor reciproce și vor lărgi cooperarea în producția mărfurilor de folosință îndelungată, extinzând schimburile de bunuri de consum de calitate superioară. Un alt domeniu de interes reciproc, în care se vor înfăptui măsuri convenite, îl reprezintă dezvoltarea complexă a legăturilor de transport între țările membre ale C.A.E.R., pentru facilitarea livrărilor reciproce de mărfuri.

Necesitatea modernizării rapide a economiilor naționale, a trecerii accelerate pe calea dezvoltării intensive conferă o însemnătate deosebită elaborării în comun, pe baza programelor naționale, a unui Program complex al progresului tehnico-științific pe 15—20 de ani, în scopul soluționării mai rapide a celor mai importante probleme din domeniul științei și tehnicii și aplicării în producție în țările membre ale C.A.E.R., în condiții reciproc avantajoase, a rezultatelor obținute. Obiectivele propuse sînt cu atît mai importante astăzi, cînd introducerea pe scară largă în producție a celor mai noi cuceriri ale științei reprezintă un factor hotărîtor pentru obținerea unei înalte productivități a muncii, pentru ridicarea nivelului calitativ al produselor realizate și creșterea competitivității lor pe piața mondială.

În acest context, în cadrul lucrărilor Consfătuirii s-a subliniat necesitatea adîncirii cooperării și specializării în producție, în mod deosebit în ramuri de primă importanță cum sînt construcțiile de mașini, convenindu-se ca în acest domeniu colaborarea să aibă un caracter complex și să fie îndreptată, în principal, spre dezvoltarea subramurilor cheie — ca, de pildă, electronica, industria microprocesoarelor și a roboților, spre înzestrarea economiei cu mașini și utilaje de înaltă calitate și la nivel tehnic mondial.

Toate acestea constituie domenii și obiective de mare importanță a căror transpunere în practică necesită folosirea unor metode de natură să permită adîncirea continuă a colaborării, sporirea eficienței sale. În această privință este deosebit de importantă sublinierea în cadrul Consfătuirii a însemnătății coordonării planurilor de dezvoltare, ca principală metodă de organizare a cooperării economice și tehnico-științifice. Așezarea raporturilor reciproce pe baze stabile, prin încheierea de acorduri de lungă durată și contracte pe termen lung reprezintă la rîndul său o modalitate confirmată de practica relațiilor reciproce. Asemenea acorduri și contracte asigură stabilitate, dau perspectivă raporturilor de conlucrare, creează condiții pentru ca fiecare organism național de planificare să-și stabilească din timp obiectivele și posibilitățile de colaborare, oferind cadrul pentru o coordonare mai bună a planurilor, asigurînd desfășurarea relațiilor pe baze ferme și sporind astfel eficiența lor.

Țările membre ale C.A.E.R. consideră necesar ca, în actualele condiții, mecanismul colaborării în cadrul C.A.E.R. să devină mai eficace, să răspundă soluționării la timp a problemelor de actualitate și întăririi cointeresării țărilor membre în dezvoltarea cu prioritate a colaborării reciproce. Își păstrează actualitatea obiectivul privind îmbinarea organică a colaborării în domeniul activității de planificare cu folosirea activă a relațiilor marfă-bani. În legătură cu aceasta, participanții la consfătuire au subliniat necesitatea perfecționării activității Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, a organelor sale, precum și al altor organizații create de aceste țări.

Adoptarea unei serii de hotărîri de importanță deosebită pentru dezvoltarea conlucrării țărilor membre ale Consiliului conferă un rol esențial trecerii de îndată la concretizarea acestor hotărîri, la materializarea lor în înțelegeri și acorduri con-

crete, de lungă durată — pe plan bi sau multilateral — urmărindu-se realizarea lor neabătută, traducerea lor operativă în viață. Este o cerință imperioasă să se treacă neîntîrziat la măsurile practice de înfăptuire a acordurilor — pentru ca deciziile convenite să-și manifeste efectele pozitive cît mai grabnic, începînd chiar din anul în curs.

Participanții la Consfătuire, dezbătînd amplu căile dezvoltării colaborării economice și tehnico-științifice reciproce, au examinat totodată și o serie de probleme ale actualității internaționale.

Declarația „Menținerea păcii și colaborarea economică internațională”, adoptată cu acest prilej, sintetizează principalele concluzii privind măsurile ce se impun pentru asigurarea dezvoltării normale a relațiilor politice și economice internaționale, în scopul consolidării păcii și progresului întregii omeniri. Așa cum pe bună dreptate se arată în acest document, este necesar ca evoluțiile din viața politică și economică mondială să fie urmărite cu deosebită atenție, mai ales avîndu-se în vedere faptul că, într-o lume a interdependențelor tot mai strînse, aceste evoluții influențează direct îndeplinirea programelor de dezvoltare economico-socială și că, prin însăși natura sa, socialismului îi revine o mare răspundere pentru viitorul omenirii, țelul său suprem constituindu-l grija pentru om, pentru binele lui.

Așa cum a subliniat frecvent țara noastră, prin pozițiile exprimate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii și după cum se arată și în Declarație, creșterea în ultimul timp a încordării internaționale, ca urmare a intensificării cursei înarmărilor, constituie una din cauzele principale ale accentuării instabilității economice și politice din lume, agravează pericolul unui război nuclear, amenință însăși existența omenirii, reprezintă o povară tot mai grea pentru popoarele lumii, sustrăgînd uriașe resurse materiale și financiare, încetinind progresul economic și social.

Mizarea pe forță, pe escaladarea cursei înarmărilor împiedică soluționarea problemelor fundamentale ale dezvoltării economice mondiale, îngreuiază ieșirea din criza economică, în condițiile în care se accentuează dezorganizarea schimburilor comerciale internaționale, se intensifică măsurile protecționiste, se dereglează relațiile valutare-financiare, îndeosebi ca urmare a creșterii exagerate a dobinzilor.

Acestea sînt probleme cărora România le-a acordat și le acordă o deosebită atenție, evidențiind, în mod stăruitor, că în prezent nu există sarcină mai importantă decît oprirea cursei înarmărilor, îndeosebi a celor nucleare, menținerea păcii, preîntîmpinarea unei catastrofe nucleare. Constituie un motiv de satisfacție să se constate că această idee se regăsește și în Declarația adoptată la Consfătuire, care subliniază că aceasta reprezintă, totodată, o condiție fundamentală a însănătoșirii situației economice mondiale.

Consfătuirea economică la nivel înalt a țărilor membre ale C.A.E.R. se înscrie ca un moment de mare importanță în dezvoltarea colaborării și conlucrării acestor țări și, totodată, ca un eveniment de seamă al vieții internaționale. Ansamblul de măsuri asupra cărora s-a' căzut de acord la Consfătuire are o importanță deosebită pentru dezvoltarea și perfecționarea colaborării, cooperării și specializării în cadrul C.A.E.R. În etapa actuală, după adoptarea acestor măsuri, sarcina principală devine trecerea la aplicarea lor deplină, materializarea operativă a înțelegerilor convenite, astfel încît să se asigure progresul mai rapid al fiecărei țări membre, creșterea forțelor socialismului.

Traducerea consecventă în viață a hotărîrilor și înțelegerilor convenite va contribui la ridicarea pe un plan nou, superior, a cooperării și conlucrării în cadrul C.A.E.R., la soluționarea, prin forțe unite, a problemelor ridicate de înfăptuirea vastelor proiecte de construcție socialistă și comunistă ale țărilor membre, înscriindu-se în același timp, ca un aport de seamă la întărirea forței și prestigiului socialismului în lume, la afirmarea cauzei păcii și progresului, a colaborării și dezvoltării tuturor națiunilor globului.

Ioachim SILVESTRU

Metode ale conducerii colective

Participare largă, eficacitate înaltă în analiza și rezolvarea problemelor

APLICAREA FERMA a autoconducerii și autogestiunii reclamă adoptarea de decizii și inițierea de acțiuni care să asigure crearea condițiilor materiale, umane, financiare și organizatorice necesare amplificării potențialului economic al întreprinderilor și centralelor, sporirii susținute a eficienței economice. Cunoașterea și utilizarea eficace a metodelor, tehnicilor și procedurilor de conducere facilitează demersurile pentru stabilirea obiectivelor și realizarea lor cantitativă și calitativă. În cadrul instrumentarului conducerii, un loc important îl deține metoda ședințelor — care, în contextul conducerii colective, al întăririi autoconducerii, se utilizează tot mai frecvent.

În cele circa 1 800 de întreprinderi și peste 100 centrale economice din țara noastră, organele de conducere colectivă își desfășoară statutar activitatea în plen, în principal prin intermediul ședințelor; considerând periodicitatea acestora și durata lor medie de 2 ore, rezultă că volumul de timp

afectat anual derulării adunărilor pe secții, adunărilor generale ale oamenilor muncii sau ale reprezentanților acestora, reuniunilor consiliilor de conducere și birourilor lor executive este de-a dreptul impresionant: aproximativ 200 mii de ore; iar ținând seama de numărul mediu de participanți, se ajunge la peste 10 milioane om-ore, ceea ce, într-adevăr, spune mult despre amploarea pe care această formă larg participativă de dezbateră a problemelor și de adoptare a deciziilor a căpătat-o pe fondul acțiunii generalizate a autoconducerii. Totodată, în afară de aceste reuniuni instituționalizate, la nivelul tuturor componentelor structurale ale întreprinderii sau centralei au loc, periodic sau ocazional, ședințe de lucru ce angrenează, parțial sau în totalitate, personalul lor. Dacă mai adăugăm și adunările organizațiilor politice și obștești, de asemenea implicate profund în problematica economico-socială a unităților, rezultă că ședința este cea mai frecvent utilizată metodă de conducere.

ESENȚIAL este însă nu aspectul cantitativ, ci cel calitativ al problemei, mai precis efectul obținut. O ședință fără obiective clar definite, insuficient pregătită, incapabilă să antreneze interesul, spiritul creativ și răspunderea participanților, o ședință ca scop în sine poate lesne aluneca spre formalism și birocrațism, negând astfel esența autoconducerii. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „răspunderea colectivă, funcționarea în bune condiții a organelor democrației noastre socialiste constituie un factor hotărâtor pentru buna desfășurare a întregii activități”; în acest sens, secretarul general al partidului a insistat în repetate rânduri asupra necesității ca adunările generale, consiliile de conducere să-și îndeplinească pe deplin și eficient atribuțiile conferite prin lege.

Raționalizarea ședințelor trebuie să devină o preocupare constantă a conducerii la nivel microeconomic, orientată în direcția creșterii eficacității muncii de la toate nivelurile ierarhice.

DE O DEOSEBITĂ IMPORTANTĂ în conceperea soluțiilor de raționalizare a pregătirii, desfășurării și finalizării ședințelor este cunoașterea principalelor categorii (tipuri) de ședințe. În opinia noastră, ședințele se divid — în funcție de obiectivul urmărit — în două categorii: decizionale și de informare.

Spre deosebire de ședințele de informare, cele decizionale cer o pregătire mai intensă, prezentarea de alternative de decizii, numărul participanților (exceptând adunările generale ale oamenilor muncii) este mai redus, iar gradul lor de angajare și responsabilitate este superior; se folosesc proceduri de lucru bine precizate, iar în final se adoptă decizii cu aplicare obligatorie, care au consecințe directe asupra activităților implicate ș.a.

Ședințele organelor de conducere colectivă se caracterizează prin: organizarea lor la anumite perioade, participarea anumitor categorii de oameni ai muncii, abordarea și soluționarea unor probleme bine precizate, corespunzător atribuțiilor ce revin prin lege organelor colective de conducere, adoptarea deciziilor potrivit unor proceduri decizionale democratice, riguros prestabilite etc. Ele se pretează într-o măsură mai

CONSTATĂRI ȘI CONCLUZII REZULTATE DINTR-O INVESTIGAȚIE ÎN 74 DE ÎNTEPRINDERI ȘI CENTRALE INDUSTRIALE

mare la folosirea și a altor metode și proceduri de conducere (tabloul de bord, de exemplu), la stabilirea mai detaliată și precisă de reguli pentru pregătirea și desfășurarea lor.

Investigațiile efectuate într-un număr de 74 de întreprinderi și centrale industriale reprezentative au scos în evidență o serie de aspecte semnificative legate de pregătirea, desfășurarea și finalizarea ședințelor de tip decizional ale organelor de conducere colectivă, mai cu seamă consiliilor ale oamenilor muncii.

CALITATEA UNEI ȘEDINȚE, apreciată în funcție de rezultatele prin care aceasta se finalizează, depinde decisiv de calitatea pregătirii sale. Din cercetarea noastră a rezultat, ca o primă constatare, întocmirea unei ordini de zi judicioase doar într-un procent de 17,5% din întreprinderile și centralele investigate (vezi tabelul nr. 1). „Aglomerarea” cantitativă a ordinii de zi face ca durata ședințelor să depășească optimul considerat în literatura de specialitate (1—1,5 ore).

Doar în 13,5% din cazuri am întâlnit situații în care claritatea formulării problemelor ce urmau a fi abordate în plenul ședinței a reprezentat integral premisa pentru o reală și eficace implicare a participanților la dezbateră acestora; în 39,19% din situații o astfel de cerință este respectată doar la nivel mediu.

Elaborarea materialelor referitoare la tematica ședinței, de către persoane (colective) desemnate în prealabil, care cunosc bine problemele respective, constituie o condiție deosebit de importantă în asigurarea unor dezbateri fructuoase. Or, sînt multe cazuri în care astfel de materiale de analiză și propuneri nu existau sau erau întocmite superficial.

Totodată, la ședințele în care se dezbateau probleme cu un larg spectru de aspecte referitoare la diverse activități se recomandă să fie invitate un număr adecvat de persoane care, prin natura preocupărilor lor în cadrul unității economice, sînt direct implicate în rezolvare, astfel încît, în urma dezbaterilor, să poată fi fundamentate și adoptate decizii capabile să îmbunătățească realmente acele activități la care s-au constatat disfuncționalități. Din cercetările noastre a rezultat că în 13,51% din cazuri, asemenea persoane nu sînt invitate, iar în 21,62% din unitățile investigate sînt invitate sporadic.

De asemenea, doar în 5,41% din uni-

Tabelul nr. 1

Elemente considerate	Intensitatea manifestării (%) din total)				
	Intotdeauna	Frecvent	Mediu	Uneori	Deloc
Ordinea de zi este judicios stabilită (cuprinde o problemă sau maximum 3-4)	17,56	35,13	20,29	17,56	9,46
Problemele sînt formulate clar, facilitînd antrenarea la discuții a participanților	13,51	35,13	39,19	10,81	1,36
Materialele analizate sînt elaborate de persoane (colective) special desemnate	28,38	24,32	9,46	33,78	4,06
La ședință participă un număr adecvat de invitați	14,88	24,32	25,67	21,62	13,51
Materialele supuse dezbaterii sînt concise, cu variante decizionale, propuneri concrete	5,41	12,16	28,38	29,73	24,32
Materialele sînt transmise participanților cu cel puțin 1-2 zile înaintea ședinței	13,51	14,88	12,16	20,27	39,18
Participanții la ședință sînt anunțați din timp despre data acesteia	32,43	27,03	14,88	10,78	14,88
Ședințele se desfășoară întotdeauna în același loc	20,27	22,97	22,97	28,38	5,41
Locul de desfășurare a ședințelor este adecvat din punctul de vedere: al mobilierului și ambianței	35,13	21,62	28,38	5,41	9,46

țiile investigate am constatat că materialele supuse dezbaterii sînt **concise**, prezentînd **alternative decizionale** și **propuneri concrete de acțiune**, în timp ce, la polul opus, o astfel de cerința nu era respectată în peste 24% din cazuri dînd naștere la discuții care nu vizează esența și deviază de la problemă.

Dacă adăugăm la aceasta și faptul că în majoritatea cazurilor, materialele întocmite nu sînt **transmise în timp util** participanților la ședință, care astfel sînt nevoiți să le studieze cu puțin timp înainte sau chiar în timpul acesteia, avem imaginea unor serioase deficiențe organizatorice — la care se adaugă și faptul că în unele cazuri (14,88%) persoanele ce urmau să ia parte la ședință erau **anunțate** cu foarte puțin timp înainte, neavînd posibilitatea de a se pregăti, iar uneori chiar de a participa.

ASA cum rezultă din informațiile furnizate de tabelul nr. 2, **ora de începere** comunicată participanților este, în cea mai mare parte a cazurilor, respectată, ceea ce contribuie la instaurarea unei atmosfere de seriozitate, de disciplină.

Nu același lucru se poate afirma despre **claritatea cu care sînt formulate obiectivele ședinței** de către cei ce o conduc — în mod frecvent acestea sînt exprimate ambiguu, iar în multe cazuri (21,63%) ideile nu sînt prezentate la modul pozitiv.

În ce privește **derularea propriu-zisă** a ședințelor, remarcăm ponderea ridicată a cazurilor în care **ideile noi și soluțiile eficiente** nu sînt reliefate (13,51%) sau sînt subliniate doar sporadic (39,19%), situație datorată în exclusivitate conducătorului ședinței. Tot lui i se pot reproșa și numeroasele cazuri în care nu reușește să calmeze spiritele „înfierbîntate”, să **preîntîmpine apariția stărilor de tensiune**.

Orientarea dezbaterilor către atingerea obiectivelor într-un timp cit mai

Tabelul nr. 2

Elementele considerate	Intensitatea manifestării (% din total)				
	Intotdeauna	Frecvent	Mediu	Uneori	Deloc
Deschiderea ședinței					
Ora de începere comunicată se respectă	21,63	39,19	25,67	13,51	—
Obiectivele ședinței sînt clar precizate	4,05	18,91	28,37	29,76	18,91
Ideile sînt prezentate la modul pozitiv	12,16	24,32	29,73	12,16	21,63
Se folosește un limbaj adecvat pentru a pune în valoare ideile	22,97	22,97	6,77	27,02	20,27
Expunerea introductivă nu durează mai mult de 1—2 minute	13,51	21,62	27,02	20,27	17,58
Derularea ședinței					
Ideile noi, soluțiile eficiente sînt subliniate pe parcurs	13,51	13,51	20,27	39,19	13,51
Conducătorul ședinței dă dovadă de tact, preîntîmpinînd apariția stărilor de tensiune	12,16	18,91	10,80	29,76	28,37
Intervențiile prelungite sînt stopate	21,63	13,51	24,32	13,51	27,03
Se imprimă ședinței un ritm adecvat care să ducă la atingerea obiectivelor urmărite fără a se irosi timp	21,63	18,91	22,97	24,32	12,17
Încheierea ședinței					
Durata ședinței nu depășește 1—1,5 ore	6,77	13,51	13,51	39,19	27,03
Dezbaterile și concluziile se consemnează în proces-verbal	47,30	33,78	18,92	—	—
Conducătorul ședinței are o intervenție finală concisă, concluzionînd punctele principale abordate și ideile noi emise	13,51	18,91	21,63	39,18	6,77
Elementele importante se transmit participanților și în scris, cel mai tîrziu în următoarele 2—3 zile	6,77	18,91	22,97	12,16	39,19
Deciziile adoptate se urmăresc prin : — procese-verbale în dublu sens — secretariat special desemnat	39,19 C.O.M.	24,32	24,32	12,17	—

scurt implică o atitudine activă, un stil adecvat în conducerea ședinței, ținînd seama de comportamentele participanților, de nivelul de pregătire al acestora și, evident, de natura problemelor.

În sfîrșit, remarcăm depășirea duratei normale a ședințelor — de regulă (27,03%) sau uneori (39,10%) — și faptul că în puține din cazurile analizate (13,51%), persoana desemnată să conducă ședința are o intervenție finală, formulînd **concluzii** care să evidențieze elementele de bază ale dezbaterilor, ideile noi reținute și soluțiile conturate pentru rezolvarea problemelor.

Impactul ședinței trebuie, bineînțeles, să se prelungească — în spațiu și timp

— dincolo de încheierea dezbaterilor. Acestui principiu îi contravin cazurile de netransmitere în scris, celor implicați, a celor mai semnificative elemente reieșite din dezbateri (39,19%), ca și modalitățile inadecvate de urmărire a aplicării deciziilor adoptate în plenul ședinței — simpla consemnare în procese-verbale, fără a asigura obținerea feed-back-ului privind implementarea efectivă în practica unității economice.

APRECIABILELE rezerve de îmbunătățire reliefate de investigația noastră impun perfecționări în toate fazele utilizării metodei ședinței. Știința conducerii recomandă în acest sens respectarea unui ansamblu de reguli, prezentate sintetic în caseta alăturată. Ele au în vedere factori de bază care condiționează „tehnologia” unei ședințe, prin prisma obiectivului principal urmărit — eficacitatea, reflectată în îndeplinirea la un nivel superior a scopurilor decizionale sau informaționale urmărite — compensîndu-se, prin efectele obținute, consumul mare de timp prin dislocarea temporară din activitatea de conducere sau execuție a unui mare număr de cadre.

Pentru raționalizarea folosirii metodei ședințelor pledează și ponderea mare pe care acestea o ocupă în bugetul de timp al conducătorilor — la cei de nivel superior peste 1/3 — precum și tendința proliferării lor și la nivelurile ierarhice inferioare, ca urmare a dezvoltării autoconducerii. Firește, aceasta impune sporirea aportului specialiștilor în conducere, în special prin introducerea, în toate programele de formare și perfecționare a cadrelor de conducere, de cursuri sau module care să asigure însușirea de către aceștia a metodologiei de pregătire și desfășurare a ședințelor. Prin aceasta se va asigura ridicarea nivelului de pregătire al conducătorilor, creșterea contribuției acestora la dezvoltarea autoconducerii, la sporirea eficienței unităților economice.

**Ovidiu NICOLESCU
Ion VERBONCU**

Cerințe privind asigurarea eficienței ședințelor

PREGĂTIRE

- Stabilirea judicioasă a ordinii de zi, formularea cu maximum de claritate a problemelor
- Materialele (elaborate de către persoane sau colective competente, desemnate din timp) ce urmează a fi supuse analizei și dezbaterii să fie concise, clare, bogate în idei, să cuprindă alternative decizionale și să fie distribuite din timp
- Invitarea persoanelor implicate în problemele aflate pe ordinea de zi și care pot aduce o contribuție de substanță la rezolvarea lor
- Stabilirea și comunicarea din timp a datei, orei, locului ședinței

DESCHIDERE

- Începerea ședinței la ora comunicată în prealabil participanților
- Cuvîntul de deschidere să fie cit mai concis (cîteva minute), să formuleze clar obiectivele, să prezinte ideile la modul pozitiv și într-un limbaj clar
- Supunerea, spre aprobarea participanților, a duratei prevăzute a ședinței

DESFĂȘURARE

- Stimularea participării active și substanțiale la dezbateri a celor prezenți, sublinierea contribuției lor la aprofundarea și soluționarea problemelor analizate
- Preîntîmpinarea și rezolvarea cu tact a eventualelor momente de tensiune, fără însă a descuraja discuțiile în contradictoriu purtate la temă și în mod principal
- Stoparea promptă a perorațiilor inutile, a divagațiilor de la subiect, a expunerilor fără aport la realizarea obiectivelor ședinței
- Imprimarea unui ritm de lucru care să asigure încadrarea în durata aprobată

ÎNCHIERE

- Intervenția finală a celui ce conduce ședința să fie succintă și să sintetizeze clar elementele degojate din dezbateri, pentru a putea fi operaționalizate
- După ședință, elementele de importanță deosebită să fie comunicate în scris participanților; sarcinile nominalizate să fie aduse la cunoștința celor vizați; participanților care au făcut propuneri să li se comunice dacă acestea au fost reținute (iar dacă nu, temeiul neacceptării) și în ce mod urmează a fi soluționate

Probleme ale reproducției economice de tip intensiv

UNA DIN CARACTERISTICILE actuale ale reproducției lărgite în țara noastră constă în creșterea rolului factorilor de tip intensiv. Practic acest curs este legat de o serie întreagă de schimbări profunde intervenite în economia națională, de conținutul și direcțiile principale de evoluție ale progresului tehnic, într-un cuvânt, de modificările ce au avut loc în mai toate structurile reproducției.

După cum se știe, principalele trăsături ale acestei evoluții au fost scoase în evidență de către secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, într-o serie de documente programatice, începând cu cele adoptate de Congresul al XII-lea, de Conferința Națională din decembrie 1982, precum și cu prilejul tuturor celorlalte plene, al întâlnirilor de lucru la C.C. al P.C.R., care au avut loc între aceste mari evenimente politice și după acestea, până în prezent. În această ordine de idei, în mod deosebit trebuie remarcată Expunerea făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982 cu privire la stadiul actual al edificării socialismului în țara noastră, la problemele teoretice, ideologice și activitatea politică, educativă a partidului. „Privind în perspectivă, — arăta atunci secretarul general al partidului — economia României va trebui să se bazeze pe o industrie modernă, puternic dezvoltată, pe o agricultură modernă de înaltă productivitate, continuând să rămână și în viitor o țară industrial-agrară”.

Avându-se în vedere atingerea obiectivului fundamental trasat de Congresul al XII-lea privind realizarea unei noi calități în toate domeniile de activitate, trecerea țării noastre la un nou stadiu de dezvoltare, hotărâtor pentru dinamismul economiei noastre se dovedește a fi creșterea mai accentuată a productivității muncii, sporirea continuă a producției fizice industriale și agricole, ridicarea nivelului calitativ al produselor românești și folosirea rațională a tuturor resurselor materiale și financiare atrase în circuitul economic. Toate acestea amplifică foarte mult dimensiunile și semnificațiile conceptului de eficiență, cu alte cuvinte, rolul factorilor intensivi în dezvoltarea economică.

Desigur, evoluția economiei noastre pe calea intensivă presupune o permanentă perfecționare a metodelor și componentelor noului mecanism economic în funcție de exigențele dezvoltării, pe baza cunoașterii esenței și formelor concrete de manifestare ale legilor economice obiective. În acest context, ca o direcție primordială de cercetare se desprinde analiza **caracteristicilor și legităților** tipului intensiv al reproducției socialiste lărgite. Actualitatea acestei probleme decurge înainte de toate din necesitatea dezvoltării **cauzelor** trecerii de la dezvoltarea extensivă la cea intensivă, precum și a **criteriilor** de apreciere a unui asemenea stadiu de dezvoltare a economiei, a schimbărilor radicale intervenite în condițiile reproducției.

Fiște, trăsături ale dezvoltării de tip intensiv au existat și până acum în economia țării noastre. De-a lungul anilor construcției socialiste anumiți factori de ordin intensiv s-au manifestat cu o forță mai mică sau mai mare după cum au evoluat diferitele forme de eficiență economică; productivitatea muncii, rentabilitatea, consumurile specifice de materii prime, combustibil și energie, eficiența fondurilor fixe, performanțele tehnice și economice ale produselor obținute, ș.a. care au fost și sînt considerate a fi elementele calitative cheie ale oricărui tip de reproducție. S-ar putea spune că, de-a lungul mai multor ani, am asistat la împletirea factorilor intensivi cu cei extensivi, ceea ce i-a determinat pe unii cercetători să sesizeze în ultimul timp prezența unui tip intermediar de creștere. Într-adevăr, în perioada care a trecut s-au făcut pași importanți în direcția reducerii cheltuielilor materiale — condiția primordială pentru creșterea mai rapidă a venitului național decît a produsului social — în direcția ridicării gradului de valorificare a resurselor disponibile de forță de muncă, prin sporirea productivității muncii și transformarea acesteia în factorul hotărâtor al obținerii unui plusprodus mai mare, în fine, a continuat în mod susținut procesul de optimizare a unor proporții economice fundamentale cum ar fi cea dintre sectorul I și II, dintre consum și acumulare, dintre cerere și ofertă etc. Industrializarea, departe de a fi considerată doar ca o simplă dezvoltare a industriei, a contribuit din plin la integrarea și omogenizarea tuturor acțiunilor economico-sociale, la restructurarea întregii economii naționale, la modelarea ei, oferind posibilitatea lichidării grabnice a vechilor rămăneri în urmă.

Pornind de la analiza științifică a condițiilor concrete, specifice țării noastre, de la comensurarea corectă a resurselor de care dispunem, multe dintre ele mai mult decît limitate cantitativ, de la evaluarea exactă a succeselor înregistrate pînă acum, ca și a unor disproporții ce s-au ivit între unele ramuri și a necesității înlăturării lor, se poate spune cu certitudine că, în perspectiva anilor ce vor urma, nu există o altă cale de ales decît cea a dezvoltării de tip intensiv. Implicațiile economico-sociale ale unei asemenea opțiuni sînt deosebit de ample și de extremă importanță. Ele solicită elaborarea unei teorii noi cu privire la utilizarea diferiților factori ai creșterii, o concepție nouă privind însuși modelul dezvoltării economice.

În vederea continuării elementelor de bază ale acestei teorii, cercetarea economică nu poate ocoli o serie de probleme. Înainte de toate va trebui adîncită analiza conceptelor folosite pînă acum de literatură, multe dintre ele nereușind să acopere întru totul realitatea economică extrem de dinamică. Avem în vedere, înainte de toate, însuși conceptul de tip al reproducției, intensiv sau extensiv, pe care va trebui fie să-l integrăm, fie să-l delimităm de ceea ce ne-am obișnuit să numim tipul agrar, industrial-agrar, postindustrial etc. În al doilea rînd, este necesară o anumită delimitare istorică a intensivului de extensiv. Această delimitare nu are în vedere numai stabilirea unui set de criterii indicatori și trăsături proprii uneia sau alteia dintre aceste două forme ale reproducției, ci și delimitarea unor tendințe de evoluție, a unor factori care ar putea perturba sau, dimpotrivă, influența în sens pozitiv aceste tendințe. Într-adevăr, caracterul relativ al granițelor dintre intensiv și extensiv nu mai are nevoie de demonstrații suplimentare. Ceea ce astăzi se dovedește a fi intensiv (să zicem o tehnologie care economisește atît muncă vie cît și materializată) mîine, datorită evoluției vertiginoase a științei și tehnicii, poate dobîndi caracteristici proprii intensivului. În aceste condiții, cînd putem vorbi de faptul că reproducția a devenit predominant intensivă? Există o reproducție absolut intensivă de vreme ce anumite elemente ale intensivului nu vor putea fi eliminate în totalitate? Care sînt principalele legități ale trecerii de la extensiv la intensiv? Desigur, tendința de trecere este cît se poate de vizibilă, dar numai această simplă tendință nu acoperă, după cite știm, în orice împrejurare legitatea. Iată, așadar, doar cîteva din întrebările la care trebuie să răspundă acest capitol relativ nou în problematica economiei politice a socialismului.

Așa cum arătăm mai sus, una din problemele aflate încă în discuție, negăsindu-și pînă în prezent o rezolvare deplină, constă în individualizarea criteriilor de apreciere a stadiului intensiv de dezvoltare. În fond, acest lucru constă, înainte de toate, în a stabili corelația în care se găsesc factorii extensivi și cei intensivi, ponderea lor în procesul creșterii economice. În literatura economică, precum și în practica statistică este larg răspîndită concepția potrivit căreia criteriul fundamental de delimitare a intensivului de extensiv ar consta în influența pe care o exercită productivitatea muncii asupra sporului de venit național obținut anual, în comparație cu creșterea cantității de forță de muncă ocupată în sfera productivă. Așadar, cu cît este mai mare ponderea venitului național obținută pe seama productivității muncii, cu atît economia se dezvoltă mai mult pe calea intensivă.

Fără a nega cu nimic importanța deosebită a acestei corelații, ea conține, totuși, unele limite în interpretarea raportului intensiv-extensiv. Cauza principală rezidă, după părerea noastră, în faptul că întreaga multilateralitate și complexitate a procesului reproducției lărgite este privită, interpretată prin prisma unei singure faze, într-adevăr decisivă, anume producția propriu-zisă. Un asemenea mod de a prezenta lucrurile nu corespunde realității economice și nu este corect nici din punct de vedere metodologic. În mod normal ar trebui ca pentru fiecare fază a procesului de reproducție: producția propriu-zisă, reparație, schimb și consum să găsim criterii de apreciere a efortului economic și a efectului obținut, întrucît creșterea rolului factorilor calitativi, între care productivitatea ocupă locul central, vizează ansamblul procesului de reproducție. În fond, produsele muncii se verifică în calitate de valori de întrebuițare sociale abia în fazele care urmează producției propriu-zise. Nu întotdeauna cea mai eficientă producție constituie și o reproducție eficientă. De pildă, cel puțin din punct de vedere teoretic,

dacă nu și practic poate fi admisă o situație când costurile de producție sînt mici, dar produsul muncii ajuns, să zicem în consumul productiv, nu este utilizat eficient, fiind rebit sau risipit. Mai mult decît atît, datorită unor pierderi survenite în circulația mărfurilor (desigur, numai în cazul unora dintre produse ca: perisabilități, degradări, deteriorări, stocuri greu vandabile etc.) s-ar putea ca acestea să ajungă în stadiul final — consumul — diminuate cantitativ și calitativ. Iată de ce, în aceste condiții, factorii calitativi ai creșterii capătă un sens mult mai larg, mai bogat în semnificații, fiind în expresia lor absolută rezultatul trecerii celei mai mari părți a produsului muncii omenești prin toate fazele procesului reproducției.

Evident, productivitatea muncii a fost și va rămîne principala verigă de creștere a eficienței economice, ocupînd locul principal între factorii reproducției largite de tip intensiv. An de an ea a contribuit la obținerea unor sporuri absolute din ce în ce mai mari de venit național. În această ordine de idei este demn de remarcat faptul că, datorită creșterii rodniciei muncii productive, sporul de producție industrială realizat în primii trei ani ai actualului cincinal echivalează cu aproape întreaga producție obținută în anul 1960. Numai în anul 1983 circa 70% din sporul de producție industrială s-a obținut pe această cale. Programul privind creșterea mai accentuată a productivității muncii și perfecționarea organizării și normării muncii în perioada 1983—1985 și pînă în 1990 are ca scop esențial tocmai realizarea obiectivului strategic, stabilit de Conferința Națională a partidului, privind atingerea în perspectivă a nivelurilor de productivitate existente în țările dezvoltate, asigurînd înaintarea țării noastre pe calea făuririi unei economii intensive, de înaltă eficiență. Se pornește, astfel, de la adevărul istoric potrivit căruia productivitatea muncii joacă un rol hotărîtor în afirmarea superiorității orînduirii socialiste, în asigurarea unei noi calități a vieții și dezvoltarea continuă a economiei naționale. De aceea, nu există nici un motiv pentru a nega în vreun fel oarecare importanța decisivă a productivității muncii în progresul economic al patriei noastre, în înscrierea definitivă a economiei pe orbita reproducției de tip preponderent intensiv. Totuși, faptul că cea mai mare parte a sporului de producție (în unele ramuri, cum este agricultura, în totalitate) a fost obținută pe seama productivității, nu ne permite să desprindem concluzia că aceste ramuri au trecut, sau au desăvirșit, deja, trecerea la tipul intensiv al reproducției largite. Tocmai această constatare ne îndeamnă să susținem ideea potrivit căreia ponderea productivității muncii în totalul sporurilor de producție obținute nu ar putea fi considerat drept unic criteriu pentru evaluarea formei extensive sau intensive de producție. Este nevoie, din aceste motive să ne orientăm analiza și spre alte aspecte ale eficienței, spre alte criterii, care, privite laolaltă, în intercondiționarea lor, pot contura mai bine imaginea nivelului de dezvoltare economică atins.

Așa se explică faptul că Programul mai sus amintit analizează productivitatea muncii în strînsă legătură cu eficiența utilizării fondurilor fixe care capătă o importanță tot mai mare în etapa actuală. Argumentele unei asemenea metodologii sînt numeroase. Este suficient să amintim în această privință volumul mare al fondurilor fixe acumulate (cea mai mare parte din ele fiind puse în funcțiune în ultimii 10—12 ani), necesitatea continuării programelor de mecanizare și automatizare a producției, pe o bază tehnologică superioară, în vederea creșterii mai accentuate a însăși productivității muncii, sporirea efortului material pentru dobîndirea unor materii prime situate la adîncimi sau în condiții de exploatare dificile, profundele schimbări structurale ce vor interveni în economie îndeosebi din punct de vedere energetic etc. Pînă în prezent, însă, dinamica înzestrării tehnice a muncii a manifestat tendința de depășire, pe alocuri chiar în mod substanțial, a productivității muncii. Pornind de la această situație unii economiști sînt înclinați să creadă că, de fapt, nici nu este posibilă sporirea contribuției unui anumit factor în procesul creșterii economice (să zicem al productivității muncii) fără implicarea, cantitativă înainte de toate, a unui alt factor (în cazul de față a înzestrării tehnice). Dar, o astfel de situație este proprie mai degrabă formei extensive de reproducție decît celei intensive, fără a mai socoti faptul că o asemenea „compensatie” (suplinirea efectelor negative provocate de înrăutățirea utilizării unui factor prin sporirea eficienței altora) devine tot mai mult un non-sens economic. Rentabilitatea, ca să dăm doar un exemplu de formă de manifestare a eficienței, nu trebuie să fie niciodată înțeleasă în sens compensatoriu. În cel mai bun caz putem vorbi de o formă intermediară a dezvoltării intensive sau, așa cum subliniază unii autori, despre o formă intensivă parțială.

Nu întîmplător Programul privind creșterea mai accentuată a productivității muncii a fost însoțit de aprobarea Programului privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime, de combustibili și energie și valorificarea superioară a materiilor prime

și materialelor în perioada 1983—1995 și pînă în 1990, care se înscrie în strategia generală promovată de partidul nostru privind creșterea unei economii moderne, intensive. În acest cadru, măsurile stabilite de către Plenara C.C. al P.C.R. din 21—22 martie a.c., și de Marea Adunare Națională se bazează pe aportul cercetării științifice și dezvoltării tehnologice în concordanță cu programele și prognozele tehnologice pe termen lung, pe valorificarea în mai mare măsură a zăcămintelor minerale proprii, utilizarea materialelor recuperate și extinderea înlocuitorilor. Toate acestea vor trebui să conducă la creșterea eficienței întregii activități economice reflectată, printre altele, prin reducerea cheltuielilor materiale la mia de lei producție marfă industrială cu 81 lei în 1985 și cu circa 133 lei în 1990. Sînt prevederi realiste care țin seama de posibilitățile noastre și de experiența dobîndită pînă acum.

Cu toate acestea, o analiză strînsă, limitată numai la coordonatele cantitative ale acestui factor ar putea alimenta impresia existenței în interiorul acestui proces a unei contradicții, în sensul că nici economiile materiale nu sînt lipsite de limite. În realitate, însă, aceste limite există numai dacă nu se modifică tehnica și tehnologia, structura producției și a consumului. Implementarea în producție a unor tehnici și tehnologii așezate pe alte principii de funcționare, schimbările continue intervenite în structura producției, precum și îmbunătățirea radicală a calității produselor, deschid noi perspective reducerii sistematice a cheltuielilor materiale atît la scara întregii economii naționale, cît și pe fiecare valoare de întrebuintare în parte. Iată de ce Programul privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor și de reducere a consumurilor materiale pune un deosebit accent tocmai pe perfecționarea structurilor de producție prin creșterea în ritm susținut a sortimentelor cu un grad înalt de tehnicitate și cu o pondere mare de muncă de concepție. Este deosebit de important de subliniat faptul că Programul nu exclude a priori orice posibilitate de creștere a unor cheltuieli materiale. Însă, de data aceasta, consumurile de materii prime, materiale, combustibil și energie vor trebui să înregistreze creșteri mai reduse în comparație cu creșterea producției industriale. În vederea respectării stricte a acestei corelații, în prevederile planurilor anuale vor fi precizați parametrii tehnici și calitativi ce trebuie atinși, normele de consumuri pentru materii prime, combustibil și energie, precum și cotele ce trebuie atinse în valorificarea acestora. Corespunzător cu prevederile de plan, se vor aplica în producție peste 2.200 de tehnologii noi și modernizate, cea mai mare parte revenind ramurilor și subramurilor de vîrf, de prelucrare avansată, concomitent cu înstituirea unui sistem de metode moderne de analiză și urmărire a calității producției, menite să contribuie la optimizarea costurilor și ridicarea performanțelor produselor la nivel competitiv pe plan internațional.

Necesitatea valorificării și utilizării raționale a resurselor naturale, de muncă vie și materializată pune, mai mult decît oricînd, în lumină rolul științei în procesul trecerii la un nou tip de reproducție, superior din punct de vedere calitativ. După cum se știe K. Marx condiționa forma intensivă a reproducției largite de folosirea unor unelte de muncă mai eficiente. În condițiile actuale, folosirea unor astfel de unelte constituie esența intensificării economiei. Aceasta cu atît mai mult cu cît înșeși criteriile de apreciere a eficienței tehnicii noi nu rămîn aceleași, neschimbate. Privite prin prisma problemei care ne interesează, eficiente nu pot fi considerate decît acele unelte de muncă prin intermediul cărora reușim să dobîndim, simultan, o creștere substanțială a productivității muncii, ridicarea nivelului calitativ al valorilor de întrebuintare și reducerea la strictul necesar a cheltuielilor materiale pe unitate de produs finit.

Unul dintre aspectele actuale ale reproducției de tip intensiv constă în creșterea vitezei de rotație a fondurilor, iar pe un plan mai larg a resurselor atrase în circuitul economic. Creșterea vitezei de rotație a reprezentat întotdeauna o formă de manifestare a eficienței economice prin intermediul căreia, cu ajutorul aceleiași cantități de resurse, reușim să obținem o masă anuală de venit net mai mare. După cum se știe, asupra creșterii vitezei de rotație a fondurilor acționează o serie întregă de factori printre care perfecționarea proceselor tehnologice, a organizării producției și a muncii, îmbunătățirea circulației marfă și bănești, dezvoltarea infrastructurii ș.a.

În economia noastră, de-a lungul anilor construcției socialiste, volumul investițiilor a cunoscut o dinamică ascendentă. Acest lucru a fost posibil numai pe măsura creșterii puterii economice a țării. În toți acești ani au fost obținute rezultate apreciable pe linia creșterii eficienței, acumulării, pe linia ob-

Gheorghe POSTELNICU
Cluj-Napoca

(Continuare în pag. 26)

INFORMAȚIE – COMUNICAȚIE ȘI DEZVOLTARE (III)

INFORMAȚIA ȘI COMUNICAȚIA constituie, ca și știința și tehnologia de altfel, mult mai mult decât mijloace de potențare a proceselor de producție sau a celor economice în general. Ele constituie probabil mai mult și decât un factor de schimbare sau chiar de revoluționare a structurilor activităților așa-zis industriale. Abordate în cadrul mai larg al microelectronicii, telecomunicațiilor și al altor descoperiri de dată mai recentă, ele creează un context realmente modificat, ce deschide noi perspective rolului și locul „impulsului” informațional în stimularea progresului social-uman, în cele mai diferite planuri.

Resursă de participare și creativitate

INFORMAȚIA nu este numai un „bun economic” sau o „marfă”. Deși există numeroase situații, mai ales dacă ne gândim la tranzacțiile de vânzare-cumpărare de know-how sau la unele activități specifice — ca de exemplu, cele desfășurate de marile agenții internaționale de presă, de agențiile publicitare sau de alte numeroase instituții ce urmăresc zilnic cotațiile la bursele de mărfuri sau de valori, calculează indici de prețuri etc. — în care informația constituie, într-o măsură mai mare sau mai mică, și „o marfă”. Dar, așa cum am văzut, ea este mult mai mult și poate în primul rând este necesar s-o privim ca un „bun social”, în înțelesul cel mai larg al cuvântului.

Nu este vorba de un aspect semantic, ci de faptul că și în acest plan, social-individual, informația și comunicația constituie „fermenții” unor profunde mutații ce nu pot fi trecute cu vederea. Când afirm că informația este un bun social am în vedere și faptul că ea constituie o „unealtă” euristică de bază, care ajută la deschiderea unor noi piste de cunoaștere. Unii autori sînt de părere că perfecționarea continuă și rapidă a acestor mijloace de „extindere” a intelectului uman, ce a avut loc în ultimele 2—3 decenii, eclipsează toate descoperirile de pînă acum. Într-adevăr, capacitatea omului de a înmagazina informații externe și de a le folosi în procesul cunoașterii, al luării deciziilor, în cele educaționale, culturale, politice, ca și în cele mai variate activități pe care le întreprinde, a constituit dintotdeauna un punct esențial în sprijinul său. Ce se întîmplă însă acum, cînd datorită evoluțiilor ce au avut loc în domeniul mijloacelor de prelucrare, stocare și comunicare a informației, cvasiinstantaneu, la mari distanțe, s-a amplificat enorm această capacitate?

Pentru a încerca să intuim cît de cît ce se petrece în acest plan, cred că va trebui să cercetăm ce interdependențe noi se nasc, în condițiile actuale, între informație, comunicație, procesele de cunoaștere, sistemele de valori și de judecăți, ca și în practica socială. Probabil — ca și multe alte aspecte menționate pe parcursul acestei treceri în revistă — și aceste probleme reprezintă noi și ample piste de cercetări interdisciplinare. Cîteva idei sau ipoteze cred că pot fi totuși avansate.

În concepția unor autori, informația reprezintă minereul, suma totală a tuturor datelor și ideilor accesibile sau inaccesibile, ce ar putea fi cunoscute la un moment dat; știința ar fi ceea ce rezultă din rafinarea unei mase de date și idei, selecționînd și organizînd ceea ce poate fi de folos, iar înțelepciunea ar constitui știința integrată — informația înzestrată cu un grad înalt de utilitate. Astfel, în concepția unor autori deosebirea dintre cele trei categorii ar fi gradul de complexitate (informația fiind orizontală, știința structurată și ierarhică și înțelepciunea organică și flexibilă).

S-ar putea discuta foarte mult pe marginea diferitelor aspecte pe care le implică cele trei categorii și a interdependențelor dintre ele. Aceasta ar presupune însă procese mai largi de investigație și reflecție. Ceea ce mi se pare că prezintă o importanță deosebită, în acest context, este de a sesiza în ce măsură și cum mărește ele gradul de creativitate și participare a omului? Și apoi a se vedea dacă nu cumva este vorba și de un salt calitativ, privind schimbarea modalităților noastre de gândire. În acest context mi se par utile cîteva observații.

Să începem chiar de la definiția dată informației. Sigur, putem accepta și faptul că ea reprezintă un „minereu”, un „zăcămint” în natură, independent de noi. Deși din nou apare tentația de a observa că ea reprezintă mult mai mult. Dar acceptînd că ea există în mod obiectiv în natură, noi luăm cunoștință de ea în mod subiectiv, fie direct, fie mijlocit, așa cum ne este înfățișată. Informația în sine, existentă în realitate, este „extrasă” și cel mai adesea ea nu este „transpusă” în date, noțiuni, categorii etc., ci „transformată”, apărînd astfel cel puțin două aspecte esențiale: a) calitatea informației,

gradul în care ea corespunde celei existente efectiv în realitate (care este numai o „materie primă” pentru informație) și b) pericolul pe care îl creează transformarea informației prin „distorsionarea” sau chiar „manipularea” ei. Să ne gândim ce probleme și ce dificultăți imense poate aduce cu sine o informație incorectă, uneori chiar numai incompletă; de asemenea, știm ce dificultăți se pot naște în continuare cînd informația sau uneori suportul ei, cuvîntul, nu este suficient de precis definit, este „fuzzy”, cum spun informaticienii.

Informația, limbajul, comunicațiile, modul de „extragere” și prelucrare a informației, ca și cel de transmitere pot constitui surse voite sau involuntare, de imprecizie, confuzie, ambiguitate sau chiar de manipulare. Aceasta ne face circumspecți față de punctele vulnerabile cum sînt procesul de „extragere” a informației din realitate, selecția informației, modul de prelucrare și transmitere, inclusiv modul de clasificare, de ierarhizare, de codificare și decodificare, de interpretare și difuzare.

Dezvoltarea capacității creatoare depinde evident de cantitatea și calitatea informației, ca și de cea a cunoștințelor științifice pe care le posedăm și a modului în care știm să le folosim, să-i zicem a „înțelepciunii” cu care le „exploatăm”. Informația și procesele de cercetare științifică nu se limitează însă doar la a pune în evidență „date” noi, a le ordona și ierarhiza. Atît informația, prin corelațiile pe care le permite, cît și noile cunoștințe științifice vin adesea să declanșeze procese de reflecție, care sesizează noi fațete, noi interdependențe și uneori chiar noi concepte sau noi optici, ce deschid alte perspective judecăților noastre. Este suficient să ne gândim că în trecut unul din indicatorii semnificativi ai dezvoltării îl reprezenta cantitatea de oțel pe locuitor, iar în perspectivă ar putea să-l reprezinte unitățile capacității de prelucrare a datelor sau cu totul alți indicatori. Multe din certitudinile sau supozițiile noastre au început să se clatine sub „presiunea” realităților create de un nou context. De asemenea, nu cred că „înțelepciunea” se limitează — așa cum sugerează unii autori — doar la cunoștințele științifice integrate. Ea nu este numai produsul științei, ci și al culturii, al tradițiilor, al experienței, al capacității de învățare și asimilare a noului, al deschiderii spre comunicare și dialog, al mobilității în gândire și al adaptabilității la noi situații și poate nu numai atît.

„Explozia” informațională, noile tehnologii care permit prelucrarea, corelarea și transmiterea rapidă a unei cantități imense de informații, deschid realmente noi perspective creativității umane. Ele ajută pe om în măsură crescîndă să înțeleagă interdependențe și conexiuni din natură și societate, chiar și între fapte, procese sau fenomene aparent dispartate, facilitîndu-i implicit rezolvarea problemelor globale, care astăzi devin tot mai multe și mai grave. Aceasta va implica probabil și unele transformări în modalitățile de gândire, — de la gîndirea carteziană, de tip biunivoc, al relațiilor cauză-efect, la un nou tip de gândire, integrativă, cu viziuni de tip holistic, capabile să înțeleagă complexitatea unor lanțuri interdependente de cauze și efecte. Astfel, vom fi probabil ajutați să cuprîndem și să înțelegem și modul de funcționare al marilor sisteme. Toate aceste transformări implică însă, și în același timp facilitează, lărgirea participării, ca un element cardinal al progresului social-uman.

Chiar dacă universul informației face parte din lumea naturală, permițînd oamenilor să se „apropie” de legile naturii, ea este prin excelență și un bun social. Ea nu este numai „o măsură a reflecției ordonate”, cum o definesc unii specialiști și nici numai „o măsură a ordinii” dedusă din conceptul de entropie, cum o considera Wiener. Informația, mai ales cuplată cu comunicarea, se constituie în elemente esențiale ale dezvoltării și organizării sociale, la nivelul sistemelor sociale. Gradul de organizare socială depinde și de cantitatea de informații înmagazinate în sistemele sociale. Informația acumulată, îndeosebi prin procesele de învățare, de cercetare științifică și prin practica socială, constituie cel mai important „instrument” de înțelegere și participare la procesele dezvoltării sociale.

Fără accesul larg și direct la informație, la comunicație, la educație și cultură nu poate fi vorba de o participare reală. Lărgirea participării constituie o componentă de bază a politicii partidului nostru, iar informația și comunicația de masă reprezintă unul din mijloacele principale în sprijinul intensificării participării la procesele edificării societății socialiste multilaterale dezvoltate și implicit a progresului social-uman. Dacă privim amplele transformări care au loc în societatea ro-

Ioniță OLTEANU

(Continuare în pag. 26)

Teorii de orientare neoclasică cu privire la relațiile monetar-valutare (I)

pus accentul pe factorii non-monetari ai creșterii economice, „monetarismul consideră banii principalul factor al activității economice, apreciind că variațiile veniturilor nominale sînt determinate, în esență, de evoluția masei monetare”.¹⁾ Potrivit teoriei monetariste, evoluția echilibrată a masei monetare reprezintă cel mai eficient mijloc de stabilizare a economiei.

Spre deosebire de keynesism, teoria monetaristă adoptă o poziție restrictivă în dublu sens: pe de o parte, toți factorii economici sînt subordonați celor de natură monetară, iar, pe de altă parte, pledoaria pentru imprimarea unui ritm constant evoluției masei monetare exclude posibilitatea utilizării politicii monetare într-un sens anticiclic. Deci, în viziunea teoriei monetariste, fluctuațiile masei monetare provoacă instabilitatea economică. Singurul caz în care monetarismul apelează la o politică monetară „activă” este pentru diminuarea ratei inflației prin restrîngerea masei monetare aflate în circulație, ignorîndu-se eventualele efecte negative asupra proporțiilor șomajului. Această poziție, aplicată efectiv din 1979/80, a fost „pregătită” încă din anii '60 prin atacul declanșat asupra „curbei Phillips”.

În 1967, adresîndu-se Asociației Economisților Americani, Milton Friedman declara tranșant că „nu există nici o corelație, pe termen lung, între inflație și șomaj”.²⁾ În aprecierea de mai sus, M. Friedman pleca

de la teza neoclasică a existenței unei „rate naturale” a șomajului. În situația cînd nivelul șomajului, s-ar situa sub așa-zisa „rată naturală”, se declanșează inflația „fără limite”. Din acest raționament decurge scenariul monetarist potrivit căruia criza devine mijloc de contracarare a proceselor inflaționiste, iar politica monetară trebuie să fie restrictivă pentru a asigura stabilitatea masei monetare.

În campania sa de „reconsiderare” a teoriei cantitative a banilor³⁾, Milton Friedman a utilizat următoarea formulă: $Md = aPy^b$ unde — Md : cantitatea de bani necesară circulației monetare; P : nivelul curent al prețurilor mărfurilor și serviciilor; Y : volumul total al veniturilor reale; a : o constantă mai mare decît 0; b : o constantă mai mare decît 1. Mărimea pozitivă (> 0) a constantei a semnifică corelația direct-proportională dintre evoluția prețurilor și a producției de mărfuri și servicii raportată la evoluția masei monetare (Md); constanta b (> 1) pune în evidență amplitudinea variației masei monetare.

Alături de nivelul prețurilor și al producției, Friedman a introdus un al treilea factor în determinarea masei monetare — „costul deținerii banilor”. Acest „cost” este format atît din rata „reală” a dobînzii, cit și din rata inflației, între „costul deținerii banilor” și masa monetară solicitată existînd o relație invers proporțională. Dezvoltînd linia de gîndire monetaristă, K. Brunner și A. Meltzer au introdus, la începutul anilor '60,⁴⁾ abordarea problemelor monetare pe baza așa-numitului „proces de ajustare a avuției” (wealth adjustment process), în cadrul căruia banii reprezintă „valoarea dominantă”. Pentru a-și argumenta teoria, Brunner și Meltzer au folosit ecuația: $Md = aibW^c$ (unde Md : cantitatea de bani solicitată; i : rata dobînzii; W : volumul avuției (unde banii apar ca o componentă importantă; a : un parametru cu valoare constantă; b : o constantă negativă măsurînd elasticitatea masei monetare față de rata dobînzii; c : o constantă po-

EVOLUȚIA postbelică a teoriei economice de orientare neoclasică a înregistrat mai multe etape. Astfel, pînă la mijlocul anilor '50, gîndirea economică occidentală s-a aflat sub semnul dominației absolute a curentului keynesist. Această împrejurare a determinat, printre altele, abandonarea teoriei cantitative a banilor timp de circa două decenii (după apariția „Teoriei generale...” a lui J. M. Keynes). Spre sfîrșitul anilor '50 s-a înregistrat o altă etapă: ofensiva teoriei monetariste pentru a crea premisele recuperării terenului pierdut în favoarea keynesismului. Condusă de Milton Friedman, această „cruciadă” monetaristă s-a desfășurat de-a lungul anilor '60, cînd s-a cristalizat și „sinteza neoclasică” care, fără a se identifica cu monetarismul, a preluat numeroase elemente din fundamentele teoriei neoclase.

În sfîrșit, în anii '70, diferitele variante ale teoriei neoclase (inclusiv ale monetarismului) au revenit în prima linie a doctrinelor burgheze, celor „tradiționale” (monetarismul friedmanian sau neoliberalismul austriac) adăugîndu-li-se „teoria ofertei” (supply-side economics) sau a „noilor economiști”. Îmbinînd criteriul logic cu cel istoric, prezentul articol pornește de la aspectele monetare către cele valutare. În consecință, o primă parte include referiri asupra principalelor teze ale teoriilor de orientare neoclasică (mai ales monetariste) cu privire la masa monetară și rolul politicii monetare. De asemenea, fără a constitui o temă de sine stătătoare, sînt subliniate liniile directoroare ale abordării fenomenului inflației. A doua parte a articolului tratează problemele relațiilor valutare: pe de o parte, problema etalonului monetar și a lichidității internaționale și, pe de altă parte, problema cursurilor valutare și a echilibrului balanțelor de plăți externe.

Raportul dintre evoluția masei monetare și cea a activității economice reprezintă una dintre cele mai importante probleme aflate în centrul disputelor din cadrul teoriilor economice occidentale. În timp ce keynesiștii și neokeynesiștii au

ces de devenire a științei în lumea noastră. Aspectele urmărite cu predilecție nu sînt numai cele circumscrise în sintagma „știința, forță nemijlocită de producție”, ci privesc acest domeniu specific al activității umane în planuri mai largi. Într-o primă secțiune a cărții sînt tratate problemele legate de logica descoperirilor științifice — cu exemplificări alese precumpănitor din domeniul științelor naturii. Dezvoltarea acestor aspecte, în consens cu logica expunerii, se deschide apoi spre domeniile deosebit de subtile ale filosofiei științei, ale reflecțiilor de natură epistemologică, pentru a finaliza într-un subcapitol, cu rol concludiv, consacrat dezvoltării teoriei materialismului științific, în lumina noilor descoperiri din științele naturii, îndeosebi din fizica modernă. Celelalte patru capitole ale cărții proiectează știința și tehnica în cadrul societății, al interac-

țiunii sale cu alte subsisteme specifice. Autorul, apreciat pentru numeroasele sale studii și lucrări în acest domeniu, analizează, în acest nou volum, aspecte deosebit de actuale ale legăturilor dintre științele naturii, cele tehnice și sociale, ca și reflectarea, în plan filozofic, a revoluției științifice și tehnice, impactul ecologic al complexului tehnico-științific ș.a.

Opțiuni urbanistice

● Un capitol important al politicii demoeconomice a R.P. Chineze îl constituie domeniul urbanistic. După cum afirmă Fei Xiaotong în articolul „Le contrôle et la répartition rationnelle de la population en Chine” publicat în numărul din mai a.c. al revistei „LA CHINE EN CONSTRUCTION”, din punctul de vedere amintit anul 1978 a constituit un moment de referință. Două au fost obiectivele vizate: pe de o parte, li-

mitarea creșterii marilor orașe, concomitent cu distribuirea rațională a acestora în teritoriu, iar pe de altă parte, ridicarea nivelului economic al localităților rurale simultan cu o mai bună utilizare a forței de muncă. Din perspectiva acestor orientări de politică demoeconomică, un rol sporit urmează să revină localităților mici și mijlocii, subliniază F.X. Această accentuare în importanță are la bază nu numai o reorientare a populației, ci solide argumente economice. Astfel, se intenționează ca localitățile urbane de talie mică și mijlocie să dobîndească un profil economic complex, în care să se imbine activitatea industrială cu cea agricolă din sfera hinterlandului. Totodată, o atenție sporită se acordă menținerii unui profil sociologic specific pentru această populație, profil care în literatura de specialitate este desemnat prin categoria

FIȘE

IDEI CONTEMPORANE

ENIGMELE ȘI PARADIGMELE MATERIEI

MIHAIL FLORESCU

● Volumul „Enigmele și paradigmele materiei”, apărut recent în EDITURA POLITICĂ, colecția „Idei Contemporane”, elaborat de Mihail Florescu, propune cititorului o incursiune pasionantă în complicatul pro-

zitivă considerată a fi egală cu 1). Concluzia majoră pe care au desprins-o cei doi autori din analiza efectuată s-a înscris în coordonatele teoriei monetariste de inspirație friedmaniană: fluctuațiile masei monetare provoacă, în ultimă instanță, instabilitate în activitatea economică. Alți factori sînt ignorați sau li se atribuie un rol cu totul secundar.

Pentru Friedman, banii reprezintă un concept „asemănător lungimii sau temperaturii sau forței din fizică”⁵⁾. Una din primele tentative de a calcula masa monetară pe baza unei definiții teoretice a fost întreprinsă de monetariști în prima parte a anilor '60. În acest caz, Friedman (împreună cu D. Meiselman) a calculat masa monetară însumind banii lichizi aflați în circulație, depozitele bancare „la vedere” (demand deposits) și depozitele la termen (time deposits).⁶⁾ După cum s-a observat, diferența principală între „preferința pentru lichiditate” din teoria keynesistă și teoria cantitativă a banilor în variante monetariste „nu constă în ceea ce determină masa monetară, ci, mai degrabă, în ceea ce este determinat de către evoluția masei monetare.”⁷⁾

Astfel, pentru monetariști, cauza primordiale a inflației — ca și a oricărei fluctuații importante din economie — este reprezentată de oscilațiile masei monetare. În același timp, între modificarea masei monetare și înregistrarea statistică a efectului — de exemplu asupra prețurilor — analiza monetaristă a pus în evidență diferite „decalaje în timp” (time lags). Aceste „decalaje” pot varia între un semestru și trei ani, în funcție de modul în care este definită masa monetară (în sens restrîns — M_1 sau în sens larg — M_2 sau M_3).

Cea mai frecventă referire, în lucrările elaborate sau coordonate de Milton Friedman, vizează un interval de circa doi ani între „șocul monetar originar” și efectele sale „globale”.⁸⁾ Pornind de la această premisă, Henry Goldstein și-a propus să verifice dacă „există o legătură clară între ritmul de creștere al ma-

sei monetare în perioade de cite doi ani și ritmul mediu de creștere al prețurilor cu amănuntul în perioada de doi ani care urmează primei”.⁹⁾ Testarea a inclus 10 țări (capitaliste dezvoltate), rezultatele confirmînd teza lui Friedman — după aprecierea autorului — în 7 din cele 10 cazuri (pentru perioada 1954–1974). În acest sens H. Goldstein conchide: „...inflația mondială (din anii '70 — L.I.) ar fi fost mult mai redusă dacă țările ar fi menținut rata de creștere a masei monetare la nivelul anilor 1968–70”. Această concluzie corespunde teoriei monetariste promovate de M. Friedman, potrivit căreia inflația mondială constituie rezultanta proceselor inflaționiste care își au originea la nivelul economiilor naționale. Contrar acestei aprecieri, adepții „monetarismului global” (H. Johnson, R. Mundell, A. Swoboda) pun accentul pe „excesul de lichiditate internațională” în explicarea declanșării și propagării inflației, lată, dar, un punct nodal în care problemele monetare fac joncțiunea cu cele valutare.

Prezentarea poziției neoclasice (mai ales a teoriei monetariste) cu privire la principalele probleme ale domeniului monetar reprezintă o condiție importantă pentru analiza teoriilor de orientare neoclasice asupra relațiilor valutare, deci atunci cînd accentul este pus pe nivelul internațional al relațiilor economice. Desigur, această mișcare de translație nu constituie doar o extrapolare, ci implică corelații în multiple sensuri. Deși pleacă de la premise comune, adepții diferitelor variante ale teoriei neoclasice ajung la propuneri deosebit de eterogene (uneori chiar opuse) în ceea ce privește domeniul valutar și evoluția sistemului monetar internațional.

Pe baza principiului autoreglării „pieței libere” (paradigmă esențială pentru gândirea neoclasică), au fost elaborate pledoarii atît în favoarea revitalizării etalonului aur („clasic” sau „modernizat”), cit și pentru abandonarea sa și adoptarea unui etalon valutar exprimat prin „monede de credit”. Pentru prima categorie,

cel mai edificator exemplu îl poate reprezenta concepția lui Jacques Rueff. De-a lungul a peste două decenii, J. Rueff a criticat puternic sistemul valutar stabilit la Bretton Woods (1944), bazat pe etalonul aur-devize și care a funcționat, pînă la începutul anilor '70, mai ales sub forma tandemului aur-dolar. În acest mod, economistul francez a sesizat — încă din primii ani '60 — că acest sistem a pus la dispoziție statelor cu „valute-cheie” (în principal S.U.A.) „secretul minunat al deficitului fără lacrimi, care permite... să primești fără să plătești”¹⁰⁾. Adept consecvent al tezei „excesului” de lichiditate internațională, Rueff încrimina hipertrofierea sistemului de credit („piramida” răsturnată a creditelor avînd drept „bază” o cantitate infimă de aur) și principalele consecințe ale „cancerului” reprezentat de etalonul aur-devize: permanențizarea dezechilibrului balanțelor de plăți externe (în primul rînd deficitul balanței S.U.A.) și alimentarea inflației la nivel internațional.

lector univ. dr.
Lucian C. IONESCU
Academia „Ștefan Gheorghiu”

¹⁾ D. Wrightsman, „An Introduction to Monetary Theory and Policy”, the Free Press, New York, 1976, p. 223.

²⁾ A se vedea „American Economic Review”, march, 1968, p. 1–17.

³⁾ Vezi „The Quantity Theory of Money”, University of Chicago Press, 1956 sau „The Supply of Money and Changes in Prices and Output”, U.S. Congress, the Joint Economic Committee, 1958.

⁴⁾ „American Economic Review”, may 1963, p. 372–382.

⁵⁾ M. Friedman, A. Schwartz, „Monetary Statistics of the United States”, N.B.E.R., 1970, p. 137.

⁶⁾ M. Friedman, D. Meiselman, „Stabilization Policies”, Prentice-Hall, 1963.

⁷⁾ D. Wrightsman, op. cit., p. 161.

⁸⁾ Vezi, M. Friedman and A.J. Schwartz, „A Monetary History of the United States, 1867–1960”, Princeton University Press, 1963.

⁹⁾ Henry N. Goldstein, „Politica monetară în condițiile cursurilor fixe și ale celor flotante”, în „World Monetary Disorder” (P.M. Boardman și D. G. Tuerck — editori), Praeger Publisher, Inc., 1976, p. 191.

¹⁰⁾ J. Rueff, „L'âge de l'inflation”, Payot, Paris, 1963, p. 134.

„muncitorilor-țărani”; această ambivalență profesională, opinează autorul, poate constitui o sursă de armonizare a industriei cu agricultura, precum și o soluție în ce privește ocuparea forței de muncă pe termen lung.

„Șomaj structural”

● Deși se constată semnele unei anumite revigorări a creșterii economice în unele state industrializate, în ce privește reducerea șomajului, acest desiderat nu va putea fi atins numai prin efectele de ansamblu ale dezvoltării economice. Criza mondială a impus noi realități între care — în ce privește utilizarea forței de muncă — pe aceea de „șomaj structural”, se arată în studiu „Chômage structurel: politiques de création d'emplois” publicat în numărul din martie a.c. al revistei „L'OBSERVATEUR DE L.O.C.D.E.”. În esență, șomajul

structural indică faptul că anumite categorii socio-profesionale sînt mai vulnerabile decît altele în ce privește siguranța locului de muncă. Acest fapt se datorează, după cum se arată în studiu, dinamismul tehnologic, mutațiilor rapide ce intervin la nivelul structurilor industriale, sensului și amplitudinii fluxurilor de forță de muncă între ramurile economiei. Tocmai de aceea, soluționarea problemei șomajului ar trebui să pornească de la caracteristicile noi ce derivă din atributul „structural” — se afirmă în articol. O primă problemă care se pune este aceea a evaluării capacității de absorbție a diverselor ramuri și subramuri: care sînt industriile în declin și care cele ce se afirmă puternic? Care este locul sectorului terțiar? ș.a. Aceste estimări trebuie să fie însoțite, se arată în studiul citat, de măsuri practice vizînd creșterea flexibilității pieței forței de muncă prin dife-

rențierea judicioasă a veniturilor și adaptarea pregătirii profesionale în consens cu noua cultură tehnică ce se prefigurează.

Marketing ideal sau real ?

● După opinia specialistului american Theodore Levitt, comerțul mondial este afectat în prezent, alături de fenomenele perturbatoare ale crizei, de o anumită lipsă de imaginație în sfera marketingului. Astfel, susține T.L. în articolul „Global marketing: death knell for multinationals”, publicat în numărul 5/1984 al revistei „INTERNATIONAL MANAGEMENT”, strategiile de promovare a produselor adoptate de cele mai multe companii au un caracter rutinier și se adresează unui public „ideal” — și nu consumatorului real, stratificat, dinamic, divers. Pentru a-și mări impactul, strategiile de marketing trebuie să pornească toc-

FIȘE

mai de la buna cunoaștere a publicului căruia îi sînt destinate produsele. O constatare a autorului, dedusă pe baza unor analize concrete, este aceea că, în mod eronat, diversificarea excesivă este considerată a răspunde cerințelor reale. Dimpotrivă, similar cu alte domenii, și în sfera cererii se constată un anumit proces de globalizare, pe fondul unei atenuări tot mai pronunțate a diferențelor legate de aspecte culturale, de vîrstă, sex. Explicația acestei tendințe ar consta, după opinia lui T.L., în presiunea pe care o exercită modul de viață industrial asupra tuturor statelor lumii. O atare mutație nu este lipsită de importanță pentru orientarea producției și promovarea unor produse noi.

Informație-comunicație și dezvoltare

(Urmare din pag. 23)

mânească vom observa afirmarea unei legături tot mai intense între democratizarea informației, educația și cultura de masă și afirmarea unei participări efective a maselor la conducerea vieții economice și sociale.

Lărgirea participării se manifestă în societatea noastră nu numai prin adâncirea democrației socialiste și prin asigurarea unui cadru instituțional adecvat, ci și prin implicarea tot mai profundă a opiniei publice în diferitele planuri ale vieții economice, sociale, politice, culturale, prin creșterea capacității sale de a înțelege și stăpîni problemele, prin creșterea gradului de responsabilitate socială, ca o rezultată a împlinirii personalității omului în cadrul societății socialiste multilateral dezvoltate. Pentru că așa cum remarca un sociolog, „omul este o ființă naturală prin cultură, dar el este, în același timp, o ființă socială prin participare. Ambele valențe îi sînt necesare pentru realizarea personalității sale și a progresului social-uman.“

În realitate, informația și comunicația pot să ducă la eliberare, la emancipare și participare sau pot fi utilizate pur și simplu în scopuri de dominare, cum se întîmplă în societățile bazate pe exploatarea omului de către om sau chiar în planul relațiilor internaționale.

Bariere și decalaje

EXISTĂ AUTORI care afirmă, nu fără temei, că realizările din domeniul microprocesoarelor și al tehnologiei telecomunicațiilor reprezintă un fenomen de progres ce pare a fi lipsit de orice limite. Pe de altă parte, cînd Servan-Schreiber se referă, în „Stîdarea mondială“, la faptul că microelectronica și informatica constituie calea principală de progres, el preciza că „aceasta este valabilă nu numai pentru o țară sau alta, ci pentru toate țările lumii“. Realitățile sînt însă foarte diferite de aceste deziderate.

Nu numai că decalajele existente sînt imense, dar actualele bariere ce stau în calea difuzării acestor noi tehnologii vor duce la adîncirea lor. Asistăm la un proces vizibil de încetinire artificială a difuzării noilor tehnologii informaționale provenind din cauze subiective sau obiective. Barierele sînt de natură politică, embargouri pentru unele tehnologii considerate de importanță strategică, costuri, uneori ridicate în mod artificial, insuficiente cadre cu pregătire adecvată, lipsa de voință politică pentru cooperare sau chiar motive economice provenite din dorința de a păstra avantaje unilaterale, rezultate din situația de monopol etc.

La aceste dificultăți se adaugă și altele, provenind din lipsa unor reglementări internaționale în acest domeniu, inclusiv în ceea ce privește stabilirea unor standarde internaționale, care să facă compatibile rețelele naționale cu cele internaționale, atît în privința utilajelor de prelucrare a datelor, cît și a celor de telecomunicații. Este cît se poate de evident că fără un schimb de informații satisfăcător din punct de vedere cantitativ și calitativ pe plan internațional sînt greu de realizat progresele așteptate. Aceasta nu numai în privința creșterii economice, dar și în unele domenii specifice, cum sînt cel al medicinei, învățămîntului, energetic, alimentar, al protecției mediului și inclusiv în cel al informaticii, microelectronicii și roboticii.

Probleme ale reproducției

(Urmare din pag. 22)

inerii unui spor de venit național din ce în ce mai mare de pe urma fiecărui leu investit.

Planul național unic de dezvoltare economico-socială pe anul 1984 acordă o deosebită atenție primordialității rolului factorilor intensivi în toate domeniile de activitate. Această trăsătură este ilustrată de creșterea mai rapidă a venitului național față de produsul social, a productivității muncii față de producția industrială marfă vîndută și încasată, a exportului față de venitul național și producția marfă, și, subliniem în mod deosebit, a producției nete față de volumul investițiilor. De aceea, cele 252 de miliarde lei cît reprezintă investițiile alocate pe acest an urmează să se realizeze în strînsă legătură cu modul în care acestea concură la accentuarea factorilor intensivi și cu atingerii obiectivelor care fac parte din prioritățile stabilite.

Există tot mai multe exemple în care țările în curs de dezvoltare recurg cu succes la tehnologii de vîrf. Această nouă realitate vine și ea să nuanțeze tezele avansate de unii autori, privind dilema dacă țările în curs de dezvoltare trebuie să opteze pentru tehnologii tradiționale, de vîrf sau intermediare. Ca la cele mai multe dintre aceste, oarecum false, dileme, nu se poate furniza un singur răspuns, în bloc, valabil pentru toate cazurile și în toate împrejurările. Argumentele în favoarea tehnologiilor de vîrf sau a celor tradiționale sînt bine cunoscute. Așa s-a ajuns să se recurgă și la un compromis, optîndu-se pentru termenul de „tehnologii adecvate“ sau „tehnologii intermediare“.

Realitățile sînt întotdeauna foarte deosebite. De exemplu, în unele țări în curs de dezvoltare s-a ajuns să se utilizeze sisteme de producție bazate pe unele tehnologii tradiționale, combinate cu tehnologii de vîrf. Ca să revenim în zona noastră de preocupări, a cuplului informație-comunicație, este de semnalat faptul că, de exemplu, în India a fost deja lansat un satelit care are capacitatea să emită programe de televiziune pentru 560 000 de sate. Aceste programe sînt utilizate și în scopuri educaționale, și al dezvoltării agriculturii. Se apreciază că în următorii ani, peste un miliard de oameni din țările în curs de dezvoltare vor putea beneficia de comunicațiile prin satelit.

De fapt, după unii autori, această revoluție ce are loc în microelectronica, în informatică și comunicații ar putea să ajute țările în curs de dezvoltare să depășească unele etape tradiționale, parcurse în trecut de țările dezvoltate. Adesea este citat exemplul în care se arată că utilizarea sateliților pentru comunicații poate economisi eforturi umane, financiare și materiale importante solicitate de montarea stîlpilor și a firelor de comunicații, pe lungi distanțe, în condiții dificile (prin munți, deșert, junglă). De asemenea, rețelele de comunicații, prin satelit pot deveni esențiale, în cazul țărilor în curs de dezvoltare, pentru numeroase activități economice (informarea curentă asupra situației piețelor, cotarea produselor, prețurilor etc.), agricole (informații meteorologice, sfaturi privind utilizarea îngrășămintelor, irigațiilor etc.) sau în domeniul educației (al formării profesionale, cursuri pentru mediul rural etc.) și al sănătății (sfaturi medicale, profilactice, campanii medicale etc.).

Ținînd seama de prețul în scădere al calculatoarelor electronice și mai ales al minicalculatoarelor, se apreciază că utilizarea acestora ar fi justificată și eficientă din punct de vedere economic în țările în curs de dezvoltare, ajutîndu-le să-și optimizeze consumurile de resurse financiare, de materii prime, energetice sau orice alte resurse limitate (de îngrășăminte, pesticide, apă etc., etc.).

Aceste noi realități pun din nou în evidență cel puțin două aspecte esențiale pentru viitor: (a) ele vin să infirmă teza unor „conservatori“ care afirmă, fără rezerve, că toate țările ar trebui să urmeze același curs al industrializării, pe care l-au parcurs țările capitaliste dezvoltate, optînd pentru industriile tradiționale și parcurgînd aceleași etape și (b) cum vor putea țările în curs de dezvoltare să apeleze la noile tehnologii mai ales în aceste domenii, fără a mări gradul de dependență față de țările dezvoltate.

Dacă vom admite ipoteza că în viitor este posibil ca multe din activitățile indispensabile accelerării dezvoltării economice și progresului social-uman vor fi greu de imaginat fără scrijlinul tehnologiilor de vîrf din domeniul informaticii, microelectronicii și telecomunicațiilor, atunci se justifică ca această „listă“ — și ea incompletă — de probleme să fie cercetată cu atenție pentru a încerca să înțelegem mai bine ce se întîmplă în prezent și ce putem aștepta de la viitor.

Ținînd seama de aceste aspecte, cercetarea complexă a problemelor tipului intensiv de reproducție presupune, așa cum arătam la început, punerea bazelor unei concepții economice noi care depășește cu mult sfera reproducției produsului social și a venitului național vizînd, în ultimă instanță, întreaga problematică de care se ocupă economia politică a socialismului ca știință de sine stătătoare. Bazele metodologice ale abordării unei asemenea concepții se regăsesc în întregime în documentele partidului nostru și în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu. Ele trebuie să aibă în vedere concepția partidului nostru cu privire la: rolul progresului științific și tehnic în schimbarea structurilor procesului de reproducție, aspectele economice și sociale ale introducerii cuceririlor științei în producție, direcțiile de evoluție ale factorilor intensivi în condițiile concrete, specifice țării noastre, formele de manifestare ale legilor economice obiective în condițiile perfecționării continue a relațiilor de producție și ale adaptării mecanismului economico-financiar la noile exigențe ale creării, repartizării și consumului venitului național.

Internaționalizarea activității bancare — evoluție caracteristică sistemului financiar capitalist

DECONTĂRILE EXTERNE, operațiunile de credit cu parteneri din alte țări, serviciile, afacerile cu hirtii de valoare și metale prețioase, precum și alte tranzacții cu străinătatea au ocupat, dintotdeauna, un loc însemnat în activitatea băncilor capitaliste cu un anumit potențial financiar. Pe măsura accentuării tendințelor monopoliste, acumularea capitalului și concentrarea producției au determinat o creștere de proporții a mijloacelor bănești afluente spre sistemul bancar, stimulată astfel să caute șanse sporite de plasamente și câștig prin lărgirea ariei de activitate la scară mondială. Corespunzător cerințelor și posibilităților create de extinderea razei de acțiune a devenit o practică a celor mai puternice instituții bancare implantarea în exterior de filiale, sucursale și formațiuni mixte, stabilirea unor ample relații de corespondent, înmulțirea participațiilor la capital, constituirea de consorții, grupuri de interese, conglomerate și alte forme tipice de concentrare monopolistă transnațională.

O dezvoltare fără precedent

PROCESUL DE INTERNAȚIONALIZARE a activității bancare a evoluat relativ lent în timp, pentru a se intensifica spectaculos începând de la mijlocul anilor '60 și a lua o amploare fără precedent la începutul actualului deceniu. Potrivit datelor publicate de instituții specializate, în decursul ultimelor două decenii operațiunile internaționale de bancă au crescut într-un ritm mediu anual de 25—30 la sută, incomparabil mai rapid decât operațiunile interne. Ca urmare s-a produs o modificare semnificativă a proporțiilor în totalul operațional (ilustrată concludent de cifrele redată în tabelul nr. 1), care pun în evidență procente deosebit de ridicate pe care au ajuns să le reprezinte operațiunile cu străinătatea în țări avind o mai mare deschidere spre exterior pe acest plan.

Deosebit de edificatoare sînt și referințele, în cifre absolute, care arată că angajamentele externe, cumulate pe ansamblul băncilor de depozite din lumea capitalistă, au sporit de la 55 miliarde dolari în 1965, la 2270 miliarde dolari în 1981, iar creanțele lor asupra străinătății au crescut în același interval de la 43 miliarde la 1900 miliarde dolari. Dacă se ține seama că totalul eurocreditelor bancare, acordate în ultimii cinci ani, a depășit 450 miliarde dolari, rezultînd o medie anuală de peste 90 miliarde dolari, se constată că a avut loc mai mult decît o dublare față de cifra înregistrată în 1975. Iar dacă se ia în considerare media valorică anuală din perioada 1979—1983 a emisiunilor de euroobligațiuni și obligațiuni străine, care a fost de aproape 60 miliarde dolari, raportarea la prima jumătate a deceniului trecut, cînd se lansau între 7 și 11 miliarde dolari pe an, scoate de asemenea în relief o pregnantă multiplicare, de circa 8 ori. De altminteri, ritmurile de creștere a operațiunilor bancare internaționale active și pasive apar cu mult mai ridicate, în comparație cu unii dintre cei mai semnificativi indicatori financiari și comerciali mondiali din cursul ultimelor două decenii (vezi tabelul nr. 2).

Această rapidă dezvoltare operațională s-a aflat într-o strînsă relație cauză-efect cu o adevărată expansiune bancară pe planul cadrului instituțional extern. Dacă numărul băncilor străine care funcționau la Londra în 1962 se ridica la 51, în 1982 atinsese 243, la care se cer adăugate 147 reprezentanțe, precum și 70 bănci participante la formațiuni cu capital mixt și consorții internaționale. Între 1970 și 1982 numărul implantărilor de bănci străine a crescut de la 100 la 460 în S.U.A., de la 77 la 148 în R. F. Germania, de la 58 la 131 în Franța, de la 23 la 103 în Luxemburg. Pe cuprinsul unui grup de 13 țări industriale analizate într-o lucrare elaborată sub auspiciile O.C.D.E., numărul de instituții bancare străine era în jur de 250 în 1960, de circa 560 în 1970 și de peste 1500 la începutul anilor '80¹⁾.

În același timp s-a produs și o mărire simțitoare a ponderii activelor băncilor străine față de totalul activelor sistemului bancar operînd într-o anumită țară. De pildă, acest procent s-a

modificat, între 1973 și 1981, de la 3,4 la 13,4 la sută în S.U.A., de la 14,1 la 17,4 la sută în Franța și de la 28,6 la 46,8 la sută în Belgia. Este de remarcat, totodată, că în unele țări, unde implantările de bănci străine au luat o mare amploare, ponderea activelor acestora, în totalul activelor bancare, a atins în ultimii ani niveluri extrem de ridicate, de peste 60 la sută, în Anglia și peste 85 la sută, în Luxemburg, care a devenit unul dintre cele mai importante centre financiare internaționale. Reține atenția și faptul că **activitatea băncilor străine s-a dezvoltat într-un ritm mai susținut decît aceea a băncilor autohtone** în R. F. Germania și Japonia, chiar dacă raportul dintre activele deținute se menține încă relativ scăzut în privința instituțiilor implantate din afară. Ca termen de referință este de arătat că totalul activelor aparținînd sucursalelor și diferitelor formațiuni stabilite de bănci străine în S.U.A. a sporit de la 24 miliarde dolari, în 1973, la 186 miliarde dolari cu zece ani mai tîrziu.

Adesea pusă în discuție, în ultima vreme, problema rentabilității afacerilor bancare internaționale poate lăsa neclarități dacă ar fi să se dea crezare unor susțineri referitoare la creșterea riscurilor și diminuarea profiturilor aferente unei mari părți din operațiunile de credit. Într-adevăr, numeroși reprezentanți ai băncilor occidentale și-au exprimat îngrijorarea cu privire la corelarea creanțelor externe cu fondurile proprii, la pierderile înregistrate și la reducerea marjelor între costul atragării și câștigul plasamentelor de fonduri în condițiile creșterii excesive a dobinzilor și ascuțirii concurenței pe piața creditelor, ceea ce s-ar fi repercutat negativ asupra ratei profitului bancar.

Cifre, informații, studii ale unor instituții competente vin să infirme însă astfel de afirmații, contrazise de continuarea tendinței de extindere a operațiunilor și zonelor de interese, dar mai ales de rezultatele financiare date publicității. După cum reiese dintr-un studiu elaborat în anul 1982, de „Grupul celor 30”, asupra activității desfășurate în străinătate de 111 bănci din țările occidentale, în cursul celor cinci ani precedenți, operațiunile internaționale au fost cel puțin la fel, ori mai rentabile, decît operațiunile interne. Este cunoscut că la operațiunile legate de schimburile comerciale, băncile au impus în ultimii ani costuri mai mari, după cum și la reeșalonările de credite negociate de multe țări s-au aplicat marje peste dobinzi și comisioane mai ridicate decît anterior. Băncile au folosit de multe ori diferențele sensibile de dobinzi pentru a trece de pe o piață națională pe alta, de pe piețele naționale; pe piața internațională și invers, fără a mai vorbi de faptul că au operat pe relații și piețe mai puțin cunoscute public unde se stabilesc marje simțitor mai ridicate decît la creditele sindicalizate comunicate. De asemenea, nu trebuie uitat că veniturile la alte tranzacții decît cele de credit se dovedesc de multe ori mai substanțiale, așa cum este cazul cu anumite servicii, cu operațiuni de forfetare, de „factoring” și diferite forme de mediere, asistență și reprezentare în afaceri. O categorie deosebită, oferind mari posibilități de câștig, o reprezintă și tranzacționarea peste granițe, cu ocolirea, uneori a reglementărilor

Tabelul nr. 1

Ponderea operațiunilor cu străinătatea ale băncilor de depozit — în procente —

	Active		Pasive	
	1970	1981	1970	1981
Belgia	33,4	57,8	39,0	68,7
Elveția	33,7	50,1	28,9	42,8
Franța	15,9	33,7	17,0	32,3
R. F. Germania	8,8	10,2	5,6	8,1
Luxemburg	84,2	97,5	57,5	90,4
Marea Britanie	46,1	67,9	50,2	69,9
Olanda	27,0	39,8	25,9	39,2
S.U.A.	2,6	15,1	6,2	11,3
Total O.C.D.E.	12,1	23,7	11,3	23,4

Sursa: Fondul Monetar Internațional, Statistică financiară internațională

¹⁾ R.M. Pecchioli, Les pouvoirs publics face à l'internationalisation des activités bancaires, O.C.D.E., Paris, 1983.

naționale, a titlurilor, a metalelor prețioase și chiar a unor mărfuri, urmărindu-se, deși nedeclarat, scopuri speculative.

Spre elucidare, datele referitoare la băncile americane cu activitate internațională indică, pentru perioada 1978—1981, o creștere a veniturilor globale din afacerile cu străinătatea de 21 la sută în medie pe an, remarcându-se înscrierea lor pe o curbă mai pronunțată ascendentă în anii '80 comparativ cu deceniul anterior. Din datele publicate de Sistemul Federal de Rezerve al S.U.A. rezultă de altfel un adevărat salt al veniturilor înaintea de impozitare obținute de ansamblul băncilor americane de depozit din operațiunile internaționale, de la 2,4 miliarde dolari, în 1978, la 4,32 miliarde dolari în 1981. Față de un total al profiturilor nete din afaceri externe situat în jur de 200 milioane dolari cu un deceniu în urmă, principalele zece bănci americane au ajuns, în anii '80, la un nivel de peste 1,5 miliarde dolari pe an, iar proporția acestora față de profitul total a crescut de la 1/4 la 1/2.

La cele arătate se impune adăugat că băncile obțin avantaje indirecte considerabile de pe urma participării lor la diferite tranzacții, mai cu seamă în cazul finanțărilor. Atunci când intră în sindicatele ce montează un eurocredit se creează posibilitatea de a stabili ori consolida relații comerciale lucrative ce procură câștiguri din operațiuni obținute în subsidiar și au efecte remuneratorii indirecte provenind din relațiile cu alți membri ai grupului. Deși nu sînt întotdeauna măsurabile cifric, diversele avantaje obținute pe o multitudine de căi se adaugă pentru a justifica interesul concret al participărilor la tranzacții internaționale, întrucît rezultatele lor finale converg spre consolidarea penetrației băncilor pe diferite piețe.

Cauze și efecte macroeconomice

SPECTACULOASA EXPANSIUNE a băncilor capitaliste pe plan internațional nu constituie un fenomen sectorial, ci se înscrie într-o tendință generală accentuată de transnaționalizare a celor mai puternice entități economice din țările industriale în căutarea profitului maxim. Faptul că activitatea bancară a cunoscut o proliferare atât de rapidă la scară mondială trebuie pus în legătură cu o serie de factori cauzali, atât generali, cât și specifici, între care se cer subliniați înfățișarea schimburilor economice dintre țări, creșterea puternică a necesităților de fonduri pentru dezvoltare, evoluția cererii de asistență financiară și servicii din partea și a solicitorilor și a investitorilor de capital, apariția de noi tehnici și metode de lucru și de conducere în cadrul sistemului bancar.

Creșterea cantitativă și respectiv proporția sporită a operațiunilor internaționale, în ansamblul activității desfășurate de băncile din lumea capitalistă, a fost însoțită de mutații profunde, structurale, în sistemele de funcționare, precum și în direcțiile de acțiune. În timp ce pînă nu demult tranzacțiile internaționale erau efectuate în cea mai mare parte în țara de reședință a băncilor și constau în operațiuni valutare legate de comerțul exterior, în ultimul timp s-au amplificat afacerile pur financiare, iar desfășurarea a trecut tot mai mult spre formațiunile proprii create în străinătate. Urmările au devenit vizibile atât în ce privește căile și metodele de gestiune, cât și strategia dezvoltării în exterior. Analizînd rețeaua constituită de cele peste 500 bănci capitaliste care dispuneau la sfîrșitul anilor '70 de formațiuni în străinătate, se constată preferința pentru sucursale, al căror număr era de aproape 4 400, în comparație cu 440 filiale și peste 1 200 bănci afiliate. Cu toate că înființarea de sucursale presupune investiții mari și costuri de funcționare ridicate, opțiunea se explică prin posibilitățile sporite de mărire a cifrei de afaceri, precum și prin ținerii sub un control mai strîns de la sediul central a întregului ansamblu de operațiuni dirijate spre exterior. În acest context apare mai lămurit și interesul constituirii tot mai frecvent de sucursale, denumite „cutii poștale“, servind mai puțin la efectuarea de afaceri concrete și mai mult sau aproape în întregime la simpla înregistrare a unor operațiuni în scopul obținerii de avantaje fiscale. Referitor la strategia operațională urmată este interesant de constatat că o mare parte din volumul derulărilor prin rețeauă externă (mergînd pînă la procente de 70—80 la sută) o reprezintă operațiunile interbancare.

În legătură cu aceste aspecte specifice ale operațiunilor internaționale de bancă s-a pus în discuție potențialul lor autonom de creare de monedă și credit, în afara sferei de supraveghere și dirijare a autorităților monetare, ceea ce a produs efecte inflaționiste la scară mondială. În fapt, pe această cale s-a ajuns la o sporire artificială a ordinului de mărire al lichidității internaționale, fără o corelare cu elemente economice obiective și accentuînd în favoarea țărilor bogate decalajul și așa enorm al resurselor financiare disponibile.

Adîncirea crizei economice, energetice, monetare ce a cuprins, cu intensități diferite, toate țările nu a oprit, ci într-un

Evoluția unor indicatori economici mondiali

— în procente —

	1966—1973	1973—1980	1966—1980
Masa monetară mondială	10,2	12,9	11,5
Prețurile la consum (indice mondial)	5,6	12,7	9,2
Valoarea exporturilor	9,2	25,2	14,3
Rezervele monetare mondiale (aurul evaluat la 35 dolari uncia)	11,1	12,8	12,0
Creanțele externe ale băncilor de depozit	31,6	25,2	28,4
Angajamentele externe ale băncilor de depozit	30,0	24,4	27,2

Sursa: A. Swoboda, Activitatea bancară internațională, Journal of Banking and Finance, septembrie 1982

fel chiar a favorizat consolidarea poziției internaționale a instituțiilor bancare. În condițiile creșterii dezechilibrelor de balanță, ale cererii crescînde de resurse monetare și distorsiunii pronunțate a fluxurilor de fonduri, efectele macroeconomice ale activității internaționale a băncilor au luat noi dimensiuni conferindu-le acestora un rol de pivot, de factor esențial în reciclarea capitalurilor, în finanțarea țărilor deficitare, în general în desfășurarea relațiilor monetare pe plan mondial.

Băncile au profitat din plin de împrejurări, urmînd îndeaproape în transnaționalizarea activității clientela lor industrială și comercială, răspunzînd cerințelor crescînde de împrumut ale organismelor publice și entităților particulare, acaparînd societăți cu activitate productivă și bănci aflate în dificultate, acționînd ca intermediari avantajați de separația tot mai netă intervenită între piețele unde se colectează și piețele unde se plasează capitalurile disponibile. Constituirea unei rețele de formațiuni proprii tot mai extinsă în exterior nu își află totuși motivația doar în elemente operaționale directe, imediate, un criteriu determinant fiind prezența cit mai remarcată pentru menținerea poziției pe piața internațională spre a face față concurenței băncilor din țară și din străinătate, precum și pentru a fi asigurat un cadru instituțional propice unei dezvoltări în perspectivă.

Este evident că internaționalizarea activității băncilor capitaliste nu ar fi putut lua o asemenea amploare numai în baza intenției, respectiv a finalității complexe urmărite de acestea, dacă nu ar fi acționat ca un factor hotărîtor sprijinul din partea autorităților. Prin dispozițiile legale adoptate în cursul ultimilor ani a fost deschis larg accesul instituțiilor bancare străine în majoritatea țărilor capitaliste industriale, în unele țări în curs de dezvoltare, precum și în numeroasele centre avînd un regim special pentru activitatea bancară „off-shore“. Extrem de stimulatoriu s-a dovedit a fi și regimul asigurat băncilor în propria țară pentru implantarea de formațiuni și desfășurarea de activități în străinătate. În cazul unor țări, cum este S.U.A. de exemplu, reglementările în vigoare le permit un cîmp de acțiune mult mai întins pentru formațiunile înființate în exterior decît în activitatea autorizată pe piața internă. Diferențierile se conturează cît se poate de clar și pe plan fiscal, prin exonerări sau reduceri sensibile de impozite asupra tranzacțiilor bancare derulate în afara teritoriului național și chiar asupra veniturilor realizate din asemenea activități în străinătate.

O mențiune specială se cuvine preferinței manifestate de bănci și tolerate de autorități pentru așa-numitele „paradisuri“ fiscale și centre „off-shore“, unde nu există o politică monetară propriu-zisă, fiind adesea inexistente obligații de bază, ca menținerea de rezerve obligatorii sau respectarea anumitor proporții între posturile de bilanț.

Se reconfirmă astfel faptul de multă vreme stabilit că însuș statul capitalist favorizează, pe multiple căi, expansiunea monopolistă în diferite sectoare de activitate sub motivația stimului largii economiei, liberalizării structurilor, utilizării resurselor umane și materiale, apărării interesului național. Dezvoltarea băncilor capitaliste pe plan internațional nu este așadar decît o formă de manifestare a luptei pentru împărțirea zonelor de influență și a goanei după profitul maxim, în cadrul concurenței generalizate ce definește însăși economia de piață. Concentrarea capitalului, controlul asupra unor societăți industriale și comerciale, constituirea de ramificații tot mai largi în activitate bancară, precum și în alte sectoare economice, sînt tot atitea căi pentru consolidarea poziției, pentru creșterea puterii și dominației oligarhiei financiare.

Radu NEGRE

Date de prognoză

Previzii energetice mondiale

LA CEL de-al XII-lea Congres al Conferinței Mondiale a Energiei de la New Delhi, din septembrie 1983, a fost prezentat studiul „Energia 2000—2020 : echilibrul mondial și tensiuni regionale“*, care se înscrie în ansamblul lucrărilor Comisiei de Conservare, începute în 1977, cu ocazia Congresului al X-lea de la Istanbul. Studiul prezintă, în perspectiva anilor 2000 și 2020, prognoze asupra producției și consumurilor totale de energie comercială și necomercială, precum și asupra fluxurilor interregionale corespunzătoare, în cadrul a două scenarii diferite de dezvoltare economică.

Potrivit scenariului I, creșterea economică se va restabili după criza actuală la un nivel care să asigure condiții de dezvoltare atât pentru țările industrializate cât și pentru cele rămase în urmă; scenariul II anticipează un context mai dificil, în care decalajele între lumea industrializată și țările în curs de dezvoltare se vor adânci.

foc, biogaz) în totalul cererii mondiale de energie, deși volumul acestui tip de consum va crește. Referitor la combustibilii clasici, se pare că vom asista la o revenire a consumului de cărbune, care va deveni sursa energetică principală în lume. Se așteaptă totodată creșteri la consumul de energie nucleară. Pe termen lung, ponderile hidroenergiei și gazelor naturale vor rămâne constante în balanța energetică mondială. În schimb, cererea de petrol este așteptată să se diminueze pe seama trecerii la utilizarea altor purtători de energie.

Comerțul mondial cu combustibili energetici reprezenta, în 1978, 22—23% din consumul mondial, susținut în proporție covârșitoare (92%) de livrările de țiței, cărbunii și gazele naturale având ponderi de numai 5 și respectiv 3%. Viitorul va accentua modificările în participarea diferitelor surse de energie la comerțul internațional. Cel mai rapid progres se așteaptă să fie înregistrat de cărbune și gaze naturale, ur-

accentua, respectiv de la 3,8 t.e.p. în 1978, la 5,6 t.e.p. în 2020. Lumea a treia, care asigură 42% din producția mondială de energie primară în 1978, va furniza 45% în 2020, respectiv 8,2 mrd. t.e.p. față de 3 mrd. t.e.p. în 1978. Se așteaptă creșterea ponderii țărilor în curs de dezvoltare în producția mondială de petrol, de la 58% la 60-65% în 2000 și 67-72% în 2020. În țările industrializate, producția de țiței se va stabiliza la puțin peste 1 mrd. t, așteptându-se în schimb ca ele să-și consolideze poziția de lider absolut la producția de combustibili solizi: 73—78% din producția mondială în întreg intervalul 1978—2020. O prognoză asemănătoare, ca tendință este anticipată și pentru producția de energie nucleară a țărilor dezvoltate care vor deține în continuare 83-90% din producția mondială de energie nucleară în anul 2020. Se așteaptă în schimb ca aceste țări să-și diminueze contribuția relativă la producția mondială de hidroenergie (ponderi de 40—45% în 2020 față de 76% în 1978) și de gaze naturale (de la 87% la 56-64%).

Interpretarea datelor prezentate în studiu conduce la concluzia că lumea viitorului apropiat rămâne în continuare o lume a inegalităților. Țărilor în curs de dezvoltare, cu o pondere în populația mondială în creștere de la 72% în 1978, la peste 80% în anul 2020, le vor reveni la sfârșitul perioadei numai 35—40% din consumul mondial de energie primară și 40—45% din producția mondială de energie primară. În schimb, țările industrializate, cu numai aproximativ 20% din populația mondială în anul 2020, își vor însuși în același an 60—65% din consumul mondial

Anul	Consum mondial energie	Consum energie per locuitor	Energie necomercială		Cărbune				Țiței				Energie nucleară		Gaze naturale	
			Consum	% în consum mondial	Consum	% în consum mondial	Comerț cu cărbune	% în comerț total cu en.	Consum mondial	% în consum mondial	Comerț cu petrol	% în comerț cu en.	Consum mondial	% în consum mondial	Comerț	% în comerț mondial
U.M.	mrd. tep.	tep.	mil. tep.	%	mrd. tep.	%	mil. tep.	%	mrd. tep.	%	mrd. tep.	%	mrd. tep.	%	mil. tep.	%
1960	3,3		560	17	1,2	36										
1978	6,8	1,6		11	1,7	25	70	5	2,7	40	1,5		2		50	3
2000 I	10,1	1,7		8	2,8		320		3,4		1,3		0,8		270	
						28		17		30		70		8		13
II	11,6	1,9		5	3,2		240		2,8		1		1		180	
2020 I	13,8	1,8	900	10	4,4		700		3,6		1		1,7		325	
						32		33		20		50		12		16
II	18	2,3	1100	8	4,7		440		2,4		0,7		2,3		230	

După cum se constată din tabelul alăturat, dacă în cifre absolute, creșterile consumului de energie primară rămân impresionante, ritmul de creștere se atenuază simțitor, de la 1,5—1,7% în 2000 față de 1978, la 1,36—1,55% în 2020, față de 2000. Consumul de energie primară pe locuitor este așteptat să crească de la 1,6 t.e.p. în 1978 la 1,7/1,9 t.e.p. în 2000 și 1,8/2,3 t.e.p. în 2020.

Studiul anticipează reduceri ale ponderii energiei necomerciale (lemn de

mind să se reducă corespunzător rolul deținut de petrol în schimburile comerciale.

Studiul abordează aspecte semnificative ale raporturilor Nord—Sud, respectiv evoluția comparativă a indicatorilor de producție și consum în cele două grupe mari de țări. Potrivit prognozelor realizate, țările în curs de dezvoltare vor înregistra cea mai dinamică creștere a consumului și a ponderii în consumul energetic mondial; cu toate acestea, decalajul absolut între aceste țări și cele industrializate în ce privește consumul de energie pe locuitor se va

de energie primară și vor realiza 55—60% din producția mondială de energie primară.

Atenuarea și lichidarea în perspectivă a marilor decalaje care separă țările industrializate de lumea subdezvoltată constituie în mod obiectiv o necesitate prioritară a politicilor în domeniul energetic — apreciază în concluzie studiul citat.

dr. M. PISLĂ
Iași

*) Jean-Romain Frisch, „Energie 2000—2020 : équilibre mondial et tensions régionales“, Editions Technip, Paris 1983.

Piața occidentală a semiconducătorilor

REDRESAREA economică în S.U.A. și Europa occidentală a avut un prim impact asupra pieței semiconducătorilor, în sensul creșterii cererii chiar peste nivelul producției. Prețurile au crescut, ca atare, cu 20% față de cele practicate cu un an în urmă. După cum arată ziarul Financial Times, citind surse de specialitate, se pare însă că o situație de echilibru este foarte puțin caracteristică pentru piața semiconducătorilor, respectiv cererea excedentară poate genera ușor creșteri masive ale producției, de data aceasta fără acoperire în comenzi din partea consumatorilor.

Neacoperirea cererii cu oferte se referă mai ales la microprocesoare și memorii standard. În Statele Unite, cererea de semiconducători a de-

pășit în ultimul an cu 40% oferită la nivelul actual al potențialului de producție american.

Întirzierile de 9 până la 12 luni în efectuarea livrărilor se pare că vor caracteriza și în acest an piața vânzărilor de semiconducători datorită cererii excesive și aceasta cu toate că o serie de firme și-au majorat sensibil producția.

După cum se poate constata și din graful alăturat, Japonia va deține în continuare supremația în fața S.U.A. și a Europei occidentale în ce privește investițiile în industria de semiconducători. Dar și firmele japoneze sînt confruntate cu o cerere peste capacitățile lor de producție, ceea ce le determină să apeleze, paradoxal, la importuri chiar de la filialele lor din străinătate înființate

pentru a promova exportul de produse japoneze. Se constată însă, în același timp, o prezență sporită în Europa a produselor japoneze, care au ajuns să dețină 10% din totalul pieței vest-europene de semiconducători sau chiar mai mult la anumite produse, oferite la prețuri sub cele ale produselor similare americane.

Comerț cu cărbune

POTRIVIT unor estimări britanice, comerțul cu cărbune transportat pe apă va atinge cifra record de 208,5 mil t în 1984, față de 195 mil. t anul trecut, dovadă a interesului sporit pentru utilizarea unor mijloace de transport cit mai economice. Se așteaptă însă creșteri substanțiale în producția de cărbune a unor țări ca Australia, Canada, Africa de Sud, ceea ce va face ca anul acesta capacitatea de transport maritim și fluvial să fie insuficientă. După unele aprecieri britanice, în 1984 oferta de export va fi superioară cererii, echilibrul urmînd să intervină cel mai curînd în 1985. Cauza o constituie, pe lîngă prelungirea efectelor crizei, deschiderea unor noi mine în Queensland, Australia, provincia canadiană British Columbia și în Africa de Sud. Tot la această situație contribuie și revenirea Poloniei printre cei mai mari exportatori mondiali.

Programe de dezvoltare

ECUADOR : valorificarea resurselor energetice

ECUADOR — țară membră a O.P.E.C. — este preocupată în prezent de inventarierea și valorificarea resurselor energetice, ca un element indispensabil pentru asigurarea dezvoltării economice și sociale. Studii recente efectuate în Ecuador au evidențiat existența unor terenuri petrolifere pe o suprafață de 19 000 ha, situate în regiunea Amazoanelor, în zona de coastă și pe platforma oceanică. La sfîrșitul anului 1983 rezervele de țitel erau estimate la 227 milioane tone, iar cele de gaze naturale la 7 360 milioane mc.

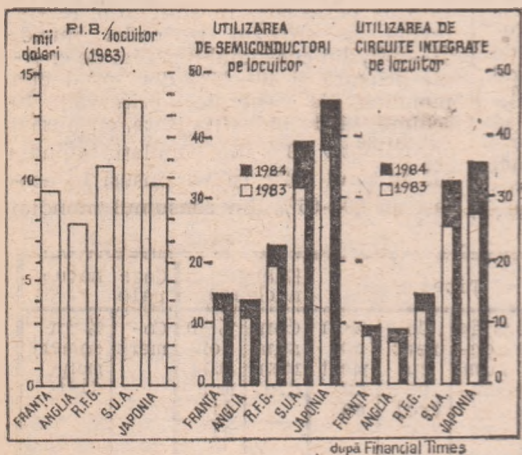
Pentru sporirea extracției de țitel și gaze și pentru prelucrarea acestora în Ecuador a fost elaborat un plan pe o perioadă de cinci ani, prin care se preconizează forarea a 195 de noi sonde, din care 97 sonde de explorare și 98 sonde pentru dezvoltarea producției; se vor efectua atît foraje on-shore (în regiunea orientală a junglei), cit și off-shore. Prin efectuarea acestor proiecte de investiții se urmărește sporirea producției de țitel în anul 1985 la 13 milioane tone față de 11,6 milioane tone în 1983.

Mai mult de jumătate din fondurile alocate (1 210 milioane dolari) vor fi destinate realizării de proiecte în domeniul prelucrării țitelului, în scopul reducerii importurilor de produse petrolifere. Se are în vedere realizarea mai multor proiecte. Astfel, în cursul anului 1984 este prevăzută începerea lucrărilor pentru sporirea capacităților de prelucrare ale rafinării, Esmeraldas, de la 2,78 la 4,5 milioane tone/an. O nouă rafinărie, Atahualpa, cu o capacitate de 4,7 milioane tone/an se va construi în peninsula Santa Elena. Această rafinărie va fi parte integrantă a unui complex petrochimic cu același nume, care va produce îngrășăminte. O unitate de distilare atmosferică, cu o capacitate de prelucrare de 500 mil tone/an, se prevede să se construiască în estul țării.

Cercetările efectuate pînă în prezent atestă existența a 60 de zone cu resurse geotermale utilizabile (fie pentru producerea energiei electrice, fie pentru valorificarea căldurii la uscarea cerealelor, pregătirea minereurilor etc.). Dintre zonele în care s-au efectuat evaluări ale potențialului geotermic se disting terenurile petrolifere situate în partea de răsărit a țării, ale căror ape termale subterane ar putea produce anual 14 mii t.e.p. și Valle de los Chillos, situată în apropiere de capitala țării, unde a fost detectat un potențial geotermic echivalent cu 4 000 t.e.p./an. În prezent, folosindu-se tehnologii moderne, se efectuează încercări în stații pilot.

În cadrul relațiilor comerciale dintre România și Ecuador, inițiate cu mulți ani în urmă și a căror dezvoltare a fost impulsionată de vizita efectuată în această țară de tovarășul Nicolae Ceaușescu în 1973, România exportă, în principal, mașini, utilaje, mijloace de transport și produse chimice și importă produse tradiționale de export ale țării partenere, printre care cacao și banane.

Maria DESMIREANU

EVOLUȚII MONETARE

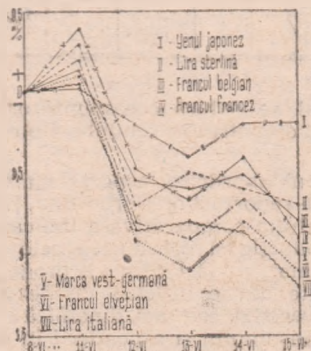
INTERVALUL 11-15 iunie 1984 a fost marcat de o redresare generală a cursului dolarului S.U.A. pe piețele valutare.

Printre factorii de influență pozitivă asupra situației dolarului amintim: menținerea la un nivel ridicat a dobinzilor la fondurile federale (în jurul a 11,20%) și care, împreună cu anunțarea creșterii cu 3,1 miliarde dolari a masei monetare în circulație în această perioadă (creștere de două ori peste așteptările operatorilor de devize), indică o orientare a autorităților monetare centrale spre o politică a creditului scump. De fapt președintele Sistemului Federal de Rezerve, Paul Volcker, a menționat în cadrul unui interviu că „dobinzile la dolar ar putea să crească în continuare, dacă Congresul nu acționează în direcția reducerii deficitelor bugetare“. Influențe au mai fost executate de: creșterea producției industriale cu 0,4% în luna mai a.c. (față de previziunile de cca. 0,1%), nivelul lunii respective fiind cu 13% peste cel al lunii mai 1983; prognoza creșterii cu 14,8% a cheltuielilor de investiții în acest an în economia americană (cea mai mare creștere anuală din 1966, cînd investițiile pentru instalații și echipamente au cunoscut o creștere de 15,2%); zvonuri tot mai insistente legate de o posibilă abolire a taxelor asupra plăților de dobinzi și dividende către nerezidenți, care favorizează accesul investițiilor străine în S.U.A.; creșterea tensiunilor politice în Orientul Mijlociu, care accentuează rolul de rezervă al dolarului.

Declarația economică, a întrunirii celor șapte principale țări industriale occidentale, din perioada 7-9 iunie, de la Londra, nu a adus nici un răspuns evident la problemele actuale stringente, care să arate un tablou clar al relansării economiilor vest-europene,

S. U. A. :

menținerea politicii creditului scump

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 11-15 VI; bază : 8 VI 1984

confruntate în prezent cu acute probleme a ocupării forței de muncă și ale unor îndelungate conflicte sociale de muncă.

În acest context, evoluția „à la hausse“ a dolarului american, remarcată în intervalul prezent, este așteptată să continue și în viitorul apropiat, bineînțeles numai dacă nu vor apărea factori imprevizibili, determinanți în schimbarea acestei mișcări.

Deprecierea principalelor valute occidentale în raport cu dolarul S.U.A. a avut loc în limita (se dau cotațiile din 15 iunie, comparativ cu cele din 8 iunie) a 0,2% yenul japonez (232 și 231,50 yeni/dolar) și 1,2% lira italiană (1692 și 1672 lire/dolar), restul situîndu-se între aceste două nivele, după cum urmează : 0,7% lira sterlină (1,3825 și 1,3925 dolari/lira), 0,8% francul belgian (55,50 și 55,07 franci/dolar), 0,9% francul francez (6,3750 și 6,2975 franci/dolar), 1% marca vest-germană (2,7250 și 2,6975 mărci/l dolar) și 1,1% francul elvețian (2,2725 și 2,2475 franci/l dolar).

Dobinzile la depozitele în principalele eurovalute pe termen de 6 luni au cunoscut o scădere la euro lira sterlină, de la 10% la închiderea din 8 iunie, la 9,8125% pe 13 iunie, au fost relativ constante la euro marca vest-germană (la cca. 6,1875%) și euro francul elvețian (la circa 4,3%) și au înregistrat o creștere de la 12,25 la 12,3125% la euro dolar.

Prețul aurului la Londra a evoluat pe o linie descendentă aproape continuă, al doilea fixing din 15 iunie, de 338 dolari/uncie fiind cu 18 dolari/uncie sub cel corespunzător din 8 iunie, de 386 dolari/uncie.

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

Colaborare între țările latino-americane

PREOCUPĂRILE pentru depășirea dificultăților economice ale țărilor din America Latină, generate în mare măsură de lipsa condițiilor pentru promovarea unor schimburi echitabile și în folosul dezvoltării țărilor rămase în urmă, în comerțul internațional, au constituit subiectul analizelor efectuate recent, la Montevideo, de către o reuniune a 11 țări latino-americane. Organizată sub auspiciile Asociației latino-americane de dezvoltare și integrare (A.L.A.D.I.), reuniunea a hotărât să adopte măsuri de colaborare regională vizând implementarea unui sistem de tarife preferențiale, elaborarea unui program de reducere în următorii trei ani a tuturor barierelor netarifare în cadrul regiunii, în vederea intensificării schimburilor reciproce. Pornind de la concluzia privind necesitatea sporirii sprijinului reciproc pe plan regional, țările latino-americane intenționează să asigure promovarea de acorduri în contrapartidă în cadrul schimburilor bilaterale, concepută și ca o cale de economisire a rezervelor valutare, în condițiile actualelor deficite ale balanțelor lor de plăți.

În ultimul an, dintr-un import total al acestor țări, de produse industriale prelucrate în valoare de 50 mrd. dolari și de produse agricole, însumând 10 mrd. dolari, prin schimburi reciproce s-au asigurat produse prelucrate în valoare de numai 4 mrd. dolari și respectiv, produse agricole în valoare de 2 mrd. dolari. În sistemul preconizat de preferințe tarifare, taxele urmează să se situeze la nivelul de 10% în cazul țărilor celor mai dezvoltate (Argentina, Brazilia și Mexic), de 7,5% pentru Venezuela, Uruguay, Peru și Chile și de 5% pentru grupul țărilor cel mai puțin dezvoltate (Ecuador, Paraguay, Columbia și Bolivia), acestea din urmă având și dreptul să prezinte o listă largită de produse supuse regimului tarifar preferențial.

Bulgaria: restructurări industriale

INDUSTRIA Bulgariei, a cărei producție globală va crește în anul curent cu 5%, față de anul 1983, va continua tendințele de restructurare prin dinamica diferențiată imprimată unor subramuri sau producții, ca și prin aplicarea unor programe de anvergură, cum sînt „Automatizarea”, „Introducerea tehnicii electronice de calcul”, „Utilizarea eficientă a resurselor materiale”. În energetică sînt prevăzute ca direcții principale creșterea ponderii cărbunelui extras în țară drept combustibil pentru termocentrale, precum și utilizarea în măsură crescîndă a energiei atomoelectrice. Metalurgia este caracterizată prin continuarea reconstrucției și modernizării capacităților existente și construcția de capacități noi, în special în metalurgia neferoasă. Dezvoltarea într-un ritm comparativ mai susținut a industriei construcțiilor de mașini și electronicii (10,2% potrivit planului),

precum și a chimiei (8,9%) reprezintă principalele direcții de restructurare interramuri. Perfecționarea structurii intraramură a industriei construcțiilor de mașini se concretizează în principal în dezvoltarea producției de tehnică de calcul, mașini grele și utilaje pentru industria alimentară. În cadrul industriei chimice, prioritate se acordă produselor de mic tonaj, medicamentelor, insectofungicidelor.

Cehoslovacia: raționalizarea consumurilor energetice

ÎN Cehoslovacia se prevede ca în perioada 1985—2000, circa 36—40% din economia de energie să se obțină pe seama raționalizării structurii ramurilor consumatoare, precum și prin reducerea ritmurilor de dezvoltare a ramurilor industriale energointensive și accelerarea dezvoltării ramurilor cu consum redus de energie. Ca urmare, la finele secolului necesarul total de energie va reprezenta 71% față de nivelul anului 1980 (în industrie și construcții 67%, însă în agricultură 120%). În perioada 1986—2000 consumul specific de energie în industrie și construcții se va reduce anual cu 2%. În aceste condiții se va asigura, potrivit anticipărilor, o creștere medie anuală a producției în industrie și construcții de 2,5—2,7%, iar în agricultură de 1,5%. În transporturi, majorarea anuală a traficului de pasageri cu 1,3% și a celui de mărfuri cu 1,5%, va fi însoțită de o anumită creștere a consumului de energie. În ansamblu, în condițiile economisirii de energie în principalele ramuri consumatoare, se prevede ca în perioada 1985—2000 venitul național să înregistreze un ritm mediu anual de circa 3%.

Dezvoltarea biotehnologiilor în C.E.E.

ORIENTAREA spre accelerarea cercetării în domeniul biotehnologiilor în țările membre ale C.E.E. s-a concretizat într-un pachet de propuneri înaintat recent Consiliului ministerial al Pieței comune, care vizează inițierea unui program pe o durată de 5 ani, însumînd cheltuieli echivalente cu 183 milioane dolari, din care bugetul comunitar ar urma să acopere echivalentul a 105 milioane dolari, restul revenind bugetelor naționale. Cea mai mare parte din contribuția financiară a C.E.E. se va îndrepta către programe de cercetare și specializare a cadrelor în biotehnologii, urmărindu-se coordonarea eforturilor în acest domeniu între sectoarele public și privat. Ca obiective prioritare ale programelor de cercetare au fost stabilite bioreactoarele, ingineria genetică, fiziologia și genetica unor specii importante din punct de vedere economic, tehnologia culturilor de celule și țesuturi „in vitro” și evaluarea riscurilor diferitelor aplicații ale biotehnologiilor.

Proгноze economice occidentale

POTRIVIT aprecierilor Institutului Wharton, din Washington, începînd din acest an se va înregistra o tendință de depreciere a dolarului (cu circa 12% pînă în 1987), cu consecințe directe și indirecte asupra competitivității diferiților exportatori pe piața internațională și, implicit, asupra economiilor țărilor occidentale. În ceea ce privește economia americană, se estimează că ritmurile de creștere a produsului național brut se vor cifra la 5,8% în 1984 și 3,1% în 1985. Relansarea investițiilor (17% în 1984 și 11% în 1985) se consideră că va genera tendințe inflaționiste pe piața americană. Politica monetară restrictivă și amploarea deficitului bugetar al S.U.A. (200 miliarde dolari pe an pînă la sfîrșitul lui 1985) vor determina, după aprecierile sursei menționate, o creștere a ratei dobînzilor în această țară.

În economia țărilor vest-europene ritmul de creștere economică va fi în acest an de circa 2%, iar șomajul va continua probabil să crească. Institutul citat la început se așteaptă ca, în condițiile unor politici economice restrictive pe plan intern și ale unei competitivități diminuate în urma posibilei depreciere a dolarului, ritmurile de creștere în aceste țări să înregistreze în perspectivă o anumită încetinire, situîndu-se la 1,7% în 1985 și 0,8% în 1986.

R. F. G.: Orientări către sectoarele de vîrf

ANGAJAREA R.F. Germania în procesul de restructurare industrială poate fi ilustrată — după cum arăta recent președintele Bundesbank, Karl Otto Poehl — prin aceea că în prezent circa 50% din întreprinderile constructoare de mașini realizează produse cu componente electronice, față de numai 20% cu cîțiva ani în urmă. Modernizarea producției a dus la reducerea cheltuielilor de producție ceea ce a asigurat R.F. Germania menținerea locului patru în lume în privința competitivității produselor sale, după S.U.A., Japonia și Elveția.

Pe de altă parte, însă, concluziile unui studiu al principalelor cinci institute de cercetări naționale în domeniul economiei converg spre concluzia că R.F. Germania ar putea pierde teren în fața concurenței pe planul competitivității, datorită unei orientări încă nesatisfăcătoare către sectoarele de vîrf: electronică, informatică, industria optică și altele. Potrivit concluziilor studiului citat, eforturile financiare au fost orientate prioritar spre siderurgie și construcții navale, sectoare care nu mai pot concura cu cele menționate în condițiile celei de a doua revoluții industriale. Concomitent, se constată insuficiența investițiilor în industrii-cheie pentru export, cum ar fi mașinile-unelte și industria chimică, cu posibile implicații negative asupra calității respectivelor produse livrate la export.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 25 din 22 iunie 1984

23 AUGUST 1944 — 23 AUGUST 1984

- Avuția națională — generator al dezvoltării economico-sociale a României (II) (Manea Mănescu) 2
- O politică dinamică de dezvoltare a industriei de mașini-unelte (Teodor Gorceag) 5

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Realizarea exemplară a sarcinilor de plan. Creșterea nivelului tehnic și calitativ al produselor (Ioan Bologa) 7
- Reducerea consumurilor materiale în strategia creșterii eficienței (Iulian Ploștinaru) 8

- Ecouri la dezbateri. Cooperarea interuzinală și exigențele eficienței (I. Calboreanu) 10

- Campania agricolă. Lucrările de sezon — executate exemplar (Gh. N. Iosif) 11

- Creșterea exportului pe baza efortului creator propriu (S. Grama) 13

- Autogestiunea în întreprinderi: răspunderi, acțiuni, rezultate. Echilibru permanent între încasări și plăți (Dumitru Purice) 15

- Consfătuirea economică la nivel înalt a țărilor membre ale C.A.E.R. Dezvoltarea și perfecționarea colaborării, în interesul reciproc, al cauzei socialismului și păcii (Ioachim Silvestru) 17

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Participare largă, eficacitate înaltă în analiza și rezolvarea problemelor (Ovidiu Nicolescu, Ion Verboncu) 19

TEORII ● IDEI

- Probleme ale reproducției economice de tip intensiv (Gheorghe Postelnicu) 21

- Informație-comunicație și dezvoltare (III) (Ioniță Olteanu) 23

- Școli ● curente ● economiști. Teorii de orientare neoclasică cu privire la relațiile monetar-valutare (I) (Lucian C. Ionescu) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Internaționalizarea activității bancare — evoluție caracteristică sistemului financiar capitalist (Radu Negrea) 27

- Date de prognoză. Previziuni energetice mondiale (M. Pislă) 29

- Tendințe-conjuncturi 30

- Mondorama 31

IN SUPPLEMENT: Curier economic-legislativ

IN THIS ISSUE

- The national wealth: a source of Romania's economic and social development (II) (Manea Mănescu) 2
- A dynamic development policy in the machine tools industry (Teodor Gorceag) 5
- The increase in the technological and qualitative level of the manufactured goods (Ioan Bologa) 7
- Cutting down the consumption of materials in the strategy of efficiency increase (Iulian Ploștinaru) 8
- The cooperation between enterprises and the exigencies of the efficiency (I. Calboreanu) 10
- Export increase based on the domestic, creative effort (S. Grama) 13
- A permanent balance between receipts and payments (Dumitru Purice) 15
- The economic summit of the C.M.E.A. countries. Development and improvement of the economic collaboration, based on mutual interest, for the cause of the socialism and peace (Ioachim Silvestru) 17
- Large participation and high efficiency in analysing and solving the problems (Ovidiu Nicolescu, Ion Verboncu) 19
- Some issues of the intensive-type economic reproduction (Gheorghe Postelnicu) 21
- Information-communication and development (III) (Ioniță Olteanu) 23
- Schools ● trends ● economists. Neoclassical theories concerning monetary and financial relations (I) (Lucian C. Ionescu) 24
- The internationalization of the banking activity: a characteristic evolution of the capitalist financial system (Radu Negrea) 27
- World energy prognosis (M. Pislă) 29

ВЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Национальное богатство — источник социально-экономического развития Румынии (II) (Манеа Мănescу) 2
- Последовательная политика развития станкостроения (Теодор Горчаг) 5
- Примерное выполнение плановых заданий. Повышение технического и качественного уровня изделий (Иоан Болога) 7
- Снижение материальных затрат в стратегии повышения эффективности (Юлиан Плоштинару) 8
- Эхо обсуждения. Межзаводское кооперирование и требования эффективности (И. Калборяну) 10
- Увеличение экспорта на основе собственных творческих усилий (С. Грама) 13
- Самохозяйствование на предприятиях: ответственность, меры, результаты. Постоянная уравновешенность выручки и выплат. (Думитру Пуриче) 15
- Экономическое совещание на высоком уровне стран-членов СЭВ. Развитие и совершенствование сотрудничества во взаимных интересах, дела мира и социализма. (Иоachim Сильвестру) 17
- Широкое участие, высокая эластичность при анализе и решении проблем (Овидиу Николеску, Ион Вербонку) 19
- Проблемы экономического воспроизводства интенсивного типа (Георге Постельнику) 21
- Информация — сообщение и развитие (III) (Ионица Олтиану) 23
- Школы — течения — экономисты. Теории неоклассического характера касательно валютно-денежных отношений (I) (Люциан К. Ионеску) 24
- Интернационализация банковской деятельности — развитие, характерное для капиталистической финансовой системы (Раду Негрея) 27
- Прогнозные данные. Будущее мировой энергетики (М Писля) 29

ABONAȚI-VĂ LA „REVISTA ECONOMICĂ”!

Anunțăm cititorii noștri că se fac în continuare abonamente la „Revista economică”. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămînal) este de 260 lei pe an, 130 lei pe 6 luni și 65 lei pe trimestru. Prețul unui exemplar al revistei (inclusiv suplimentul săptămînal) este de 5 lei. Termen limită de încheiere a abonamentului — 15 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Abonîndu-vă din timp și pe termene cît mai lungi, vă asigurați continuitatea în primirea publicației. Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții sau direct prin mandat poștal pe adresa redacției: Bulevardul Magheru nr. 28—30, sectorul 1, cod 70 159, București.

Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă: P.O. Box 12—201, telex 10376 prsfr București, calea Griviței nr. 64—66.

Redacția și administrația: 70 159 București, Bd. Magheru nr. 28—30, etaj 1, sectorul 1, Telefon 59 20 60. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1.

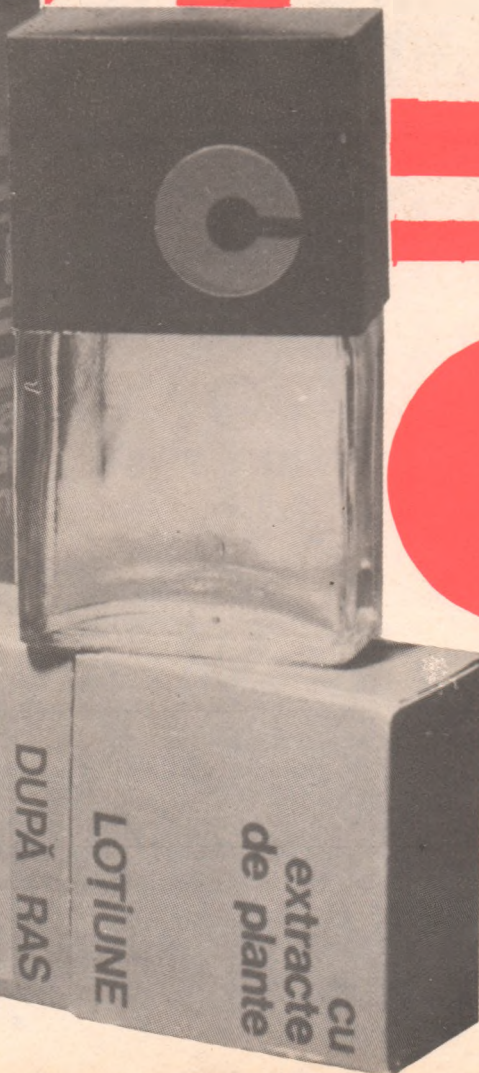
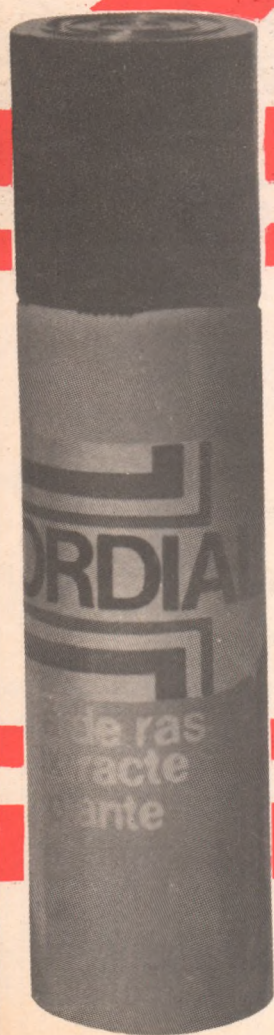
gama

CORDIAL

- CREMĂ PENTRU RAS
- DEODORANT
- LOȚIUNE DUPĂ RAS

Produsele cosmetice din gama CORDIAL obținute pe bază de extract de plante sînt destinate bărbaților.

Folosirea acestor produse conferă epidermei o acțiune tonică și revitalizantă, contribuind la menținerea echilibrului metabolic al pielii.

Faceți cunoștință cu produsele din lână ce poartă însemnul

WOOLMARK

produse executate de întreprinderile cu licență din cadrul Ministerului Industriei Ușoare.

Woolmark este un semn internațional, de distincție, pentru produsele executate din lână pură virgină (la prima prelucrare) și care au trecut cu succes un foarte sever control de calitate, cu nu mai puțin de 17 probe.

Woolmark, o carte de vizită prestigioasă, cu care se vor recomanda — atât pe piața internă, cât și pe cea externă — produsele executate de întreprinderile de stofe DOROBANȚUL din Ploiești, LIBERTATEA din Sibiu, CARPATEX din Brașov, întreprinderile de confecții din Oradea, Craiova, Sibiu, Odorheiu Secuiesc și FLACĂRA din Cluj-Napoca, precum și întreprinderea de confecții și tricotate din București.

Creațiile lor, de o eleganță clasică ce nu exclude cele mai noi tendințe ale modei, sînt destinate femeilor și bărbaților (stofe, rochii, fuste, blézere, costume, sacouri, pantaloni, pardesie, paltoane).

Ori de cîte ori vă veți întilni cu acest semn, fiți convinși că este... încredințat spre purtare numai produselor de cea mai bună calitate.